

JUTRO

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelki: Ljubljana, Prešer-
nova ulica 4. — Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842; Praha číslo 78.180;
Wien št. 105.241.

Veličasten pogreb Fritjofa Nansena

Poklonitev norveškega naroda pred krsto velikega znanstvenika in človekoljuba

Oslo, 17. maja, s. Norveški narod je posvetil današnjo proslavo neodvisnosti spominu svojega velikega mrtveca Fritjofa Nansena.

Z norveško zastavo pokrita krsta je bila od 10. dopoldne dalje razstavljena v avli univerze, tako da jo je bilo mogoče videti s ceste. Okoli odra so bili na straži dijaki. Krsta je bila pokrita s številnimi vencami. Med njimi je bil najkrasnejši venec kraljevske rodbine. Krasni so bili tudi vencji tujih vlad. Društva narodov in številnih mednarodnih organizacij. Posebno turbojno je učinkoval šopek, ki so ga položili na krsto ruski begunci v spominu na velikega dobrotnika, ki jim je preskrbel prvo pomoč v lakoti.

Ob pol 11. je krenil z drugega dela mesta v spremstvu godb mogočen sprevod šolske mladine z malimi norveškimi zastavicami po glavnih ulicah. Ko se je čelo povorke približalo univerzi, so godbe utihle, zastavice so se pobe-

sile in desetisočglave množice so ob-
stale razkritih glav na prostornem trgu.

Ob 1. popoldne se je pričela oficijelna žalna svečanost, ki so ji prisostvovali kralj s prestolonaslednikom, predsednik in člani Stortinga, ministrski predsednik s člani vlade, zastopniki inozemskih vlad in številnih inozemskih znanstvenih zavodov, kakor tudi rodni-
na pokojnega. Svečanost je otvoril orkester, ki je zaigral Griegov žalostinko. Nato je govoril rektor univerze, čigar govor so prenašali po radiu. Rektor je orisal Nansenovo življenje in izjavil, da bo ostalo ime velikega pokojnega večno zvezano z moderno zgodovino Norveške. Za rektorjem sta govorila še predsednik Stortinga in ministrski predsednik. Tej žalni svečanosti je sledila druga v krematoriju, ki pa so ji prisostvovali samo kralj s prestolonaslednikom, ožji rodbinski člani in osebni Nansenovi prijatelji.

Nepričakovan odpor proti londonski pogodbi

Angleški konservativci obsojajo popuščanje vlade na pomorski razorožitveni konferenci — Nezadovoljstvo ameriških senatorjev

London, 17. maja. V krogih konservativnih poslancev se je pojavil močan odpor proti neodločni politiki vodstva konservativne stranke pri debati o pomorski londonski pogodbi. Kakor doznajajo, bodo nekateri konservativni poslanci predložili na eni prihodnjih sej spodbudne resolucije, v kateri ostro obsojajo vladno politiko v vprašanju omejitve pomorskega oboroževanja.

Včeraj je podpisalo protest proti oficijelni politiki konservativne stranke 80 odličnih konservativnih voditeljev. To število je naraslo v kratkem nepričakovano na 149 in kakor upajo nezadovoljevi, se bodo priključili protestne mu gibanju še drugi konservativni politiki.

Politični krogi menijo, da bo Baldwin prisiljen zavzeti nasproti vladi od-

ločno stališče, kar bo najbrže storil ob priliki debate o mornariškem proračunu. Nekateri konservativni krogi zahtevajo, naj prične Baldwin takoj z energičnim napadom proti delavski vladi.

Washington, 17. maja, s. Zunanji in mornariški odbor senata, ki sta se ves ta teden bavila z izidom londonske pomorske razorožitvene konference, sta bila preko zadnjih dni tedna odgojena, ker je razen admiralja Johnesa tudi šef admiralnega štaba, kontraadmiral Bristol izjavil, da Amerika glede moči mornarice ni na istem mestu kot Anglija in da rezultat konference ni ohranil razmerje 5 : 5 : 3 proti Japoncem. Amerika potrebuje najmanj 21 velikih križark. V vladnih krogih se boje, da se bo ratifikacija mornariške pogodbe zaradi izjav Johnesa in Bristola znatno zavlekla.

Do 30. junija bo Porenje izpraznjeno

Ugoden odmev razgovorov Brianda s Curtiusom — Pomisleki francoskih vojaških krogov zaradi izpraznitve

Pariz, 16. maja, d. AA. Razgovori, katere sta imela v Ženevi Briand in Curtius med zasledenjem Društva narodov so zapustili v Parizu izredno dober utis. Večina časopisov poudarja zaupanje in pristen ton v katerem so se razgovori vršili, ter se nadeja skorajšnje rešitve vseh med obema državama vseh vprašanih. Medtem pa je namerna francoske vlade, da striktno v smislu haške pogodbe izprazni Porenje do 30. junija, izdelana huda odprava vojaških krogov, ter se sedaj tudi v gotovih političnih krogih vse poskuša, da se izpraznitev Porenja zavleče.

Predsednik francoske vlade je imel danes stestanek z ministrom vojne Maginotom. Sestanku so prisostvovali Berthelot, Weygand in Guillaumat. Nato se je sestal z

nemškimi poslaniki von Höschem. Ta stestanek je veljal izpraznitvi Porenja, ki je odvisno od tega, da izroči Nemčija listino z dovoljenjem za mobilizacijo vojaštva dolga s pomočjo banke za mednarodna plačila.

Francoski tisk je še rezerviran v tem vprašanju, vendar pa zatrjuje, da je želja Francije točno držati se termina. »Volonte«, ki je sicer zelo naklonjena Nemčiji piše naenkrat v smislu generalov, ter pravi, da bi prenapet odgovorik vojaštva sličil begu, kar ni v skladu s dostojanstvom francoske vojske.

Pariz, 17. maja AA. Tardieu je naročil etakvacijo Porenja, ker je reparacijska komisija danes ugotovila, da je Nemčija izpolnila svoje obveze.

Zasedanje panevropske unije

Počastitev spomina pokojnega dr. Stresemanna — Historičen pomen zasedanja za razvoj panevropske misli

Berlin, 17. maja, g. Danes je bilo otvorjeno zborovanje panevropskega odbora, ki je posebno pomembno zaradi tega, ker se vrši letošnja, ko je Briand izdal spomenico o panevropski federaciji.

Prvi čin po sestanku panevropskega odbora je bil, da je posebna deputacija položila venec na grob dr. Stresemanna. Predsednik odbora Coudenhove - Kalerghi je položil na grob krasen šopek rumenih in rdečih rož, torej v barvah vseevropske unije. Spremljali so ga zastopniki raznih držav, med njimi bivši jugoslovanski zunanji minister dr. Ninčič, minister za Indijo Amerly, bivši poljski minister Lednicki, prof. Barthelmy iz Pariza in predsednik vseevropske unije dr. Stautz. Slavnosti se je v imenu rodbine udeležil Stresemannov sin.

Popoldne je bila v hotelu »Kaiserhof« čajanka, na kateri je govoril prof. Coudenhove - Kalerghi in poudarjal zgodovinski pomen tega sestanka zaradi letošnje izročitve Briandove spomenice. Za njim so govorili še prof. Barthelmy, dr. Ninčič in Amerly. Ob priliki zasedanja panevropskega odbora je prispele v Berlin mnogo pozdravnih pism, med njimi še pismo pokojnega Fritjofa Nansena, Caillauxa, Hymansa, prof. Alberta Einsteina, Paula Boncourja, Thomasa Manna, ge. Marijane Hainisch, predsednika grške republike Zaimisa, finančnega ministra Madgeara, bivšega poljskega zunanjega ministra Skrzynskega, prof. Sigmunda Freudja, ravnatelja Mednarodne reparacijske banke Quesnayja.

Preureditev italijanske vojske

Rim, 17. maja. AA. Vojni biro priobčuje izpremembe k zakonu o ureitvi vojske. Predvidena so štiri armijska poveljstva, 11 armadnih zborov, 29 divizij, 2 brzi diviziji in 30 inspektoratov za mobilizacijo. Posebne določbe so namenjene vojaškim šolam ter artiljerijskemu in konjeniškemu rodu. Zakon ima posebne določbe o komandni generalnega štaba.

„Kolajne miru“

Buenos Aires, 17. maja. AA. Argentinska liga za svetovni mir je podelila kolajne za zasluge, pridobljene v korist svetovnega miru, Kellogggu, Macdonaldu in predsedniku Paragvajske republike. Prve mu je podeljena zaradi sodelovanja pri protivojnem paktu, drugemu, ker je sklical londonsko pomorsko konferenco, zadnjemu pa, ker je pospeševal mirno rešitev spora med Bolivijo in Paragvajem ter s tem preprečil izbruh vojne.

VABILO K PANEVROPI

Včeraj je bila razposlana Briandova spomenica 29 evropskim državam - Kakšna naj bi bila evropska federacija - Vlade naj odgovore do dne 15. julija - Briand upa da dobimo Panevropo že prihodnje leto

Pariz, AA. s. Danes je bila odposlana 29 evropskim državam Briandova spomenica in vprašalna pola glede stališča teh držav o federaciji evropskih držav v okviru načrta, ki ga je razvil na septembrski seji Društva narodov.

Briandov memorandum naglašja enodušnost 27 držav, navzočih na evropskem kongresu 9. septembra 1929. I. v Ženevi, ki je priznal potrebo, da se pripravijo tla med evropskimi narodi za režim stalne solidarnosti; ta režim naj bi odstranil vse nevarnosti, ki grozijo zaradi pomanjkanja zveze med materijalnimi in duhovnimi silami Evrope. Memorandum našteva bistvene točke, glede katerih naj izrazijo razne evropske vlade svoje mišljenje, posebno o paktu splošnega reda in organih, ki bi bili evropski uniji neobhodno potrebni. Nadalje pravi Briandov memorandum, da je treba predvsem ugotoviti bistvene smernice, preden se ugotovi splošna koncepcija evropskega odbora. Memorandum zaključuje s pozivom na vse vlade, katerim je bil poslan, da odgovorijo nanj pred 15. julijem, in izraža

nado, da bo odgovore narekovala širokodušnost, tako da bo ustrezno pričakovanju evropskih narodov in aspiraciji evropske zavesti in se bo omogočila trajna evropska kooperacija, katere program naj bi se določil na prihodnjem evropskem kongresu v Ženevi.

Pariz, 17. maja s. O podrobnosti Briandove spomenice se izvejo še naslednji podatki: Evropske države naj se združijo v federacijo po vzoru Društva narodov. Načrt ni naperjen proti Društvu narodov ali določen za to, da bi nadomestil to institucijo. Načrt tudi ni naperjen proti katerikoli državi ali skupini držav izven Evrope ali izven Društva narodov ali proti nedotakljivosti katerekoli države.

Po tem načrtu se namerava ustanoviti evropska reprezentančna zbornica, evropski svet in stalno tajništvo, ki bi bilo najbrž nastanjeno v Ženevi. Reprezentančni zbornici bi predsedoval predsednik, ki bi bil vsako leto izvoljena na novo.

Briand upa, da bo predlagana organizacija sestavljena že v prihodnjih le-

tih. V prvem poglavju predlaga številne priprave, v katerih se bodo države obvezale, da bodo podprle ustanovitev evropske federacije. V naslednjih poglavjih navaja Briand razne metode in razmotriva končno tudi o tehničnih vprašanjih ter gospodarskih, finančnih, prometno-tehničnih in trgovinskih problemih.

London, 17. maja s. »Daily Herald« objavlja podrobnosti o Briandovi spomenici glede Panevrope. Briand poudarja v njej, da predlagana evropska federacija ni sovražna naperjena napram državam, ki ji ne bodo pripadale, in da bo razvijala svoje delovanje v okviru Društva narodov.

Berlin, 17. maja g. Francoski poslanik v Berlinu je danes popoldne izročil državnemu tajniku Schubertu spomenico zunanjega ministra Brianda o ustanovitvi evropske federacije. Obenem mu je sporočil Briandovo željo, da želi imeti do 15. julija odgovor na svoje predloge. 16 strani dolga listina je bila izročena v francoskem originalnem besedilu in bo šele v prihodnjih dnevih prevedena v nemščino.

Devetnajsti dan procesa

Zasliševanje prič je za enkrat zaključeno — Čitanje raznih procesnih spisov — Grozilna pisma

Beograd, 17. maja, p. Danes je Državno sodišče nadaljevalo z zasliševanjem prič. Prva je bila zaslišana

ga. Terezija Udjela,

pri kateri je v Zagrebu stanoval obtoženi Ivan Ban. Izpovedala je, da je Ban pri njej stanoval eno leto in osem mesecev in da je bil dober najemnik. Prej je imel ključ od večnih vrat, ki so se zapirala ob 9. zvečer, jeseni pa ni imel več ključa. K njemu ni prihajal nihče v goste. Izjavila je dalje, da pri preiskavi v Banovi sobi niso našli nobenega revolverja. Priča je bila po zaslišanju zapriščena.

Obtoženi Ban je naprosil predsednika za dovoljenje, da bi smel govoriti z go. Udjelo, ker so ostale neke njegove stvari pri njej. Predsednik mu je to dovolil.

Nato je prišla na vrsto priča, ki ni ničesar vedela in ki je nihče ni poznal. Bil je

trgovca Nikola Ivaniševića

iz Broda, na katerega sta se sklicevala obtoženi Franekić in Kremzlj, češ da sta njim skupaj potovala iz Karlovca do Zagreba, s čimer sta hotela dokazati, da jima dotičnega dne ni bilo mogoče prisostvovati v Zagrebu sestanku, o katerem govorijo obtožnica. Priča je izpovedala, da ne pozna niti Franekića, niti Kremzlija. Da je bila zmešnjava še večja, sta tudi obtožena izjavila, da priče ne poznata. Priča Ivanišević je to pojasnil s tem, da je več trgovcev njegovega imena v Brodu in okolici. Zapustil je dvorano, ne da bi mogel kaj bistvenega povedati.

Zadnja priča je bil

policijski komisar Sadžak

iz Zagreba, ki je bil kot zapisnikar navzoč pri zasliševanju obtožencev na policijski. Izjavil je, da je točno zapisal vse, kar so obtoženci priznali, in da so svoja priznanja podali prostovoljno.

Pričo so zagovorniki mnogo izpraševali. Postavljali so mu razna vprašanja, na katere je odgovarjal in poudarjal, da niso na policijski z nobenim izmed obtožencev grdo ravnali. Po njegovi zapisi je bilo zasliševanje prič za enkrat zaključeno. Zaslišane bodo naknadno le še one priče, ki so bile tedaj razprave pozvane na predloge zagovornikov.

Novi predlogi obtožencev.

Zagovornik dr. Kostić je vprašal obtožena Begića, kakšen je njegov zapor in ali se lahko svobodno izprehaja.

Begić je izjavil, da se v zaporu izprehaja ločeno od drugih obtožencev, da je prejel od nekega gospoda čtivo in da čita sedaj neko svetovno zgodovino. Izjavil je, da ni res, da bi v tej knjigi dobil kake beležke.

Obtoženi Bernardić je demantiral navedbe Stefanca v preiskavi in razpravi.

Obtoženi Hadžija je prosil, da se pozoveta kot prič dr. Ivan Pernar in ga. Anka Horvat iz Zagreba. Tudi obtoženi Stefanec je prosil, naj se zaslišijo še nekatere njegove priče. Njegovo prošnjo je podprl dr. Vladko Maček, ki je prosil, naj se poleg drugih pozovev iz Zagreba kot prič dr. Ivan Glavan in Večeslav Vilder.

Predsednik je odgovoril, da bo sodišče o teh predlogih sklepalo, ter je nato odredil odmor.

Po odmoru je dr. Trumbić sporočil, da je zagovornik obtožencev Debančić dr. Miško Derkoš dobil danes srčni napad in da zato ne more zagovarjati obtožence. Po sporazumu z drugimi zagovorniki je bil določen za njegovega namestnika dr. Stefan Hofer, na kar je pristal tudi obtožene.

Izmišljene vesti o nezgodi kraljeviča Tomislava

Beograd, 17. maja. Osrednji tiskovni urad objavlja: Poočlašeni smo demantirati kot popolnoma izmišljene vest o dozdnevem padcu kraljeviča Tomislava z balkona, ki jo je prinesel berlinski »Lokalanzeiger« in po njem neki drugi tuji listi.

Minister Marinković na povratku

Ženeva, 17. maja. AA. Sinoči ob 10.10 je jugoslovanski minister za zunanje zadeve dr. Marinković odputoval v spremstvu opolnomočenega ministra gosp. Fotića proti Beogradu. Na postaji so se od njega poslovili dr. Šumenković z osebjem delegacije, nam generalni konzul v Ženevi gosp. Petrović, člani naših študentskih društev in naša kolonija, češkoslovaški poslanik v Bernu Pirlinger ter mnogo uradnikov sekretarijata Društva narodov.

Sanatorij za železničarje na Gorenjskem

Beograd, 17. maja. AA. Danes je odputovala iz Beograda v dravsko banovino komisija ministrstva prometa, da določi mesto, kjer bo zgrajen velik sanatorij za prometno osebo, ki bolega na prsnih boleznih. Šef komisije je predsednik osrednje uprave odbora bolniškega fonda g. Lazar Gjorgjević. Gre za odločitev med naslednjimi kraji: v državnem gozdu blizu Gorj pri Bledu, v gozdu pri Sv. Neži blizu Trčica in pri Slovenski Bistrici. Člani komisije so nadalje nekateri zdravniki za pljučne bolezni. Za gradnjo sanatorija je določen izdelek v znesku 3.5 milijona Din. Zgrajen bo v višini nad 600 m. Drugi sanatorij na nižjem terenu bo postavljen na ozemlju predvojnega Srbije in bo stal 4 milijone Din.

Norveška pisateljica pri muslimanskem cerkvenem poglavarju

Sarajevo, 17. maja, t. V Sarajevu se mudi znana norveška pisateljica in novinarica Mina Arkina, ki je prepotovala že obe Ameriki, Japonsko, Kitajsko in Polinezijo. Potuje na stroške štirih velikih skandinavskih listov, za katere piše vtise s svojega potovanja. Danes ob 5. popoldne je Mina Arkina v spremstvu vašega dopisnika posetila muslimanskega verskega poglavarja reis ul ulema Čauševića. Odlična novinarica se je interesirala za verske razmere muslimanov, zlasti pa za muslimansko družinsko življenje. Postavila je več vprašanj reis ul ulema Čauševiću, ki je s svojo znano ljubeznivostjo označil svoje stališče, kakor tudi predpise vere same. Razgovor je trajal nad eno uro. Reis ul ulema je norveški novinarici podaril na njeno željo iz ljubljanskega »Jutra«, v katerem je bil objavljen njegov poslednji intervju z vašim dopisnikom.

Smrt zaslužnega hrvatskega profesorja

Zagreb, 17. maja. E. Danes je umrl v Zagrebu po 75 letu starosti upokojeni profesor Pavle Aršinov, dolgoletni glavni urednik »Privrednik«.

Popust udeležencem gospodarske konference v Dubrovniku

Beograd, 17. maja. AA. Dubrovačka plovčica d. d. je obvestila vse gospodarske organizacije, da je z odlokom predsedništva odobrila 50 odst. popust za vožnjo na parobrodih vsem udeležencem gospodarske konference, ki bo v Dubrovniku dne 24., 25. in 26. t. m.

Uredba o odpiranju in zapiranju lokalov

Na podlagi člena 47. ministrske uredbe o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic in o delavnem času pomožnega oseba (od 16. aprila 1929), je ban dravske banovine po zaslišanju pristojnih zbornic s posebno izvršilno naredbo o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic v dravski banovini določil čas, v katerem smejo biti v poedinih krajih dravske banovine odprte trgovinske in obrtne obratovalnice. Ta naredba je objavljena v »Službenem listu kralj. banske uprave dravske banovine« od 16. t. m. in stopi v veljavo s 15. dnem po objavi, to je s 31. majem. Z novo naredbo se nadomestijo doslej veljavne naredbe bivših velikih županov ljubljanske oblasti (od 21. decembra 1928) in mariborske oblasti (od 31. julija 1928), za čabarski ezez pa ustreza naredba bivšega velikega župana primorske - krajiške oblasti.

Trgovinske obratovalnice

Čas, v katerem smejo biti trgovine odprte, ni določen za vse banovino enotno, temveč za vsak ezez posebej in ponekod celo za razne kraje v istem ezezu razločno. Uredba se je pri tem ozirala na krajevne razmere in potrebe. V naslednjem bohemu navesti obratovalni čas za nekatere važnejše gospodarske centre. Tako smejo biti trgovinske obratovalnice v okolišju policijske uprave ljubljanske, v kolikor ni za posamezne panoge drugače določeno, odprte poletni in pozimi od pol 8. do pol 13. in od 14. do 19. ure; v ljubljanskem okoliškem ezezu poletni od 7. do pol 13. in od pol 15. do 20. ure; pozimi od pol 8. do pol 13. in od pol 14. do 19. ure; v ezezu Maribor desni in levi breg poletni od 6. do pol 13. in od pol 14. do 20. ure, pozimi od 7. do pol 13. in od pol 14. do 19. ure; v mestu Maribor pozimi in poletni od pol 8. do pol 13. in od 14. do 19. ure; v celjskem ezezu poletni od pol 7. do pol 13. in od pol 14. do 20. ure, pozimi od 7. do pol 13. in od pol 14. do 18. ure; v mestu Celju in okoliškem celjskem okolišju poletni in pozimi od pol 8. do 12. in od 14. do 19. ure; v ptujskem ezezu poletni od pol 7. do pol 13. in od pol 14. do 20. ure, pozimi od pol 8. do 19. ure; v mestu Ptuj vse leto od pol 8. do pol 13. in od pol 14. do 18. ure; v mestu Ormož poletni od pol 7. do pol 13. in od pol 14. do 19. ure, pozimi od pol 8. do pol 13. in od pol 14. do 18. ure; v sednem okolišju Kranj poletni od pol 8. do 12. in od 14. do pol 19. ure, pozimi od 8. do pol 13. in od pol 14. do 18. ure; v sednem okolišju Trzin vse leto od 7. do 13. in od 14. do 19. ure; v mestu Kamnik poletni od 7. do pol 13. in od 14. do 19. ure, pozimi od 8. do pol 13. in od pol 14. do 18. ure, ob sobotah vse leto od 7. do pol 13. in od pol 14. do pol 19. ure; v mestu Krško od 7. do pol 13. in od pol 14. do 19. ure; v laskem ezezu vse leto od 7. do pol 13. in od pol 14. do 18. ure; v trboveljski in dolski občini poletni od 7. do 12. in od pol 14. do pol 19. ure, pozimi od 7. do 12. in od 13. do 19. ure; v občini Laško, Sv. Krištof, Dol pri Hrastniku in Trbovlje smejo biti trgovinske obratovalnice ob plačilnih dneh Trboveljske premožnostne družbe odprte za 1 uro dalje; v mestu Kočevje poletni od 7. do 12. in od pol 14. do 19. ure, pozimi od pol 8. do 12. in od 13. do 18. ure, ob sobotah 1 uro dalje itd.

Izjeme od tega splošnega pravila so določene za špecerijske, delikatesne trgovine, trgovine s papirjem, za trgovine z manufakturnim in modnim blagom, za trgovine z železino, za cvetličarne, slaščičarne, mesnice in mlekarne.

Trgovine z mešanim, špecerijskim in kolonialnim blagom, delikatesne trgovine, kramarske obratovalnice in branjarije smejo biti odprte v okolišju ljubljanske policijske uprave vse leto od 7. do 13. in od 14. do 19. ure; v sednem okolišju Kranj poletni od 7. do 12. in od 14. do 19. ure, pozimi od pol 8. do pol 13. in od pol 14. do 19. ure; v bivši mariborski oblasti vse leto od 7. do 12. in od 14. do 19. ure in v čabarskem ezezu poletni od 6. do 12. in od 14. do 20. ure, pozimi pa od 7. do 12. in od 13. do 20. ure. V vseh ostalih krajih veljajo tudi za te vrste obratovalnic splošne določbe.

Trgovine s papirjem, pisarniškim in šolskim predmeti, kakor tudi knjigarnice smejo biti odprte v bivši ljubljanski oblasti vse leto od pol 8. do pol 13. in od pol 14. do 19. ure; v bivši mariborski oblasti pa od pol 8. do 12. in od pol 14. do pol 19. ure.

V okolišju ljubljanske policijske uprave smejo biti izjemoma odprte trgovine z manufakturnim, galanterijskim in modnim blagom poletni in pozimi od 8. do pol 13. in od 14. do pol 19. ure; trgovine z železino pa poletni od pol 8. do pol 13. in od 14. do 19. ure in pozimi od 8. do pol 13. in od 14. do 19. ure.

Cvetličarne smejo biti vse leto odprte od pol 8. do pol 13. in od pol 14. do 20. ure; slaščičarne poletni od 5. do 22., pozimi pa od 6. do 21. ure, ne glede na to, ali prodajajo tudi pižame ali ne. Mesnice in prekajevalnice smejo biti v prodajnih lokalih odprte v ljubljanski oblasti vse leto od 5. do pol 13. in od 17. do 19. ure; mesarske stojnice pa od 5. do 14. ure; v bivši mariborski oblasti pa stalne prodajalne stojnice od 5. do 11. in od 16. do 20. ure. Mlekarne smejo biti odprte poletni od 5. do 20., pozimi pa od 6. do 21. ure; one prodajalne, ki prodajajo tudi druga živila, smejo biti odprte kakor špecerijske trgovine. Poslovanje v kioskih, na stojnicah, po vežah in barakah ni dopustno v času, ko morajo biti zaprte druge trgovinske obratovalnice za dotično blago. Izjema se dovoljuje le onim obratovalnicam, ki ee havijo izključno s prodajo prenege sadja in zelenjave in slaščic na stojnicah, in sicer vse leto od 6. do 20. ure. Prodajanje in krošnjarjenje po ulicah in hišah je po 18. uri prepovedano. Le za prodajanje novin in časopisov, pečenege kostanja, brezalkoholnih pižam, sladoleda, sadja in kuhanih klobas po ulicah do 22. ure; v javnih lokalih pa do 24. ure. Okrepčevalnice, vinarne in žganjarne, v katerih se točijo alkoholne pižame in prodajajo mizla jedila izključno za konzum v lokalu, smejo biti odprte od 7. do 21. ure, drugače pa, če prodajajo blago za uporabo zunaj lokala, kakor druge obratovalnice. Točilnice brezalkoholnih pižam, mlečne okrepčevalnice in javne kuhinje smejo biti odprte poletni od 5. do 22., pozimi od 6. do 21. ure.

Bančni in drugi denarni zavodi smejo biti odprti vse leto od 8. do 13. in od 15. do 18.

ure, pri neprestanem obratovanju pa od pol 8. do 14. ure. Pisarne industrijskih podjetij, poslovalnice, veletrgovin, blagovne razpošiljalnice in skladišča agenturnih trgovin smejo biti odprte vse leto od 8. do 13. in od 15. do 18. ure. Podjetja za prevažanje na natovarjanje blaga na železniških postajah in pristaniščih smejo obratovati poletni od 5. do 20., pozimi pa od 6. do 19. ure. V času opoldanske odmora je v krajih, kjer sicer ni dopustno, dovoljeno obratovanje ob dnevnih in mesečnih sejmov, tedenskih sejmov, na soboto pred Veliko nočjo in Binkošti, na dan pred Božičem in z dovoljenjem prvostopnega upravnega oblastva, kadar je potrebno, da se prepreči kvarjenje blaga.

Obrtne obratovalnice

V kolikor ni drugače določeno, smejo biti obrtne obratovalnice odprte v bivši ljubljanski oblasti od 7. do 12. in od 13. do 18. ure, v obratovalnicah, kjer je po ministrski uredbi predpisan največ osemurni delavni dan (livarne, grafični obrti, brusilnice stekla, zavodi za kemično čiščenje, za predelovanje kleva itd.) od 7. do 12. in od 13. do 16. ure in v obratovalnicah z največ deveturnim delavnikom (kovinska obrt, galvanoplastika, kamnolom, vulkaniziranje, elektroakumulatorska dela itd.) od 7. do 12. in od 13. do 17. ure. V bivši mariborski oblasti pa smejo biti odprte v mestih in trških občinah ter predmestnih občinah od 7. do 12. in od 13. do 18. ure. Obrtne obratovalnice v vaseh vse banovine smejo biti odprte neomejeno in zanje ne veljajo določila te uredbe glede odpiranja in zapiranja ob delavnikih.

Za posamezne obrtne stroke vsebuje naredba naslednja določila: Brivske in lasničarske obrtne obratovalnice smejo biti odprte v bivši ljubljanski oblasti: a) v ljubljani od pol 8. do 12. in od pol 14. do 19. ure, ob sobotah in dnevi pred prazniki do 20. ure; b) na periferiji ljubljanski, to je v Mostah, na Viču in v Zornji Šiški, kakor v Ljubljani, le ob sobotah nepretrgoma od pol 8. do 21. ure; c) v vseh ostalih krajih pa od 7. do 20. in ob sobotah ter pred prazniki do 21. ure; v bivši mariborski oblasti: a) poletni od 7. do pol 13. in od 14. do 19. ure, pozimi od pol 8. do pol 13. in od 14. do 19. ure, v prielavkom, da smejo obratovati ob sobotah in pred sobotnimi prazniki brez odmora do 21. ure, izjemoma v mariborskih predmestnih občinah, kjer se zapirajo ob 20 uri; b) pred ostalimi prazniki brez opoldanskega odmora do 20. ure in na veliki petek, petek pred Binkošti, na predzadnji dan pred Božičem ter na Silvestrovo do 21. ure.

Čistilnice in likalnice za obleke in perilo smejo obratovati ob sobotah in pred prazniki do 22. ure. Fotografске obratovalnice smejo biti odprte od 8. do 13. in od pol 14. do 19. ure. Kovarske in kolarske delavnice od 6. do 12. in od 14. do 18. ure, pri čemer je nadvokanje konj in živine dopustno ob vsakem dnevnem času od 6. do 20. ure. Orravilanje obhodnih obrti (orusarske, dežnikarske, steklarske itd.) je po 18. uri prepovedano.

Splošne določbe

Preko določene meje, in sicer največ dve uri zvečer, v nobenem primeru pa preko 22. ure, smejo biti odprte vse trgovine in obrtne obratovalnice na dan pred sv. Trem kralji, pred Božičem, velikonočno nedeljo in ob dnevnih letnih in mesečnih sejmov, ter z dovoljenjem prvostopnega upravnega oblastva po dnevi pred velikimi narodnimi shodi.

V kopališčih in letoviščnih krajih (Bled, Bohinjska Bistrica, Bohinjsko Jezero, Kranjska gora, Dovje, Moištrana, Dolenjske toplice, Laško, Rogaska Slatina, Doberna) smejo biti trgovinske in obrtne obratovalnice poletni (ob času dokler traja sezona) odprte od 7. do 21. ure.

Nedeljski počitek

V splošnem morajo biti obratovalnice ob nedeljah ves dan zaprte. Izjema so določene za kavarniške, restavracijske, gostilničarske obratovalnice, slaščičarne, javne kuhinje, fotografska podjetja, pogrebne zavode, za obratovalnice v šotorih in barakah pri cerkvah, in sicer za ves delovni čas. V krajih z največ 5000 prebivalci smejo biti ob verskih praznikih, ko se ljudstvo v izrednem številu zbira iz daljine okolice, odprte vsočas vse trgovinske in obrtne obratovalnice. Dalje smejo biti ob nedeljah odprte vse trgovinske in obrtne obratovalnice ob letnih sejmih, poslednjo nedeljo pred Božičem.

Do 14. ure smejo biti ob nedeljah odprte obratovalnice, v katerih se prodajajo gostom za konzum v lokalu izključno mizla jedila in alkoholne pižame z omejitvijo, da je prodaja blaga za porabo zunaj obratovalnice prepovedana. Ob nedeljah dopoldne smejo obratovati podjetja za natovarjanje in raztovarjanje blaga na železniških postajah in v pristaniščih, prodajalnice pekarskih izdelkov, mesnice in mesarske stojnice (od 5. do 10.); prodajalnice prenege zelenjave, mesa, presnih rib, zaklane perutnine in divjačine (od 6. do 12. ure) in cvetličarski obrati.

Samo dve uri dopoldne, to je od 8. do 10. ure smejo biti ob nedeljah odprte trgovinske in obrtne obratovalnice v vseh krajih, izjemoma okolišju ljubljanske policijske uprave (razen Dravclj in Zgor. Šiške) in naslednje kraje: Devica Marija v Polju, Dobrunia vas, Kozarje, Dobrovska, Ježica in Rudnik, mesto Kranj in okolica do 5 km, Maribor in občine Krčevina, Laitersberk, Pobrežje, Studenci in Tezno. V vseh teh krajih je odrejen za trgovske in obrtne obratovalnice polni nedeljski počitek.

Brivske in kosmetične obratovalnice smejo biti odprte ob nedeljah do 12. ure. V primerih izkazane potrebe, posebno v predpustnem času, smejo biti te obratovalnice v poedinih krajih bivše mariborske oblasti odprte tudi ob nedeljskih popoldnevih od 17. do 19. ure, toda le na prijavo pristojne delodajalske organizacije.

Izdelovanje pekarskega peciva je ob nedeljah dovoljeno samo pekarnam za bolnice ter pekarnam v zdraviliščih in letoviščih, dalje pekarskim delavnicam v krajih, kjer se določa tedenski odmor, ko morajo te obratovalnice biti zaprte, za čas od 12. ure v nedeljo do 24. ure v ponedeljek,

in vsem pekarskim delavnicam zadnji dan pred Božičem.

Vsako krošnjarjenje je ob nedeljah prepovedano. Izjemoma se dovoljuje do 22. ure prodajati po ulicah in javnih lokalih cvetice, koševske predmete, pečene kostanj, sadje in kuhane klobase, poleti pa še brezalkoholne pižame, sladoled in medičarske izdelke. Časopise je dovoljeno prodajati ob teh dnevi do 23. ure. Ob državnih praznikih (dan Uedinjenja, rojstni dan Nj. Vel. kralja 17. decembra) in v času med slovesno službo božjo na Vidov dan in na dan apostolov Cirila in Meloda mora počivati delo. Na verskih praznikih: Novo leto, sv. Trije Kralji, Veliki petek, v srezu mursko-soboškem, sv. Rešnje Telo, Vsi svetniki in božični dan, morajo biti obratovalnice zaprte, kakor ob nedeljah; samo dopoldne pa smejo biti odprte: na praznik sv. Jožefa, na dan sv. Petra in Pavla, na praznik Marijinega vnebovzeta in na praznik Marijinega brezmadežnega spočetja.

Pričetek razprave proti Josipu Predavcu

Obtožnica dolži Predavca cele vrste kaznivih dejanj v zadevi znanih zagrebških konkurzov - Incidenti z zagovorniki

Zagreb, 17. maja. Pred zagrebškim sodiščem se je pričela danes kazenska razprava proti Josipu Predavcu, 45 letnemu ekonomu, oženjenemu očetu šestih otrok, ki je obtožen,

da je kot član ravnateljstva in nekaj časa kot predsednik zadruge »Providnost« v dogovoru z dr. Vladimiriem Cickom sestavil lažnjive bilance,

da je zabeležil, da so delnice ustanoviteljev vplačane od dveh tretjin, čeprav je bila vplačana samo ena tretjina,

da je povisal aktivno »Providnost« z raznimi knjižnimi transakcijami, da je bilance prikrival ter lažnjivo predstavljal deleže in aktivno, da je z lažnjivim predstavljanjem in prikrivanjem dejstev dovedel v zablodo ustanovitelje, zavarovalce, poslovne prijatelje, upnike in zadrugnike »Providnosti« ter jih oškodoval za nad 6 milijonov dinarjev,

da je kot upravni predsednik Hrvatske seljačke banke, čeprav je vedel, da je banka že nekaj leta pasivna, vsako leto krivo izkazoval, da je banka aktivna,

da je izplačeval 15% tantieme ter da je tako spravil v zmozo upnike te banke glede na njeno kreditno sposobnost in so bili zato oškodovani upniki v skupnem znesku 5.740.661 Din, zaradi česar je Hrvatska seljačka banka prišla v konkurz,

da si je kot predsednik te banke izposodil 1. 1926. na tekoči račun 175.000 Din z odobritvijo ravnateljstva banke in brez te odobritve 375.500 Din, čeprav je dobro vedel, da zaradi prezadolženosti nikoli ne

bo mogel plačati teh dolgov;

da je kot glavni ravnatelj Glavne zadruge izročil to zadruge v prezadolženem stanju Seljački banki, lažnjivo predstavljajoč njenim funkcionarjem, da znašajo aktivna Glavne zadruge 117.107 Din, čeprav je imela zadruge velik deficit.

da je na breme seljačkega rezerv. fonda Hrvatske seljačke doma odobril račun na ime Šerisa Kosmiča v znesku 100.000 Din in ga potem prenesel na Hrvatsko Seljačko banko, četudi je vedel, da ima zadruge Seljački dom deficit in da ni torej za banko nobenega jamstva.

Končno je obtožen, da je opustil pravočasno prijavo konkurza »Providnosti«, Hrvatske seljačke banke in Glavne zadruge ter s tem zakrivil zločin prevare po § 197 hrv. kaz. zak.

Današnja razprava je bila zelo burna. Predsednik je moral trikrat prekiniti obravnavo in kaznovati tri zagovornike, vsakega s 1000 Din globe. Branitelji so najprej predlagali, naj se razprava odgodi ter imenuje za to razpravo drug senat, češ da sodeči senat ni pristojen, ker je sodil tudi o zadevi dr. Vladimiri Cicka, ki je bil tožen v isti zadevi. Zaradi tega je bil ta senat prav za prav v Predavčevi zadevi nekaj preiskovalni organ, ker je bil Cickov proces samo uvertura k današnji pravi. Sodišče je sklenilo, da ni nobenega poudarka za izpremembo senata. Čitane dolge obtožnice je trajalo do 13., narkar je bila razprava odgojena na ponedeljek.

Vsesokolski zlet v Beogradu

Velika manifestacija našega zasebnega zrakoplovstva — Četrtnska vožnja za vse udeležence zleta

Beograd, 17. maja. p. Minister za promet je odobril 75 odst. popusta na železnici za vse udeležence vsesokolskega zleta v Beogradu. Vsakdo bo moral kupiti pri odhodu polovični vozni listek, ki ga bo moral pustiti zigosati v zletni pisarni v Beogradu in ki bo potem veljal tudi za povratek.

Zagreb, 17. maja. p. Aeroklub v Beogradu je sklenil, da priredi ob prihli velikih sokolskih svečanosti tudi manifestacijo našega zrakoplovstva. Tako bodo na glavni zletni dan defilirala nad Beogradom vsa zasebna letala iz Jugoslavije, iz Maribora 2, iz Zagreba 3, iz Ljubljane 2, iz Novega Sada, Skoplja in iz Niša po 1, iz Beograda pa 4. večinoma letala Aeroklubov. Razen tega bodo sodelovala tudi letala aeroklubov iz Rumunije, Češkoslovaške in Poljske.

Pred poletom zrakoplova „R 100“ v Kanado

Zrakoplov bo letel preko Atlantika v Montreal, kjer bo ostal 14 dni

London, 17. maja. AA. Priprave za poizkusni polet zrakoplova »R 100« v Kanado in nazaj so dobro napredovale. Dan odhoda zrakoplova še ni določen.

Pričakujejo pa, da bo dan starta objavljen v par dneh, potem ko bo absolviral zrakoplov zadovoljivo nadaljnji poizkusni polet.

Včeraj je odpotoval v Kanado z 10 inženjerji in 1 radiotelegrafistom letalski poveljnik Atherstone, prvi častnik sestrškega zrakoplova »R 101«, da pripravi vse potrebno za pristanek zrakoplova »R 100« v Montrealu. Zrakoplov

Nov Mussolinijev govor

Firenze, 17. maja. g. Z veliko napestostjo pričakovani Mussolinijev govor je imel predvsem notranje-politični pomen in se je nanašal šele v zadnjem delu na pogajanja o razorožitvi na morju in na odnošaje Italije do inozemstva. Tekom svojega govora je Mussolini med drugim izjavil, da fašizem v notranjosti nima odkritih sovražnikov, dočim je treba fašistične sovražnike v inozemstvu ločiti v voditelje in množice. Prve zaničuje in je prepričan, da bo lahko množico nekega dneva sprijaznil z nepobitno resnico fašizma. Razen teh so še drugi sovražniki, ki sploh ne vedo, zakaj obsojajo fašizem.

Mornariški program je treba izvesti popolnoma, da bo Italija lahko dala primeren odgovor onim, ki hočejo rešiti italijanski narod dozdevnega fašističnega suženjstva ter ga zaplesti v vojno. Pri pogledu na oborožene sile fašistične Italije se bodo lahko vsi prepričali, da je prijateljstvo Italije dragoceno, njeno nasprotstvo pa zelo trdo.

Konvencija o zaščiti naših izseljencev v Franciji

Beograd, 17. maja. AA. Vprašanje zaščite naših delavcev v Franciji je bilo na dnevnem redu že leta 1926. ko ga je pokrenilo naše ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje. V ministrstvu za znanje zadeve v Beogradu je bilo to vprašanje zadnje dni zopet predmet razgovorov in danes se je bila pozajanja med zastopniki republike Francije in kraljevine Jugoslavije končana. Sporazumno je bil redigiran tekst načrta pogodbe, ki bo predložen oboima vladama v odobritev. S to pogodbo se urede vsa vprašanja, ki interesirajo delavce obeh držav, posebno način njihovega zaposlenja, njihove zaščite, zavarovanja in javne pomoči.

Zaključek geografskega kongresa

Zagreb, 17. maja. n. Ban dr. Šilović je sinoči priredil udeležencem geografskega kongresa rout v banskih dvoranh, danes pa jim je priredila mestna občina poslovilni banket v Gradskem podrumu. Popoldne so si gostje ogledali mesto, ob 5. pa je bil v banskem dvorcu svečan zaključek III. kongresa slovanskih geografov in etnografov. Tudi zaključni seji je predsedoval prof. dr. Romer iz Lvova. Novinarjem gostje iz Češkoslovaške in Poljske niso mogli prehoviti naravnih krasot in bogastev naše domovine. Zatrjevali so, da bodo odhajali iz Jugoslavije z nad vse pričakovane lepimi vtisi.

Interpelacija o TPD v zagrebškem obč. svetu

Zagreb, 17. maja. n. Danes ob 17. se je vršila seja zagrebškega mestnega zastopstva. Mestni zastopnik Banjamin je vložil interpelacijo, v kateri pravi: »Ker trboveljska premožnostna družba še ni ničesar storila, da bi obvarovala Savo pred onesnaženjem njene vode po premožu zaradi česar trpi veliko škodo tudi Zagreb, vs vprašam g. mestni načelnik ali ste li voljni storiti na vseh pristojnih mestih potrebne korake, da se Sava zaščiti pred to opasno in škodljivo nečistotio.« V obrazložitvi interpelacije pravi interpelant da je treba TPD pripraviti do teza da postavi primerne naprave, da se vzdrži v Savi voda čista. Mestni načelnik dr. Šrkul je odgovoril, da bo ukrenil, čim pojde prvič v Beograd, vs potrebno, da se to vprašanje uredi. Interpelant je sprejel govor dr. Šrkulja na znanje.

Pogreb dr. Medakovića

Zagreb, 17. maja. n. Današnjega pogreba dr. Bogdana Medakovića se je udeležilo izredno mnogo občinstva. Krasne vence je položil na krsto Nj. Vel. kralj. Pogreba so se udeležili med drugim: nadškof dr. Ante Bauer, bivši hrvatski ban Mihaljevič, župan dr. Šrkul, generaliteta in skoraj vsi živeči tovariši pokojnega Medakovića iz Hrvatskega sabora. V pravoslavni kapelici sta se poslovila od pokojnika prof. Dimitrije Vitko- vič ter bivši narodni poslanec Večeslav Vilder. Ob grobu je imel govor bivši narodni poslanec prota Dragič. Rodbina pokojnika je prejela mnogo sožalnih brzojav, med njimi tudi od predsednika ministrskega sveta generala Živkovića, ministra pravde dr. Sršića, ministra kmetijstva dr. Franješa itd.

Boji za Davisov pokal

Španija : Jugoslavija 2:0 — V II. kolu vodita še Danska in Avstrija

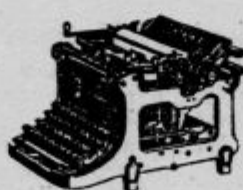
Zagreb, 17. maja. š. Danes se je pričelo na Haskovem igrišču v Maksimiru meddržavno teniško tekmovalje Jugoslavija : Španija, ki spada v drugo kolo svetovnih tekem za Davisov pokal. V prvem srečanju je nastopil Majer (Španija) proti Schäfferju (Jugoslavija). Zanimiva borba je končala 6:3, 6:4, 6:3 za Španskega gosta. Za tem je igral Friedrich (Jugoslavija) z Juamcom (Španija). Ta igra je bila za Friedricha ena najslabših mednarodnih borb. Španec je zmagal 6:0, 6:1, 6:3. Današnji tekmi je prisostvovalo z ozirom na delavnik razmeroma mnogo gledalcev, okrog 1000 oseb. Jutri bosta obe ekipi nastopili v parih. Španci so pokazali odlične zmoglosti in našim igralcem bo treba napeti vse sile, če bodo hoteli doseči časten izid tega pomembnega srečanja.

Praga, 17. maja. h. Današnji drugi dan bojev za Davisov pokal med Dansko in Češkoslovaško je prinesel Dancem važno točko. V dobljih je zmagal danski par Ulrich—Worms proti domačemu Menzel—Rohrer s 6:3, 1:6, 6:4, 4:6, 9:7. Danska vodi s 2:1!

Oslo, 17. maja. h. V današnjem dobleu za Davisov pokal si je mogla Avstrija protiv Norveški izvozovati tretjo točko in si s tem zagotoviti zmago. Avstrijski par Artens—Matejka je odpravil Norvežana Nielsena—Christoforsena s 6:2, 6:4, 6:3.

VREMENSKA NAPOVED

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Jasno in toplo.



OTVORITVENO NAZNANILO.

Svojim cenj. odjemalcem si dovoljujem naznaniti, da sem otvoril v

LJUBLJANI, PREŠERNOVA UL. 44

podružnico svojega podjetja.

Uverjen sem, da s tem ustrežem samo koristim svojih cenj. odjemalcev ter beležim

z odličnim spoštovanjem

IVAN LEGAT

LJUBLJANA

Prešernova ul. 44

Tel. int. 2598

MARIBOR
Vetrinjska ul. 30
Tel. int. 2434

Naznanilo otvoritve nove lekarne

Javljam cenj. javnosti v mestu in okolici, da sem otvoril na Dunjski cesti št. 41, telefon št. 32-70, nasproti Sv. Krištofa svojo lekarno s kemično farmacevtskim laboratorijem. Izdajam na recepte vseh bolniških blagajn.

7190

DR. STANKO KMET.

Domače vesti

* Izporemembe v vojaški službi. Za poveljnika 2. bataljona 1. pionirskega polka je postavljen major Vekoslav Cener, za poveljnika 2. bataljona 1. pionirskega polka podpoveljnik Ciril Danda, za poveljnika 1. bataljona 2. pionirskega polka major Vladimir Celestin, za poveljnika 3. bataljona 1. pionirskega polka major Oskar Kirchbaum, za poveljnika 2. bataljona 2. pionirskega polka major Miron Sarc, za vršilca dolžnosti komandanta bataljona golobne pošte kapetan 1. stopnje Erik Švajbah, za poveljnika brezčimnega bataljona brzojavnega polka podpoveljnik Franjo Kapicek, za referenta inženjerije pri poveljstvu dunavske divizije oblasti pa polkovnik Adolf Heilmann. Za referenta mženje-nije pri poveljstvu 2. armijske oblasti je imenovan polkovnik Stevan Radović, doslej načelnik inženjerskega oddelka pri poveljstvu dravnske divizije, za referenta artiljerijskega poveljstva dravske divizije oblasti polkovnik Ljubo Novaković, za poveljnika 1. konjeniškega polka je imenovan polkovnik Ljubomir Velebit, na njegovo mesto pa pride v Čakovec kot vršilec dolžnosti komandanta 8. konjeniškega polka podpoveljnik Ivan Vladislavčević. Za pomočnika komandanta 2. konjeniškega polka je imenovan podpoveljnik Egon Škrinjar.

* Himen v naši novinarski družini. Včeraj je v ljubljanski frančiškanski cerkvi župnik o. dr. Gvidon Rant poročil našega novinarskega tovariša, ljubljanskega dopisnika Centralnega prebivalja predsedništva ministrskega sveta v Beogradu in dolgoletnega urednika športnega oddelka v našem listu, g. Antona Zobeja, z gđ. Anico Novotnyjevo iz obče znane in spoštovane ljubljanske mešarske rodbine. Najkrajše čestitke!

* Prvi novi Sokolski dom Sokola kraljevine Jugoslavije. Pišejo nam: V vrsti Sokolskih domov, ki so v gradbi, bo prvi dogotovljen in izročen svojememu namenu prostori in lepi Sokolski dom v Rušah, ki bo odprt na praznik vnebohoda 29. t. m. Bo to v naši državi prva otvoritev novega Sokolskega doma, odkar imamo Sokola kraljevine Jugoslavije. Pri tej priliki bo v Rušah delni župni zlet mariborske sokolske župe. Prosimo Sokolstvo in njemu naklonjeno javnost, da ta dan prišij v Ruše in se z nami poveseli. Za staroslavne narodne Ruše bo to velik sokolski praznik, saj dobi naša številna sokolska družina lastni krov.

* Pevska družina v območju blivše ljubljanske oblasti opozarjamo, da bo v nedeljo 25. t. m. ob 10. zjutraj v pevski dvorani Glasbene Matice v Ljubljani ustanovni občni zbor Hubadove župe Jugoslovanske pevske zveze. Družina, ki hočejo pristopiti v to enotno pevsko organizacijo, naj pošljejo na občni zbor po enega zastopnika in namestnika s pismenim pooblastilom ter predložijo v roku tega tedna pismo enotne pevske zveze. Družina, ki hočejo pristopiti v to enotno pevsko organizacijo, naj pošljejo na občni zbor po enega zastopnika in namestnika s pismenim pooblastilom ter predložijo v roku tega tedna pismo enotne pevske zveze. Družina, ki hočejo pristopiti v to enotno pevsko organizacijo, naj pošljejo na občni zbor po enega zastopnika in namestnika s pismenim pooblastilom ter predložijo v roku tega tedna pismo enotne pevske zveze.

* Časopis, ki ga morate štati! Tudi slovenski ocenjevalci so priznali, da je bila revija »Naša doba« potrebna in da v odlični meri izvršuje svoje naloge. Šesta številka, ki je izšla včeraj, se prav posebno odlikuje po pestri vsebini, ki mora zanimati slednjega našega izobraženca. Za prihodnje številke napoveduje uredništvo med drugim članke o obrtnosti dravske banovine, o zaščiti dece in mladine, o problemih prostitucije, o problemu nezakonite dece, o težkočah slovenskega zednjavanja, o potrebi bolniškega zavarovanja obrtnikov, o diktatorstvu sedanje Rusije Stalina, vstike iz Grčije itd. Posebno opozarjamo na izveščje iz tujih revij, ki obravnavajo osnovna vprašanja današnjega časa. Kdor »Našo dobo« takoj naroči, lahko dobi še vse doslej izšle številke. Naročnina četrtletno samo 30 Din. Zahtevajte v trafikah 6. številko (cena izdoda 8 Din). Upravičeno »Naša doba« je v Ljubljani, Knafljeva ulica 5.

* Ivanu Zieglerju v spomin. Pišejo nam: Nadučitelj g. Ivan Ziegler je umrl. Njegovo truplo smo položili v grob, spomin nanj pa smo si zapisali v srce, zakaj bil je dober tovariš, zvest prijatelj in vreden vzgojitelj. 46 let je učil mladino in jo ljubil. Bilo je lepo, ko ga je zdaj na poslednji poti spremljala šolska deca, čeprav ni s to mlado generacijo imel več stikov. Skoro vse svoje življenje je služboval na Stajerskem, dasi je vedno hrepenel po domači zemlji ljubljanski. »Ene se želja je njemu spolnila, v zemlji

domači da truplo leži.« V petek na večer smo ga zagrebli v blagoslovljeno zemljo ljubljanskega polja v Dravljah in mu dali prvega cvetja na grob. Žalostni in sami smo ostali njegovi prijatelji. — M. Z.

* Binkoštni izlet Jadranske Straže bo od 6. junija zvečer do vsehpetega 10. junija. Opozorjamo javnost, da je še prostora za nekaj udeležencev. Rok za prijave je podaljšal do 2. junija. Kdor reflektira na boljše mesto, naj se prijavi takoj. One, ki so se že prijavili, prosimo, naj izvolijo nakazati denar čim prej, ker sicer ovirajo razpolaganje mest. Prijave sprejema in daje informacije izletna pisarna, Vogelna 3. Prijavite se takoj! Zahtevajte nujno prospekt!

* Posledice zastaja v tekstilni industriji. Nedavno smo javili, da je odpustila Mauthnerjeva predilnica v Litiji večje število delavcev, sedaj nam pa poročajo, da je tudi sestrška tvrdka Mauthnerjeva tkalnica v St. Pavlu pri Preboldu odpustila že 60 delavcev. Čuje se, da nadaljnji odpusti še sledijo. Z odpusti delavstva se pričnejo za okolico hudi časi, saj so bili delavci večinoma siromašni domačini, ki nimajo drugih dohodkov.

* Društvo orožniških upokojencev za Slovenijo v Ljubljani obvešča člane, da deluje po odstopu predsednika g. Legata nemoteno dalje pod tačasnim predsednikom g. Ivanom Lipoglavškom. Novi predsednik se bo izvolil na občnem zboru, ki bo 15. junija ob 10. v prostorih restavracije »No. vi svete« v Ljubljani, Gosposvetska cesta. Člani se vabijo na polnoštevilo udeležbo.

NA GOLICO izletnikom in planincem se najtopleje priporoča »Hotel Triglav« Jesenice. 7109

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova c. 12
v oblekah in površnikih
najcenejši

Po divjem Kurdistanu,
II. zvezek
te Karl Mayeve knjige je izšel. Cena
Din 13.—. Naroča se pri Cirilovi knjigarni, Maribor. 7067

Autotaksi M. Juvan
Kocenova ul. 5. Telefon 2821

Tenis raketi:
Arta Spezial,
Arta D. M., Arta
in žoge Spalding
samo pri 7212

P. Magdič, Ljubljana

Vozni red za Din 2-

(po pošti Din 2.50 poslani v znakmah naprej, ako se naroči le en izvod) za vse železniške in avtobusne proge Slovenije dobite v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. 7071

Prepričajte se,

da so naše pomladanske oblečke, pomladanski plašči in moške obleke lastnega izdelka najlepše in najboljše.

Kupovali boste stalno pri

Drago Gorup & Co.
LJUBLJANA.
Miklošičeva 14.

Sladkorno

bolezen

(DIABETES)

ozdravite lahko in hitro z

Rade sko zdravilno vodo.

Navodila za pitno zdravitev

doma dobite na zahtevo od

Zdravilišča
Slatina-Radenci

* Slovniški diplohom vrtnar zagrebški katedrali. »Hrvatska Straža« javlja, da je bil te dni vrtnar v zakladnico zagrebške katedrale znameniti diplohom, ki je bil na senzacionalen način ukraden in prodan v Ameriko, kjer so ga našli v clevelandskem mestnem muzeju. Izročilec se je izjavil v prisotnosti nadškofa dr. Bauerja. Diplohom je prinesel iz Clevelanda uradnik Prve hrvatske štedionice v Zagrebu g. Maks Pitamic, bratranec našega poslanika v Washingtonu g. dr. Leonida Pitamica.

* Stalna služba šolskega tajnika se bo oddala na tehniški srednji šoli v Ljubljani. Zahteva se šolska predizobrazba za M. kategorijo uradnikov in praktična sposobnost za samostojno korespondenco in knjigovodstvo. Prednost bodo imeli prosilci, ki so poleg tega večji strojeopisni in slovenske stenografije Reflektanti (samo moški) naj se do 15. junija z navedbo svojih študij in dokazov za praktično usposobljenost pismo (brez koškov) javijo pri direktorju šole. Do tedaj oddaja direktor osebno predstavitelje.

* Zvonovi na velesjemu. Na ljubljanskem velesjemu, ki bo od 29. t. m. do 9. junija, bodo tudi letos razstavile Strojne tovarne in livarne poleg ostalih izdelkov zvonove, ki uživajo daleč naokoli velik sloves. Na to opozorjamo zlasti področje ljudstvo, ki bo imelo priliko prebrskati se na licu mesta o najboljši kakovosti te, lahko rečemo slovenske specialitete.

* Majski zvezek »Jadranske Straže« je pravkar izšel in prinaša prav zanimive članke in krasne slike o našem morju in naši divni rivjeri.

* Prvo jugoslovensko tekmovalno v strojeopisu, ki ga priredi društvo »Merkur« v Zagrebu ob binkoštnih praznikih, je prvo državno hitrostno tekmovalno in pisalni stroj. Zato je razumljivo, da vlada za to prireditev velik interes. Zastopani so že do sedaj stroji znamke »Underwood«, »Remington«, »L. C. Smith«, »Smith Premier«, »Continental«, »Adler« in »Triumph«. Pričakovati pa je še drugih svetovnih znamk. Pravila, po katerih se bo vršilo tekmovalno bodo dostavljena vsem tekmovalcem. Pristojbine za udeležbo so za člane zagrebškega »Merkurja« 50 Din, za nečlane 75 Din. Tekmovalcem bo društvo »Merkur« priskrbelo po možnosti popust na železnici, prehrani kakor tudi stanovanju. Tekmovalci lahko prinese s seboj svoje stroje, lahko pa tudi zahtevajo, da se jim dajo na razpolago pisalni stroji znamke, katero si žele. Tekmovalno bo pod naslednjimi glavnimi pogoji: Pri presoji brzine pisarja se bosta upoštevali brzina in točnost prepisovanja predloženega teksta, ki bo na razpolago v srbohrvaščini. Pri prečenjanju se bodo vračunali vsi udarci, razmah in preokreti. Velike črke se bodo računale za dva udarca, preokret pa za tri. Vsak napačen udarec se omeni kot štirje nezadostni udarci, ki se odračunajo od skupnega števila udarcev. Po tekmovalstvu bo razdelitev treh razpisanih nagrad: 10 tisoč, 7000 in 4000 Din, ki bodo takoj izplačane. Prijave za tekmovalno sprejema društvo »Merkur«, Zagreb, Perkovičeva 1.

* Ciril Metodove podružnice v Celju, Kranju in Mariboru priredijo dan bomborčkov v korist družbe. Prosimo, da se še druge podružnice spomnijo naše šolske družbe.

* Drava zahtevala dve žrtvi. Iz Ormoža nam pišejo: Huda nesreča je zadela v četrtek zvečer tukajšnjega kolodvorskega gostilničarja g. Stanka Grivca. Okrog 17. ure se je njegov 8 letni sinček Stanko igral z drugimi otroci na Sodravčevi žagi. Ko je stopil na neke deske, je padel v Dravo. 32 letni mlinar Škof je skočil za njim, da ga reši. Fant pa se ga je v vodni tako krčevito oprijel okrog vratu, da je plaval še do mstu, pod mostom pa je omagal in sta oba izginila v valovih.

* Po dolgih letih pobegnili v domovino. Iz Bosiligrada poročajo, da je te dni prišel preko bolgarske meje na našo stran Vukoje Zdravković, star 24 let. Bolgarji so ga 1916 kot 10 letnega dečka odvabili s seboj na Bolgarsko, kjer se je pozneje izučil mesarstva. Te dni bi bil moral stopiti v vojaško službo, pa je raje pobegnili v domovino, kjer še živijo nekateri njegovi sorodniki.

* Samomor lepe muslimanke. V Zenici se je vrgla v Bosno in utonila 18 letna Fatima Pašaličeva iz ugledne muslimanske rodbine. Slovca je daleč okrog zaradi lepote in plemenitosti, bila pa je nesrečno zaljubljena v nekega revnega občinskega tajnika, s katerim so ji svoji poroko branili Samomor mlade lepote je vzbudil veliko senzacijo, ker v Zenici že dolgo ne pomnijo, da bi se muslimanka prostovoljno podala v smrt.

* Vremenski vplivi. Slabo vreme je največji sovražnik finih damskih čevljev. Kljub skrbni pazljivosti izgube kmalu svoj lepo zunanost in svežino barve. Tej neprimernosti lahko odpravite na ta način, da prebarvate čevlje s poznano Braunsovo barvo za usnje »Vilbra«. »Vilbra« napravi čevlje, kakor da so novi!

* Darujte Podpornemu društvu slepih. Ljubljana, Pod tranco 2-III.

* Vse higienske ustanove, bolnice itd. uporabljajo za razkuževanje SANTOL, ki kakor lizol povsem zanesljivo zamori bakterije. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah.

* Priznana desinfektorsko in toaletno sredstvo SANOFORM imajo stalno v zalogi vse lekarne in drogerije. Proizvajalec: »CHEMOTECNA«, družba z o. z., Ljubljana, Mestni trg 10.

ITO — zobna pasta najboljša!

* Ko nastopi toplo vreme in se začno pojavljati molji, je najboljšo sredstvo proti njim TARMOL. Izdeluje ga »CHEMOTECNA«, Ljubljana, Mestni trg 10 (na dvorišču tvrdke A. & E. Skaberne.)

* Mnogo gospodinjstev je mnenja, da je vseeno, s čim pero. To naziranje je pa popolnoma pogrešno. Vedite, da se še vedno najboljše pere z milom, prav posebno pa s praviim terpentinovim milom Gazela. Dobite ga pri vsakem boljšem trgovcu.

* Obteke in klobuke komično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

* Klinika na ul. v. vrstne in nočne bolnice dr. I. Müllerja v Karlovih Varah. Iz Karlovih Varov poročajo: Dr. I. Müller, ki je v teku svoje prakse zdravljal ameriške veleposlanike (Rockefellerja, Vanderbilta, Duponta), je poleg svoje luksuzne klinike v Karlovih Varah otvoril tudi za širši krog pacientov srednjih stanov iz vse Evrope posebno stanovanjsko poslopje (v treh plačilnih razredih), da bi tudi njim nudil možnost zdravljenja. Vse ojašave klinike so dostopne tudi njim: lega je solčna in obenem ob robu igličastega gozda, zrak brez prahu, naprava po vseh zahtevah moderne higijene, dišeta po najmodernejših načelih. Kar se tiče klinik samih, je njihova brezhibna oprema na višku. Nič manj kakor 14 laboratorijev z najmodernejšimi medicinskimi aparati, moderno obžarevalno terapijo itd. je v posebnem poslopju. Vodstvo specialistične klinike dr. I. Müllerja (sicer prosta izbira zdravnikov). Informacije: Klinika dr. I. Müllerja, Karlovi Vari.

* Obiščite znamenito francosko zdravilišče Vichy, ki leži v bližini Lyona. Moderno urejeno zdravilišče s krasno okolico kjer se lahko prilejajo brezplačni izleti z avtomobilom, je na željo vsakomur na razpolago, tudi posebnikom mnogo razvedrila. Kompletni pensiji za 21 dni stane 2335 francoskih frankov. V tej ceni je vračunano 20 kopeli, prvovrstna hrana in stanovanje v hotelih, katerega si sam izbere, dovoljen prost vstop v gledališče, h koncertnim in umetniškim predstavam in drugim prireditvam. Vsa podrobna pojasnila daje zastopnik Francoske linije Ivan Kraker, Ljubljana, Kolodvorska ulica 35.

* Spominjajte se Doma slepih. Položnica 14672.

Pri boleznih srca in poudarjenju žil. Naglednost in krvavitvam in napadnih kapi zagotovljeno naravno »Franz Josefova« grenčica lahko izprazni črevesa brez vsakega napora. Znanstvena opazovanja na klinikah za bolezni krvnih cevov so izkazala, da služijo »Franz Josefova« voda posebno dobro starejšim ljudem. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specialističnih trgovinah.

TRGOVEC

tekstilne stroke, ki je imel še pred kratkim samostojno trgovino v Beogradu, išče zastopstvo domačih tvornic.

Potoval je osebno, ima poznanstva in je zelo dobro vpeljan po vsej Srbiji in Makedoniji. Prvovrstne reference. Ponudbe na: Jugosl. Rudolf Mosse dd. družba Beograd, pod šifro »P. 111«.

FOTO-KINO-APARATI
in potrebne naprave
v drogerijah
KANC, LJUBLJANA
in
KANC (Wolfram), MARIBOR CENIK GRATISI

Vsakovrstno
manufakturno blago

v veliki izbiri in po izredno nizkih cenah prodaja

Tekstilbazar, Krekov trg

Tedensko dohajajo dunajske novosti
BLUZ IN DAMSKIH OBLEK
M. KRISTOFIČ - BUČAR. 7253
STARI TRG ŠT. 9.

Samo NIGGEROL (Patent št. 5922) olje ali krema za solnčenje in masažo Vas obvaruje solnčarice in peg ter vam naredi kožo gladko in enakomerno bakreno zagorelo. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah. Drogerija GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova ulica št. 5.

Danes ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9.
REX BELL
v senzacionalnem filmu pustolovščin
Ne vdaj se!
Znižane cene:
4, 6, 8 in 10 Din. **KINO IDEAL**

10% — 15%
si prihranite

ako kupujete modro, sivo ali pa aluminasto posodo, katero dobite v veliki izbiri pri tvrdki z železnino 5533

STANKO FLORJANČIČ
Ljubljana Sv. Petra cesta 35

ZOBNI ATELJE
dentist P. Vrankar
zobar
Gledališka ulica 7, se je preselil v nove, moderno urejene prostore na DUNAJSKO CESTO št. 20, poleg Kmetijske posojilnice, nasproti kavarni »Evropac«, vhod iz Tavcarjeve ulice 2. I. nadstropje. — Ordinira od 15. maja naprej vsak dan od 8. do 12. in od 2. do 5. 7064

NAZNANILO

Slavnemu občinstvu, vsem prijateljem in znancem naznanjava, da otvoriva v nedeljo 18. maja 1930

NOV SENČNAT GOSTILNIŠKI VRT, kjer se bodo točila pristna dolenska in štajerska vina in postreglo z dobro jedajo.

Za obilen obisk se priporočata

FRANC IN FRIDA SVETIČ
Gerbičeva ulica št. 7. 7191

Kot najboljšo mazalno in domačo zdravilno sredstvo proti

revmatičnim bolečinam

zobno in glavobolu, prehlajenju, trganju, za negovanje telesa, ust, osvežitev in krepitev mišičevja ter živčevja sploh, se uporablja že pol stoletja

priznana

LEVJA

MENTOL-DROŽENKA
(francosko izganje)

Dobiva se v originalnih pomirjavalnih steklenicah v pristani predvsem kakovosti v vseh drogerijah in trgovinah s mešanim blagom. 38-A

Iz Ljubljane

* Prispevki za spomenik kralju Petru I. v Ljubljani. Na inicijativno tajnika občine Gerovo Stevana Bačiča so bili nabrani v Gerovem, Ljubičarju in Malem logu naslednji prispevki, ki so jih darovali, in sicer po 100 Din: Bačič Stevan, Šostarič Stevan in pilana Drag. Ghyccza; po 50 Din: Volf Josip in Turk Josip; po 20 Din: Vras Primo; po 10 Din: Stojčič Miloš, Jankovič Stevan, Cerovič Milan, Janes Perdo, Ožbork Anton, Mahnar Andrija, Čop Juraj, Lipovac Tine, Mrie Franko, Muhvič Matija in Glatz Ivan; po 5 Din: Volf Matija in Klepac Ivan. Skupaj 540 Din.

* Pevski zbor »Grafike« priredi v ponedeljek 26. t. m. ob 20 s sodelovanjem orkestra Grafike samostojen koncert v dvorani Filharmonične družbe pod vodstvom svojega zborovodje prof. Gröbminga. Program je skrbno izbran ter obsega zborovske in orkestralne točke, k skupni moški zbor s spremljevanjem orkestra

* »Zena na mesecu«. Danes popoldne ob 3., 5., 7. in 9. zvečer se bo predvajal v kinu »Ljubljanski dvor« ob znižanih ljudskih cenah Fritz Langov velični »Zena na mesecu«, ki nam predločuje fantastični svet človeštva na luno. V tem filmu sodelujejo Willy Fritsch, Gerda Maurus in Fritz Rasp v glavnih vlogah. Gigantsko filmsko delo Ufe priporočamo vsakomur v ogled.

* Pevski koncert društva »Cankar«. Spored pevskega koncerta, katerega priredi društvo »Cankar« v Filharmoniji: Jobst »Na vasi«, Prelovce: Bela, rdeča je grečica; Adamčič: »Je pa davi...« Dev: »Juh-huh! Bajuk: »Srce je žalostno, II. del; Muhvič: »Mir; Gotovac: »Pod jorgovanom; Binicki: »Jesen stize; Gotovac: »Primorska suita«, ki obsega naslednje zbor: barkarolo, serenado in ples; Hatze: »Serenada; Prelovce: »Ti si urce zamudila. Solo bo pel g. Albert Zupan. Koncert bo v sredo 21. t. m. ob 20. Moški zbor društva »Cankar« vodi zborovodja Kristo Perko. Vstopnice v Matični knjigarni od 20 Din navzdol.

* Iz gledališča. Drevi bo v operi premijera operete »Dolarska princesa« izven abonmaja. — V drami se bo uprizorila dr. Golarjeva »Vdova Rošinka« (ob 20.) kot ljudska predstava pri znižanih cenah, v ponedeljek pa angleška volna drama »Konec poti« za red A.

* Gradbeno gibanje v Spodnji Šiški. Pišejo nam: Tudi Spodnja Šiška se je zadnja leta močno razširila in je okoli nove cerkve nastalo celo mesto za sebe. V zadnjem času se je Celovška cesta začela na še praznih parcelah zazidavati. Tako zida g. Keršič veliko moderno avtomobilno delavnico in pred dnevi se je pričel kopati temelji za enozadostropno vogelno hišo g. Mahkote. S tem se bo glavna cesta zelo olepšala. Uvidevajoč važnost turškega prometa je tudi večina posestnikov hiš ob glavni cesti svoje hiše prav tako prenovila. Ob tej cesti pa stoji za zelo vidnem prostorom velika hiša, ki ni videla čopiča gotovo pol stoletja. Lahko trdimo, da tako zanemarjene hiše ni v Spodnji Šiški, kakor je omenjena. Zadnji čas bi že bil, da bi lastniki to hišo osnažili, da ne bodo tuji, ki se vozijo v ogromnem številu mimo, dobili utisa, da nimamo smisla za čednost in lepoto.

* Konkurenčna tekma zdravil, dobro negovanja, pravilno hranjenja in najboljših razvitihi otrok bo na Ateni 1. junija. Zbralo se bo okrog 80 otrok, ki bodo razvrščeni po igrišču in sprejmu mater ali negovalk. Vsak otrok dobi posebno številko in tabelo s točnimi označbami razvoja. Otroke bo ocenilo zase posebno zdravstveno razsodišče in sopen publika sama, ki bo prešla istočasno z vstopnico po eno glasovnico. Razstava bo trajala le nekaj ur, zato bosta potrebna izreden red in točna disciplina, da se razvrsti v kratkem času lahko čimveč obiskovalcev. Na razstavnem prostoru bo poseben oddelek, kjer bodo predložile zaščitne sestre način pripravljanja otroške hrane, nadalje posebna krojačnica za otroško perilo, ki bo oddajala kroje, oddelek za higienske igrače in kotiček za navodila, kako očuvamo otrokovo zdravje. Pripravi smo, da ne bo matere, ki ne bi prihitela z veseljem v ta otroški raj, da odda svoj glas preselečni, skrbni materi. Denarne nagrade naj bodo v pomoč potrebnim, diplome in priznanje vestnim materam, vsem materam pa v splošno vzpodbudo in posnemanje.

* Razvažanje ledu. Mestna klavnica v Ljubljani prične ob koncu tega meseca slišno kakor prejšnja leta razvažati jed po mestu. Letos se bo led razvažal z avtomobilom in ga bodo vsi reflektanti lahko dobivali že v zgodnjih jutranjih urah. Reflektanti se vabijo, da sporoče mestni klavnici svoj naslov in število kosov ledu, ki ga žele imeti dostavljenega na dom.

Danes ob 3, 5, 7 in 9 zvečer!

Dunajska filmska opereta

Dvoje src v 3/4 taktu

Predprodaja vstopnic
od 10. dopoldne naprej.

Elitni kino Matica

Telefon 2124

u— Poroka. Danes se poroči v novi šišenski cerkvi gđ. Janja Anderličeva, poštna uradnica, z gosp. Mirkom Stuparjem, poštornim uradnikom v Ljubljani. Mnogo sročel — Poročila sta je v Ljubljani gosp. Mirko Stepič, sin veletrgovca z vinom, in gđ. Mara Sterkova iz Vinice, Cestitamo!

u— Francosko predavanje na univerzi. V torek 20. t. m. ob 18. bo predaval v univerzitetni zbornici gosp. Desfontaines, profesor na univerzi v Lillu. Govoril bo geografski panorami Francije, kakor jo človek vidi iz zrakoplova. Francoski institut v Ljubljani vabi k številni udeležbi.

u— Tragedija ljubeče žene je najlepše prikazana v drami Pierrea Frondaiea »Grozinja«, ki jo bo uprizoril šentjakovski gledališki oder v sredo 21. t. m. To bo obenem tudi nastop g. Skerl-Pastorčiča. Nastopijo še: gđ. Pirčeva in Wrischerjeva ter gž. Čuk, Karus, Košak. Predprodaja vstopnic v trgovini g. Miloša Karničnika, Stari trg.

u— Redni občni zbor »Probude« bo v ponedeljek 2. junija ob 20. z običajnim sporedom v Mrakovih restavracijah.

u— Društvo »Skrb za mladino« v Ljubljani naznanja članstvo, da je umrla njena članica g. Meri Veselova. Pogreb bo danes v nedeljo ob 3. iz mrtvašnice Leonišča, Stara pot 3. Udeležimo se njenega pogreba polnoštevilno.

u— Ljubljanski moški zborom! Prihodnji teden šudirajte v svojih društvih naslednje skladbe: Aljaž: »Divna noč«, dr. Ipatje »Bodi zdrava domovina« (po Mohorjevi pesmarici) in Vilhar: »Naša zvezda« (s tenorjem solom); V torek 27. t. m. v pevski dvorani Glasbene Matice skupna vaja. Pridite vsi naštudirani in točno. Ako katero društvo nima notnega materiala omejenih pesmi, naj pošlje ponj v ponedeljek k arhivarju pevskega zbora Glasbene Matice Jožetu Cerarju v sobo 6. od 6. do 7. zvečer.

u— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. V ponedeljek točno ob 20. vaja mešanega zbora. Vsi in vse, v kratkem nastop!

u— Razid društva. Prosvetno in podporno društvo za Barje v Ljubljani se je po sklepu občnega zbora 30. marca prostovoljno razšlo.

u— Osrednje društvo nižjih poštinih in brzojavnih uslužbencev, krajevna skupina za Slovenijo v Ljubljani, priredi svojo VII. veliko javno tombolo na Kongresnem trgu danes ob 15. nepreklicno. Samo v primeru slabega vremena se odloži na prihodnjo nedeljo.

u— Pri padcu z voza si zlomil nogo. Upokojeni sodni uradnik 66 letni Rudolf Lukež se je podal včeraj dopoldne na sprehod po Dolenjski cesti. Vračajoč se pa je ustavil nekakega voznika, ki mu je dovolil, da se prisedel zadaj na voz. Ker pa se je voz močno tresel, je Lukež na cesti pod Rakovnikom nenadoma odletel na tla in padel tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo v stegnu. Ponesrečenca so prepeljali z reševalnim avtom v splošno bolnico.

u— Izpropana baraka. Višji stražnik Anton Sojer je predsedništem okolju polnoči v času svojega službenega obhoda zapazil, da je baraka na križišču ob Zeleni jami in Ljubljanski ulici odprta. Stražnik, ki je ugotovil, da je bil izvršen v baraki vrom, je obvestil o dogodoku lastnico Franciško Šmonovo, stanujočo v Tovarniški ulici 2. Kakor se je pozneje ugotovilo, so neznan tatovi odnesli iz barake zlato zapestnico, srebrno verižico, različne cigarete, nekaj škatlic vžgalic, večjo količino bonbonov ter razne jestvine v skupni vrednosti okrog 900 Din. V barako so prišli vlomilci na ta način, da so prekopal zid in potrgali nekaj desk.

u— Karambol voza in avtomobila. Na križišču Poljanske in Mesarske ceste sta predvečrajšnjim zadela drug v drugega tovorni avtomobil, ki ga je šofiral gostilničar France Celinšek iz Mozirja. Ter enovprečni mesarski voziček, ki ga je vodil mesarski vajenec Alojz Škufca iz Šiške. Zaradi trčenja je nastala na avtomobilu precejšnja škoda, še bolj poškodovan pa je bil voziček. Kdo je karambol zakrivil, še ni točno ugotovljeno in bo morala to razjasniti policija.

u— Ogenj v Kolinski tovarni. V Kolinski tovarni ob Šmartinski cesti se je predvečrajšnjim pričelo iz dimnika nad sušilnico za sirovine nenadoma močno kaditi. Med dimom se je opazil tudi ogenj. V bližini zaposleni delavci so takoj pohiteli po gasilno orodje, s katerim so ogenj kmalu pogasili. Mestni gasilci, ki so bili tudi opozorjeni na nevarnost požara, so se vrnili domov, ne da bi jim bilo treba stopiti v akcijo. V dimniku so se vnele saje.

u— Zalce so mu ukradli. Posestnik Karol Koclan, stanujoč na Mivki 11., je prijavil, da so mu neznan zlikovci odnesli v petek ponoči tri sivodlake breje zalke belgijske pasme.

u— Vlomilec, ki skače skozi okno. Marjeta Ježeva, služkinja v Turkovi goslini v Strelški ulici je hotela predvečrajšnjim popoldne v svojo sobo, ki pa jo je našla zaklenjeno, dasi jo je prej pustila odprto. Tedaj je zaskočila od znotraj neke korake in ropot, nakar je vse utihnilo. Ježeva je mislila, da je notri kdo domačih ter trkala in razbijala po vratih, dokler ni prihitela na hodnik v prvem nadstropju stanujoča Greta Ahačičeva, ki ji je povedala, da je pravkar skočil skozi okno njene sobe na vrt neznan moški in zdiral nato po Strelški ulici. O dogodku sta obe informirali gospodarja, ki je neznanca zasledoval s kolesom, a ga ni mogel izslediti, ker se je skrival v stranskih ulicah. Pozneje so ugotovili, da se je neznanec vtihtal v sobo Ježevje pri odprtih vratih, ki pa jih je za seboj zapahnil. V sobi je odprl košaro Ježevje in njene sestanovke trgovske sotrudnice Matilde Lakotove ter ukradel obema okrog 100 Din gotovine. Polastil pa bi se bržkone tudi raznih drugih vrednosti, če ga ne bi slučajno preprečila Ježeva. Vlomilec je bil okrog 20 let star fant, oblečen v temno zeleno obleko.

u— Proti revni se priporoča masaža, zato se potrudite takoj k izvežbanj maserki v parno kopališče hotela »Slon«. Za dame vsak torek in petek od 7.30 do 18.30 na razpolago.

u— Električna zadruga za Spodnjo Šiško v Spodnji Šiški opozarja na razpis občnega zbora, ki bo v nedeljo 25. t. m. ob pol 10. dopoldne v Šoli v Spodnji Šiški. Takoj nato se bo istotam vršil likvidacijski občni zbor Električne strojne zadruge Zg. Šiška v likvidaciji ter opozarjamo tudi na ta razpis.

u— Pes nemški ovčar, 5 mesecev star, sliši na ime »Borut«, se je izgubil. Odda naj se proti nagradi v Valjavčevi ulici 18.

u— Firma Ivan Legat v Mariboru odprla v Ljubljani, Prešernova ulica 44 podružnico svoje trgovine s pisalnimi stroji. Vključno opozarjamo, na tozadevni inserat v današnji številki.

u— Birmanska darila, znižane cene pri tvrdki F. CUDEN, Prešernova ulica 1. 690

u— Stavbne nasvete, načrte za nove gradbe in adaptacije. Tehnični biro Tehna, Ljubljana, Mestni trg 25-1. Telefon 25-80.

u— »Palma«, zdravilna grenka voda je najboljša. Glavna zaloga Ivan Jelačin, Ljubljana.

u— Ženska torbica z večjo vsoto denarja je bila najdena na glavnem kolodvoru v Ljubljani. Izgubljeni naj se javi v zbirališču najdenih predmetov imenovane postaja.

u— Prostovoljno gasilno društvo Stožice vabi na vrtno veselico dne 1. junija na vrtu g. Smerketa v Stožicah. Godba na piñalo. Ples

Iz Maribora

a— Osebnosti. Za uradniškega pravnikarja v letnišnici okrožnega sodišča v Šibeniku je imenoval minister pravde g. Melihena Valdemarja, absolviranega realčana in do sedaj dnevničarja v moški kaznilnici v Mariboru. — Od Maribora sta se poslovila včeraj poročnik Milosavljevič, ki je bil premeščen v vojno akademijo v Beograd, in podporočnik Stanko Cvrtin, sin vpokojenega podpolkovnika Cvrtina, ki odhaja v podoficirsko šolo v Pilece.

a— Iz gledališča. Danes ob 20. bo zabavna burka s petjem in godbo »Radikalna kura« kot ljudska predstava po dramskih cenah in poslednjič v sezoni. Kot pr. slava 35 letnice ge. Dragutinovičeve se pripravljata znamenita komedija slovitega nemškega dramatika Hauptmana »Bobrov kožu« in »Razen tega se vrše priprave za krstno predstavo drame pisatelja dr. Maksa Šnuderla »Pravilica o ralski pitici«.

a— Smrtna kosa. V Mariboru je te dni preminul ugledni posestnik Ivan Tomšič, posestnik na Vrhniki, oče ravnatelja mestne planine in mestnega avtobusnega prometa inž. Dušana Tomšiča. Pokojnik je zadnja leta bival pri sinu v Mariboru. Bodi pokojnemu ohranjen časten spomin, preostalim pa naše iskreno sožalje!

a— Konsolidacija razmer v jugoslovnski gasilski organizaciji. Kakor znano, številna gasilska društva, tako v Mariboru, Celju in Ptuj dosedaj niso bila včlanjena v jugoslovnski gasilski zvez, to pa zato, ker ni prišlo do sporazuma glede zahtev teh društev, da obdrže svoja posebna pravila, kar je glede na razvoj gasilskih društev v vseh mestih, zlasti v Mariboru potrebno. V četrtek 15. t. m. se je vršila v Mariboru konferenca vseh treh navedenih društev in zastopnikov jugoslovnske gasilske zveze, na kateri je bil dosežen sporazum, da imenovana društva obdrže svoja pravila ter stopijo korporativno v jugoslovnsko gasilsko zvezo. Vsako teh društev bo pristojno v svojo gasilsko župo, Monture, ki so že v rabi, se lahko uporabljajo, dokler ne bodo obrabljene, nato pa bo treba naročiti nove pri jugoslovnski gasilski zvezi. Starosti JGZ gosp. Turku je bila poslana pozdravna brzojavka.

**VSE BERE
»ROMAN«
TEDNIK ZA VSE
(Uprava Ljubljana, Breg 10)**

ALI GA BERETE

TUDI

7251

VI?

a— Tujski promet v Mariboru. V prvi polovici maja je prispelo v Maribor 1150 tujcev, med tem 309 inozemcev.

a— Ljudska univerza v Mariboru. Predavanje znanega sportnika Otto Lutterja iz Gradca: »Z zložitvijo čolnom po rekah Jugoslavije in Avstrije«, bo v ponedeljek 19. t. m. ob 8. zvečer v prostorih kina Apolo. Predavatelj bo očrtal svoje interesantne doživljaje na podlagi 100 skopičnih pokrajinskih slik. Predprodaja vstopnic je v polnem teku.

a— Vprašanje trgovske akademije. Tekom zadnjega časa so se po Mariboru razširjale vznemirljive vesti, da se namerava v zvezi z reorganizacijo trgovskega in obrtnega šolstva že prihodnje leto ukiniti trgovsko akademijo v Mariboru. Na vprašanje na merodajnih mestih je prispelo včeraj iz Beograda obvestilo, da o ukinitvi trgovske akademije ni govora.

a— Otvoritev avtobusne proge Maribor-Rogaška Slatina. Z današnjim dnem odprli mariborsko mestno avtobusno podjetje sezonsko progo Maribor-Rogaška Slatina. Odhod iz Maribora gl. kolodvor ob 7., z Glavnega trga ob 7.10, prihod v Rogaško Slatino ob 9. dop. Odhod iz Rogaške Slatine ob 7. zvečer. Avtobus pa bo vozil začasno samo ob nedeljah in praznikih, vstevši državne praznike.

a— Kriza v industriji. Te dni je tekstilna tvornica Doctor in drug reducirala svoj obrat za 1 dan v tednu. Čujemo, da tudi ostale tukajšnje tvrdke delajo v zmanjšanem obsegu, ker je kriza v bombazni industriji po vsem svetu zelo velika.

a— Nezgoda. S prsti leve roke je prišel včeraj v stroj pri tvrdki Swaty nameščeni 20letni delavec Josip Šoc. Zmečkal mo je nekaj prstov. Rešila postaja mu je nudila prvo pomoč.

a— Avtomobilsko nezgodo je imel trgovski potnik Josip Rieger iz Osijeka v noči od petka na soboto, ko se je okrog polnoči vozil od tezenske strani proti Mariboru s svojim avtom. Nenadoma mu je namreč odgovoril volan in blizu hiše št. 69 na Tržaški cesti je zavozil v levi jarek. Obe levi kolesi sta obtičali v jarku in avto se je močno nagnil. Pri sunku je dobil Rieger poškodbe na bradi in zobeh. Z njim sta bili v vozu gostilničarka Marija Ramškova iz Meljske ulice ter trgovka Elza Klemenčičeva iz Tržaške ceste. Prva je dobila hujše poškodbe in so jo morali prepeljati v bolnico, Rieger in Klemenčičeva pa sta šla v domačo oskrbo.

a— 8 in pol kg vtihtapljen svile je nosil s seboj 51letni Albin Potokar, ki so ga v četrtek aretirali in ki ga sedaj že dva dni zaslišujejo na carinskem uradu, ker obstoji sum, da je zapleten v afero več oseb. Preiskavo vodi dva višja carinska uradnika iz Ljubljane.

a— Skesani samomorilec. Brezposelni L. Ozmič, o katerem smo pred par dnevi poročali, da se je obesil na dravski brvi za traverzo in se spustil v Dravo ter izginil v valovih, se je v petek zopet pojavil na Koroški cesti. Zaslišan na policiji je izjavil, da se je v mrzli vodi skesal in priplaval do Kaeferjevega kopališča, kjer se je izkabal na kopno. — Podoben primer se je zgodil v noči od petka na soboto. Okrog polnoči je lastnica kopališča Frančiška Christianova začela od kabin javkanje in klicanje na pomoč. Poklicala je policijskega nadzornika Kralja, ki stanuje v bližini in ki je šel takoj na lice mesta ter našel tam popolnoma golega človeka, zraven njega pa mokro obleko. Dal ga je z rešilnim vozom prepeljati v policijski zapor, kjer je možak proti jutru izjavil, da je mesar Stefan Remer iz Krčevine, star 42 let, da se je hotel ubiti zaradi žene, ki se je poročila z drugim. Ker so njegove izpovedi vzbujale sum umobnosti, bo zdravniško preiskan.

a— Mlada vlomilca sta mladostna Kalob in Skrabl, ki so ju včeraj privedli na policijo. Kalob je bil že udeležen pri svojem pr. kazenskem vplomu v Kiffmannovo pisarno. V petek zvečer ob 22. sta se pa spravila nad Horvatovo trafiko, ki je v baraki v Jadranski ulici blizu Magdalenskega parka iztrgala sta vrata, znotraj pa sta se do 4. zjutraj lepo udomačila. Prazila sta jajca, jedla konzerve, pila vino in pivo. Nato sta si nabasala v torbe raznega blaga ter vse skrila na znanem železniškem trikotu. Da bi pokazala, kako pridno čitata detektivske romane, sta na pole papirja risala rdeče kroge in druge čarke. Toda že včeraj dopoldne ob 10. so imeli na policiji Kaloba in del blaga, ob 11. pa je pricapljal v spremstvu detektiva tudi Skrabl.

a— Manufakturno trgovino en gros L. Pauser, katere vodstvo je po njegovi smrti prevzel g. Franc Močivnik, sta prevzela gž. Močivnik & Ogrisev v svojo last. Istočasno sta se preselila v nove prostore, Rotovški trg 6, ki so jako okusno urejeni. Želimo obelo uspeha.

a— Sanatorij v Mariboru. Gosposka ulica 49, telefon 2358. Najmoderneje urejen za operacije, diatermija, višinsko solnce, tonizator, infrardeča žarnica. Cene zmerne

Iz Celja

a— Nova industrija v Celju. Znana celjska tvrdka Vlado Babič & Co. se je v zadnjem času preuredila in bo pričela po nekem novem českoslovnskem patentiranem izumu izdelovati ekstrakte za brezalkoholne pijače. Za enkrat bodo ekstrakti iz limon in oranž. Celjski občinski svet se je na petkovi seji izrekel za lokalno potrebo. Mogoče se bo pijačevanje res omejilo, seveda, če bodo ekstrakti obljubljene kakovosti.

a— Plesni in gimnastični večer Erne Kovacev v gledališču v Celju. V soboto 24. t. m. ob pol 21. bo v gledališču v Celju plesni večer naše mlade umetnice. Sodelovalo bo 12 učenk. Klavir bo igrala ga. Marija Blažonova. Spored bo ist. razen par novih točk, s katerim je plesalka nastopila v aprilu v Ptuj v Mariboru. Prihodno sezono bo nastopila tudi v ljubljanski drami s tem sporedom. Predprodaja vstopnic pri tvrdki Goričar in Leskovšek.

a— Poroka. V petek se je v Petrovčah pri Celju poročil ljubljanski celjski odvetnik g. dr. Rihard Pintar z gđ. Angelo Kovačevico iz ugledne in spoštovane rodbine. Mlademu paru obilo sreče!

a— Trgovska vest. Gosp. Rafko Salnič, juvefir v Narodnem domu, je docela prenovil svoj podjetje, ki nudi veliko zalogo prvovrstnega blaga.

a— Invalidska tombola v Celju se priredi letos 6. julija. Občinstvo opozarjamo, da se bodo tablice prodajale šele v juniju. Pazite, da bo vsaka opremljena s štampiljko Krajevnega odbora UVI v Celju.

POTNIKI POZOR!

20% popust, dobro hrano, prvovrstna vina imate vedno v Narodnem domu v Celju.
Postrežba točna. 7130

a— Policijska kronika. Policija je aretirala predvečrajšnjim 33letno brezposelno služkinjo Marilo O. brez stalnega bivališča zaradi potepuštv. Iz istega vzroka je bila aretirana komaj 16letna delavka Marija V. iz Bukovžlaka pri Celju. Dočim je bila prva aretiranka izročena sodišču, je bila druga z ostrim ukorom odposlana domov. — Najdena sta bila dva zavitka, od katerih vsebuje prvi žensko srajco in kos belega blaga, drugi pa večjo posodo z barvani. Lastnika naj se zglasta na celjski mestni policiji. — Vložen sta bili dve prijavi zaradi prestopka cestnega policijskega reda in zaradi kaljenja nočnega miru.

Iz Tržiča

a— Zadnja pot Antona Ankeleta. Nena doma je prišla iz Ljubljane med nas vest, da je umrl g. Anton Ankele, posestnik pri Sv. Ani in delovodja žebjarne Globočnik. Nihče ni mogel prav verjeti, da bi mogla neizprosna smrt pokositi krepkega moža v najboljših letih. Pokojnik je prihajal iz Ljubljane vsako nedeljo na svoje posestvo pri Sv. Ani, kjer je bil doma. Baš se je odločil, da zapusti samski stan, ko mu je smrt pretrgala nit življenja. Napravil je že vse načrte, kako si preuredi svojo domačijo, hoteč iz nje napraviti udobno prebivališče vsako leto številnim letoviščarjem šentanske doline, pa zla usoda mu je prekrizala gospodarske načrte. Pokojni Anton Ankele je bil vnet gospodar. Za svoje gozdove je skrbel kakor malokateri, vse je zasadil po pravilih modernega gozdarstva. Te dni je šel v Gradec po nasvetu zdravnikov, da se podvrže vrtni operaciji. Graški zdravniki so hoteli odložiti operacijo za štiri tedne, toda Tonetu se je mudilo domov in prošil jih je, naj ga takoj operirajo. Operacija se je sicer po-

srečila, a srce mu je bilo preslabo in ni zdržalo. Pokojnikovo truplo so sorodniki dali prepeljati v rodni kraj, kjer smo njegove zemске ostanke položili v naročje matere zemlje v petek popoldne. Koliko prijateljev si je v teku 49 let pridobil, je pričal nad vse lepi pogreb. Iz Ljubljane so prihiteli njegovi stanovski tovariši, prišel je zastopnik podjetja, v Tržiču pa se je zbral njegovo številno sorodstvo. Prijatelji pevci so mu zapeli v zadnje slovo. Dragi Tone, spavaj sladko v domači zemlji!

Avtobusno podjetje

O. Pernuš,
Tržič,

naznanja cenj. občinstvu,
da stopi v veljavo z dnem
18. maja sledeči vozni red:

6:30	13:30	Tržič	12:15	19:15
7:00	14:00	Kranj	11:45	18:45
8:00	14:45	Ljubljana	11:00	18:00

71:3

a— Ponovna komisija za razširjenje ceste na Bled. Ta teden se je oglašila v Tržiču zopet nova komisija, ki je pregledovala dejanski položaj, ki pride pri razširjenju ceste na Bled v pošte. Sedaj se je prvotni načrt razširil v toliko, da bo treba zbrusiti tudi ozle Malijeve in Dornikove hiše, ki štrlijo preveč v cesto. Obenem bo obilnost predpisalo stavbno črto za bodočnost, ki predvideva kar 12 m široko cesto. Kakor se vidi, gre zadeva v klasje, in smemo upati, da bodo z deli pričeli v najkrajšem času.

a— Zaključek tritedenskega tečaja za umetno strojno vezenje, ki ga je priredila tvrdka Franjo Potočnik, zastopnica šivalnih strojev znamke »Minerva«, ki jih izdeluje česka tovarna v Sobeslavi, je v svojo razstavo pokazala lepe uspehe. Tečaja se je z največjo vpeno udeleževalo 39 deklet in žena iz Tržiča in okolice, ki so bile tako s strojem samim kakor z njegovim izvrstnim delom zelo zadovoljne. Zato je trdnja tudi prodala mnogo strojev. Pregled narejenih izdelkov je pokazal, da imajo naša dekleta prav razvit čut za lepo vezenje in da se strojnega dela v najkrajšem času nauče.

Iz Škofje Loke

a— Redna popoldanska avtobusna zveza z Ljubljano se odprla v ponedeljek 19. t. m. Odhod iz Škofje Loke ob 13. in prihod v Ljubljano ob 14. V obratni smeri odhod ob 18. (ob nedeljah izjemoma ob 14.15) in prihod v Škofjo Loko ob 19. Medvoje prevozi avto vsakokrat pol ure po odhodu. Cena v eno smer 13 Din. Z navedbo vožnje je urejeno dolgotrajnim želim Škofjelčanov.

a— Knjige Slovenske Matice so prispelo in jih dobe naročniki pri poverjeniku g. Jakobu Rojcu v Škofji Loki. Doplačilo za vezano knjigo je 12 Din, Poština je 2 Din.

MRAKOV VRT

staro shajališče Ljubljancov — zopet ODPRT.

Vabimo na izboren kraški teran in druga fina vina. Izborna kuhinja.

Gostilna MRAK, Rimska c.

Veliko tovarniško podjetje išče dobro uvedena

POTNIKA

za trgovce z mešanim blagom v Sloveniji. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod »Št. 4381«. 7219

OBLEKCE ZA — BIRMO

z dolgimi rokavi, kakor tudi enostavnejše oblečke za deklice in dečke tudi v velikih izbi trgovina za dame in otroke

M. KRISTOFIC - BUČAR, Stari trg 9.
Cene strogo solidne! 7252

RADIO- ELEKTRO- TEHNIKA

Ljubljana,
Tone Poljšak, Aleksandrova št. 5.
Izvršuje in dobavlja vse elektrotehnične naprave.
Dobavlja, popravlja in izvršuje vse radio- in ojačevalne naprave.
Prodaja ves elektrotehniški in radio-materijal. 134

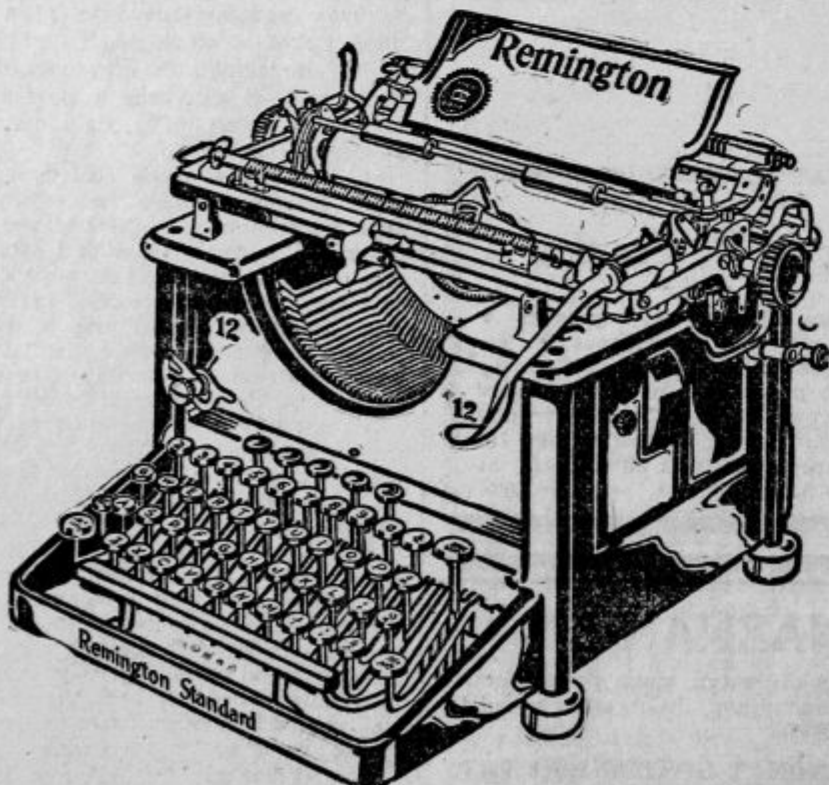
VATOVAC ADOLF

trgovsko vrtnarstvo
v Ljubljani, Ambrožev trg 3,
v stari cukrarni

javišam cenj. občinstvu, da sem na novo preuredil vrtnarijo in priporočam okusno izdelane vence in šopke in bogato zalogo raznovrstnih visokostebelnih vrtnic v najlepših barvah, Chabont nagelov in drugih raznih cvetlic.

Bogata izkušnost, ki jih je pridobil lastnik v inozemstvu, jamčijo za točno in solidno postrežbo. 7243/a

Nadaljevanje domačih vesti iz raznih krajev na 13. strani.



prvovrsten — zanesljiv — trpežen

A. PRELOG

Ljubljana — Marijin trg — Telefon 3456.

Naši kraji in ljudje

Dan „dobre volje“

Naziv je očitno posnet po znanem izreku: Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje! Dohaja se 18. maja v spomin na otvoritev I. mirovne konference v Haagu 1899. To slovesnost so predlagale 1. 1900. članice Mednarodne ženske zveze. Sprejela jo je najprej ameriška šolska zveza. Po vojni si je pa Svetovna zveza vzgojnih društev prizadevala, da bi ta praznik postal znamenit mejnik v pokretu za mednarodno prijateljstvo.

Po mnogih deželah se slavi ta »Goodwill Day« v šolah: s predavanji o svetovnem prijateljstvu, s petjem narodnih in mednarodnih pesmi, ki poudarjajo misel tega dne. Mladina iz Walesa (uvel, kneževina v zapadni Angliji) pošilja na ta dan že od l. 1922. brezično poslanico vsem učencem po svetu. L. 1927. so prišli pozdravni odgovori iz vseh 5 delov sveta. V naslednjem letu je bilo zastopanih 35 držav. Njim na čelu stoji po številu poslanic Francija, za njo pa pride takoj Jugoslavija s 72 odgovoroma. »Noben ni bil lepše zasnovan in umneje izveden nego iz srednje šole v Dubrovniku ter ilustrirani iz dekliške gimnazije v Splitu, ki sta zdaj trajno na razstavi v mednarodnem uradu za odgojo v Ženevi.« Lani je prvačila zopet Francija, za njo Belgija (3000 besedil) v francosini in flamsčini, Jugoslavija, »kjer je poslanica našla pot skoro v slehernem mestu in trg«, pravi letošnje poročilo »The World Message of the Children of Wales«. Potem: Nemčija, Češkoslovaška, Švica, Romunija, Portugalska. »Iz Italije je prispel eden odgovor po njegovi ekscelenci italijanskem poslaniku v Londonu.« itd. Od stotin pozdravov jih je 12 natisnjenih, vmes eden iz Ljubljane v angleščini. Omenjena brošura prinaša nadalje poslanico waleske mladice v 5 jezikih: waleškem ali kakor ga imenujejo sami: kimrskem (Neges diwiffr ieuenedid cymru i'r byd. Cyfarchiad), francoskem, nemškem, španskem in esperantskem (totmunda radio-sendo de la infanoy de Kimrujo). Za imenikom vseh držav, ki so se odzvale, čitaš francoski: »Vaš poziv nas je globoko ganil. Mi govorimo jezik, kakršnega naša očetja niso poznali. Zivelo človeštvo!«

Za zgled teh mladinskih pozdravov naj navedem naslednjega iz slovenske prestonice (francoski):

Waleski mladinci.

Dijaki ljubljanske realke v Jugoslaviji vas zahvalimo za plemenito poslanico, ki smo jo prejeli z iskrenim zadovoljenjem. Prav iz srca se pridružujemo vašemu občudovanju in vaši hvaležnosti nasproti pionirjem Lige narodov ter nestrpnim čakamo dne, ko bomo pod njenim okriljem mogli dejanski pomagati pri gradnji boljše bodočnosti, kakršno si je zamislil največji slovenski pesnik France Prešern, ki je pel l. 1844: živé naj vsi narodi, ki hrepene dočakat' dan,

da, koder sonce hodi, prepiš iz sveta bo preganj;

da rojak prost bo vsak; ne vrag, le sosed bo mejak!

(NB. Besedilo se navaja v francoskem in angleškem prevodu, ki ju je oskrbel gospa Sidonija Jerasova takole: Salut à vous nations, à toutes celles Dont les désirs vont vers l'aube du jour Qui, bannissant du monde la querelle Verra régner l'universel amour. Lors, les voisins enfrénés voudront vivre Et à jamais les hommes seront libres. Naj dodamo še angleški prevod iste kitice:

Long live all the nations
Longing for the day
When in its long course
The sun shall never quarrels see,
When every man shall be free
And neighbours friends and not devils.
Odgovore sprejema Gwilym Davies, Vice-Président de l'Union galloise pour la S. D. N. 10, Museum Place, Cardiff (Velika Britanija). (K.)

Izlet rumunskih avtomobilistov v Jugoslavijo

(Avtomobilisti pridejo tudi v Ljubljano in na Bled.)

Kakor doznavamo, priredi kraljevski rumunski avtomobilski klub v prvi polovici junija t. l. izlet v Jugoslavijo. Izlet je zamisljen kot nadaljevanje Rallye-a z izhodnimi točkami Bukarešt, Jassy, Cernovice in Kišinev ter s ciljem na Pančevu pri Beogradu, kamor prispeto tekmovalci po dosežanih dispoziacijah 31. t. m.

Po zavržitvi tekmice, ki bo bržkone zelo naporna — vsak avtomobilist mora prevoziti v določenem času do Pančeva najmanj 1100 km, prične v Beogradu izlet po naši državi. Prva dva dni ostanejo izletniki v Beogradu, oziroma pridejo več izletov v okolico Beograda, nato pa odpotujejo preko Sumadije v Raško, Mitrovico, Peč in Decane, kjer prenoče. Iz Peči nadaljujejo pot čez Crno goro v Kotor in Dubrovnik kjer zopet prenoče. Iz Dubrovnika jih pelje pot čez Split in ostalo Dalmacijo do Plitviških jezer, kjer je predvideno prenočišče. Sledi nato krajša ruta s prenočiščem v Zagrebu, nakar prispeto rumunski avtomobilisti 9. junija v prvih opoldanskih urah v Ljubljano in se podajo še istega dne na Bled, kjer bodo prenočili. Iz Bleda se povrnejo prihodnji dan čez Štajersko in Varazdin do Osjeka. Iz Osjeka jih vodi zadnja etapa čez Nikoljjo zopet v Rumunijo.

Do sedaj je predvidenih do sto vozil z nad dve sto udeleženci. Izletnike vodi rumunski princ-regent Nikolaj, brat Nj. Vel. naše kraljice. V teku so velike priprave za sprejem rumunskih avtomobilistov, ki bo poleg lanskeoletnega poseta ADAC-a iz Monakovega eden največjih skupnih posetov inozemskih avtomobilistov v naši državi. Zlasti je predviden v Beogradu zelo zanimiv program bivanja. Pa tudi drugod se pripravljajo izletnikom čim prijetnejše bivanje in sprejem. Zanimivo je, da žele posetiti izletniki tudi našo ožjo domovino in predvsem Bled. Kakor se čuje, priredi ob tej priliki občina Bled, oziroma Zdraviliška uprava svečano iluminacijo jezera, kar je vse hvale vredno, ako se upošteva veliki pomen tega poseta za propagando Bleda. Že dejstvo, da žele obiskati izletniki na vsak način Bled, nam dovolj jasno pove, kolik

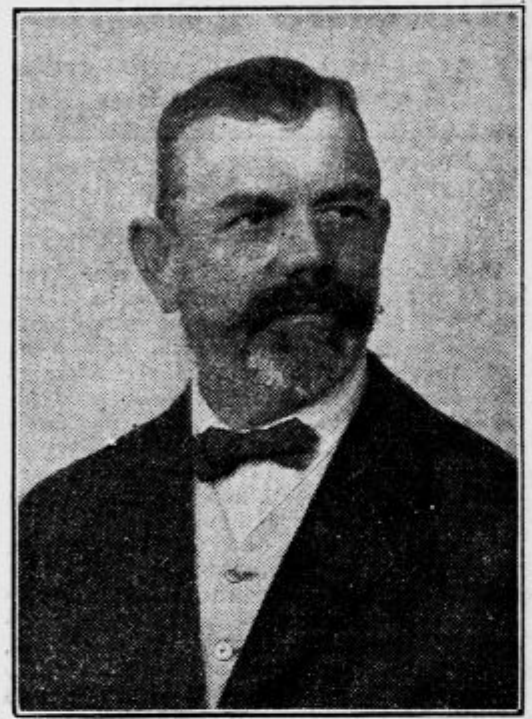
sloves uživa to naše gorenjsko letovišče v inozemstvu.

V imenu svoje centrale vodi pripravljala dela za svoje področje tukajšnja sekcija Avtokluba.

Župan Ivan Golja — 70letnik

Metlika, 17. maja.

V petek, 16. t. m. je praznovati župan mesta Metlike svoj 70. rojstni dan. Slavljenec tega že od nekdaj naprednega mesta je praznoval to svojo obletnico prav skromno, večnoma v krogu svojih sorodnikov, ki skoraj prav vsi zavzemajo visoke službe v tej ali oni stroki. Toda Metličani nikdar ne pozabljajo svojega mestnega župana, zato je tudi na predvečer njegovega 70. rojstnega dneva bilo vse prav razkranjeno. Mestna zgradba mu je priredila prav leno podoknico, a meščani so se radovali, da je njihov župan kljub tej starosti še vedno čil in zdrav ter še vedno zdravih misli in preduren v vseh zadevah za dobrobit mesta.



Slavljenec g. Ivan Golja je domačin. Njegov oče je bil posestnik in kolarski mojster. To obrt je vodil dokler ni bil izvoljen za župana. Župansko mesto zavzema že tretjo triletno periodo. Največji uspeh svojega županovanja je vsekakor dosegel v tem tednu, ko le mestni občinski odbor sklenil definitivno, da nabavi električno strujo za razsvetljavo mesta in v industrijske svrhe. Koliko mu je bilo to pri srcu, je potrdil s svojo izjavo po končani seji: »Če bi tega ne bil odbor sklenil, ne bi nikdar več prekoračil praga mestne hiše ter bi odložil funkcijo župana.« Naš slavljenec je mož dobrega srca, vreden in preduren v našem mestu ter predsednik naštarčevskega domačega zavoda v Beli Krašini. Prve dolžnosti posojilnice, katero vodi že od leta 1920.

Slavljenec želimo, da bi še dolgo tako čil in zdrav deloval v dobrobit in napredek belokranjske Metlike, katere napredek je njegova stalna skrb in katero smatra on sam kot domači sin za svojo mater, a v sedanjih starosti tudi za svojega ljubljana-otroka.

Nova izolirnica v Mariboru

Maribor, 16. maja.

Kakor smo že na kratko javili, je bila nova izolirnica, zgrajena na mestu stare, že davno nedostopne v kompleksu zgradb splošne bolnice, v soboto blagoslovljena. Otvoritev še ni izvršena, ker banska uprava še ni izdala zadevnega dovoljenja. Čujemo celo nekaj o prekoračenju proračuna. Pri zgradbah, ki služijo podobnim namenom, je tak primer pač skoro neizbežen in mislimo, da bo morala biti na mestu precejšnja širokogradnost tudi tu.

Stavba sama na sebi je gotova in nudi prav impozantno lice na zunaj. Notranja ureditev še ni povsem izvršena, v kolikor se tiče popolne opreme bolniških in zdravniških sob. Nova izolirnica je plod dolgoletnega truda interesiranih činiteljev mariborske bolnice, zlasti docenta g. dr. Matka. Bivši oblastni odbor se je zaradi pomanjkanja prostorov v stari izolirnici splošne bolnice odločil, da jo primerno preuredi in razširi. Načrt za novo zgradbo je izdelal inž. g. Dolenc, ki je v hvale vredni meri upošteval vse nasvete, katere je dal z zdravstvenega in higijenskega vidika šef izolirnice docent in primarij g. dr. Matko. Nova izolirnica obsega 25 bolniških sob, vsaka ima po 3 do 6 ali celo več postelj. Razdeljena je v sedem povsem ločenih oddelkov in sicer sta v prvem nadstropju oddelka za davico in škrlatinko, v pritličju pa oddelki za splošne kužne bolezni (erisipel, meningitis, epidemica itd.), za izredno kužne bolezni (pešgavica, koze itd.), za trebušne, kožne bolezni ter opazovalnica za bolnike, ki so sumljivi škrlatice, in za bolnike, ki so sumljivi, da so zboleli na davico. Vsak oddelk ima lasten dohod in poleg odmerjenega številu sob še lastno kopalnico, priročno kuhinjo, razkuževalnico z vsemi potrebnimi napravami za razkužbo perila, kužnih odpadkov itd., higijenska stranišča in čistilnice nočnih posod, vse najmodernejše urejeno. Oddelka za difterijo in škrlatiko ter opazovalnica za bolnike, sumne davice in škrlatice imajo tudi po eno operacijsko dvorano. Z vidika raznolikosti v okužbeni jakosti in možnosti je oddelk za škrlatiko deljen zopet v dva pododdelka, opremljena z vsemi pritliklinami, katerih eden služi za oskrbo škrlatinolnih in prvi polovici, drugi pa za oskrbo bolnikov v drugi polovici bolezenske dobe.

Pred oddelkom za davico in škrlatiko sta na glavni fronti dva predzidka, ki obsegata v pritličju po eno sobo za garderobo za prihajajočega in odhajajočega zdravnika ter po eno sobo za garderobo in kopalnico za prihajajočega kužnega ter za odhajajočega čistega, že ozdravljene bolnika. Tudi so za oskrbovalno osebje določeni posebni vhodi in izhodi. Nad predzidki pa ste v višini prvega nadstropja dve

ramdi za otroke, okrevajoče od davice ali škrlatice.

Po napeljavah kanalnih bodo odhajali vsi odpadki iz poslopja v posebno, kakih 50 m od poslopja zgrajeno zbiralnice z velikim bazenom, kjer se vse s pomočjo najmodernejših sredstev in aparatov razkuži in šele nato razkuženo odvalja v Dravo.

V suterenskih prostorih je nameščen velik lasten laboratorij, poleg shrambe za obliko, kurivo ter tri peči za centralno kurjavo vsega poslopja.

Po posameznih oddelkih in v mansardah pa so razmeščene sobe za oskrbovalno osebje. Vse sobe, tako bolniške kakor tudi one zdravnikov in bolniškega osebja, so izredno zračne in solučne.

Nova izolirnica ni le po svoji zunanosti lična, impozantna in prostorna zgradba, ampak spada zlasti po enostavnosti svoje notranje razporedbe in ureditve sigurno med najmodernejše zgradbo na zdravstveno higijenskem polju. V pritliklinah vseh prostorov so stene pokrite s steklenimi ploščicami, stene po hodnikih pa prepleskane s pokostom. Tla so po hodnikih in v pritliklinah pokrita z izglajanim cementom (terrazzo), v sobah pa s posebno, za vlago neprodno snovjo.

Zgradba nove izolirnice je bila morda, neodložljiva potreba in bo k omejitvi kužnih bolezni v tukajšnjih krajih brez dvoma znatno pripomogla. Zakaj zaradi dosedanjega pomanjkanja prostorov je bilo treba mnogo kužnih, nevarnih bolnikov prepustiti domači oskrbi. Z novo izolirnico je pridobila ne le bolnica, temveč vse mesto Maribor in njegova okolica, kajti zaradi prostornosti zgradbe, ki je pripravna za oskrbo tudi 100 bolnikov, le vprašanje oskrbe kužnih bolnikov v tukajšnjih krajih rešeno za najmanj eno, če ne za dve generaciji.

Novo izolirnico so si ogledali — dasi še ni v obratu — že mnogi zdravniki iz naše države, zlasti iz Zagreba, pa tudi iz inozemstva. Vsi so soglasni v sodbi, da je to eden najmodernejše urejenih zdravstveno higijenskih zavodov v Jugoslaviji in Srednji Evropi.

Preporodovcem

Pred petnajstimi leti smo stali v strnjenih vrstah v boju za svobodno državo. Najistejši idealizem nas je družil v prijateljstvu, pripravljeni smo bili dati življenje drug za drugega. Lotili smo se v težkih dneh svetovne vojne. Razgnanim na vse vetrove nam je ostala ideja sveta tudi danes, ko smo odrasli v moše.

Cutimo, da ni le srčna želja, temveč nujna potreba, da bi se ob petnajstletnici smrti prijateljev Ivana Endlicherja in Avgusta Jenka zopet zbrali, obnovili duhovno vez ter oživili staro prijateljstvo.

Zato sklicujemo podpisani tak sestanek 7. septembra v Ljubljano. Dopoldne se bo vršilo zborovanje Preporodovcev, ob 11. se poklonimo mangm prijateljev, ki so za idejo dali življenje. Nato skupen obed. Popoldan in večer bosta posvečena gestanku ožjih sošolcev, naslednji dan izletom.

Prepričani smo, da se sestanka udeležijo vsi Preporodovci. Da lahko vsem pravočasno razpošljemo vabila in natančen spored, naj naznanijo naslove pripravljalnemu odboru na naslov: Dr. Janže Novak, odvetnik v Ljubljani, Tavčarjeva ul. 3.

Juš Kozak, dr. Janže Novak, Evgen Lovšin, V. M. Zalar, dr. Anton Melik, Franc Žužek.

Vrlemu mladeniču v spomin

Slovenski dijak: trgovske mornarske akademije v Kotoru žalujemo, ker so izgubili najboljšega tovariša. 20-letnega Rudolfa Baca, doma iz Murske Sobote. Rudolfa Baca, ki je bil eden najboljših maturan-

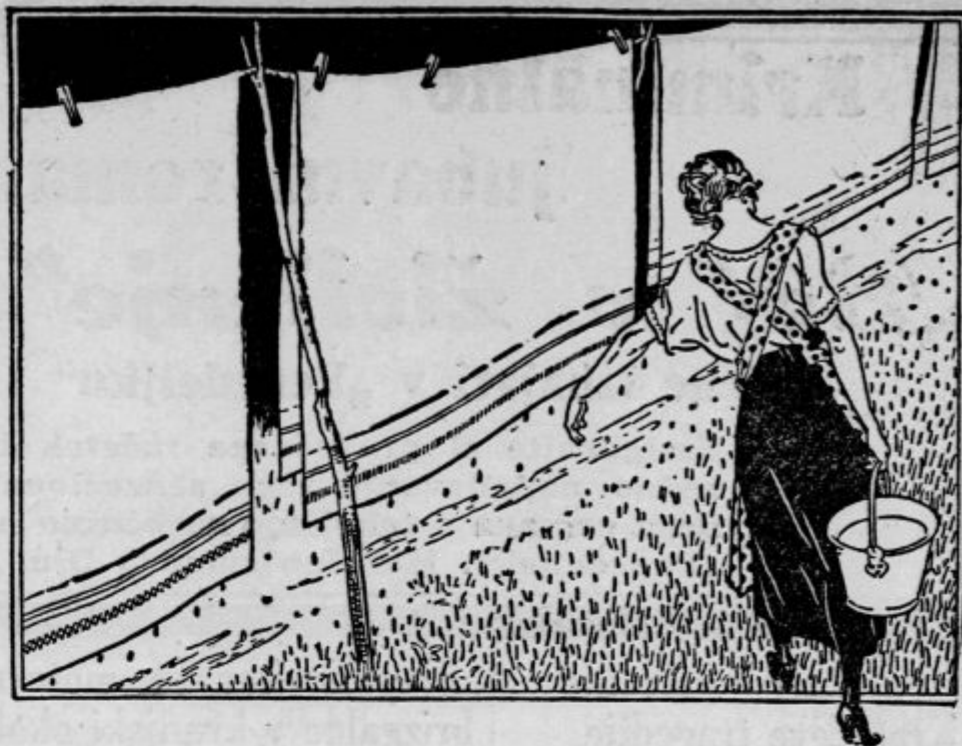


tov, je v par dneh ukrabila kratka in težka bolezen. Žalnega sprejema so se udeležile vse šole in mnogi občinstva iz Boke Kotorske kakor tudi Sokol in Jadranska Sreza. ki sta izgubila zvestega in požrtvovalnega člana.

Za razgledni stolp na Javorniku

Sv. Planina, maja.

Bližnji močedi sosed Sv. Planine je z gostelo jelovo zaplato pokriti 1131 meter visoki vrh Javor, na čegar zahodnem podnožju sedmava na gladkem tratistem prevahuje majhna cerkev sv. Lenarta. Sv. Planina nudi s krosiča nad planinsko kočjo obsežen razgled po naši banovini vse tja do Nanosa, Juljskih Alp, Kamniških in Savinjskih planin, Pohorja, Kuma — je sploh svojevrstna točka z vsemi vrtilinami, ki jih cenijo turisti. Kaj radi se ustavljajo tu izletniki in letošnji obisk v koči je do konca aprila prekoračil številko 450, kar pove, da se ustavijo povprečno vsak dan štirje izletniki v koči, kar je za naše razmere že precej. Število pa je gotovo še večje, ker se marsikdo ne vpiše v knjigo boječ se za malo pristojbino, ki pa gre le v korist koč. Vpoštevati je treba, da se mora zagorsko-litijska podružnica SPD boriti z velikimi gmožnimi težkočami, da vzdržuje vzorno oskrbovane kočje, kjer ne dobiš



Pokrivala, s katerimi se ravna pravilno, trajajo večno.

Volnena pokrivala zahtevajo veliko skrbnost pri pranju, tako da ne izgube svojo prvotno lepoto in toploto, ki so njihove glavne prednosti.

Namočite Vaša pokrivala v dragoceno Lux-ovo peno, stiskajte jih v peni nekoliko minut ter jih nato skrbno izperite.

Varate se, ako mislite, da se pokrivala morejo prati na vsaki poljubni način in v vsakim poljubnim pralnim sredstvu.

Uporaba Lux-a Vam se izplača.

LUX



samo cenene prvovrstne hrane, nego tudi udobno prenočišče.

Poleg načrta za nadaljne investicije bo SPD skušalo uvesti zadovoljiv komfort tudi za take, ki bi letovali dalje časa. Prav bi bilo, da bi se takim gostom primerno znižala oskrbovalnina. Vsa ta vprašanja bo treba pri prvi ugodni priliki postaviti na dnevni red, istotako tudi svoj čas sproženo idejo zgraditve razglednega stolpa na Javorniku, česar pa zaradi raznih, pred vsem finančnih ovir ni bilo mogoče do danes uresničiti.

Vrh Javorja je poraščen z gosto jelovino in je bil nekoč mejna točka med Štajersko in kranjsko deželo (stolp cerkve na Sv. Planini stoji na bivši štajerski, ostala cerkev pa na kranjski strani). Tam je bil postavljen visok mejnik iz obdelanih skalnih klad, danes je mejnik seveda razrušen in prerasel z grmovjem. To kamenje bi lahko služilo kot podstavek stolpa. Gospodari, kolikor prihajajo v počestvo eo TPD in posestnika Brencelj ter Muren. Nihče teh ne bi nasprotno, poleg tega misli TPD v bližnjem času že itak izsekati vrh Javora, ker misli žgati oglje, ta jasa bi že tedaj omogočila precejšen razgled (točka sama je pilih 15 minut od planinske kočje). Svojetasni načrt se je opiral na naklonjenost TPD, ki naj bi po primerni ceni odstopila potrebno količino tračnice ozkotirne železnice, ki naj bi jih v dolini sestavili v ogrodje stolpa. Na ta način bi podružnica SPD najceneje prišla do razglednega stolpa, stroški bi se sčasoma krili z malenkostno vstopnino. Ta načrt bi bil posebno sedaj lahko izpeljiv, ker bo zagorska ozkotirna proga zamenjana s širokotirno in bo treba kasirati tračnice ozkotirne železnice, tračnice bi se zaradi tega morda dobile za primerno ceno. Upoštevali pa je pri tem treba, da je SPD v precej težavnem gmožnem položaju, ker si je z ustanovitvijo »Zasavske kočje, ki ima v načrtu zgraditi na izletnih zasavskih točkah, kolikor spada v njeno področje, planinske kočje, nakopala mnogo dela in stroškov. Mislim pa, da si je baš s tem korakom pridobila simpatije vseh onih krogov, ki lahko pospešujejo vplivajo na njeno hotevanje in da je gotovo, da bo z njihovim sodelovanjem v doglednem času izpeljala tudi ta, še vedno aktualen projekt.

Ker je svetoplinarska postojanka ne samo kot idealno razgledišče vredna vsake podpore, temveč je tudi iz higijenskih razlogov priporočljiva nervoznim in oddiha potrebnim, naj bi podružnica SPD skušala čimprej vpostaviti večje udobje v svojo drugo hišo, kjer ima prenočišča za turiste, ki so z malim zadovoljni. Znižala naj bi oskrbnino za take, ki bi hoteli ostati dalje časa na oddihu in naj bi jim skušala v skrajnih mejah finančnih možnosti poceniti bivanje. S tem bi privabila stalen kader letoviščarjev, ti bi se gotovo redno vračali. Škoda samo, da eo prilike take, da ne bi bilo mogoče stalno oskrbovati več kot 10—15 oseb, ker ni na razpolago stanovanj, ali pa bi bila morda ta točka baš zaradi tega nedostalka še bolj privlačna? Ta številka bi za naše razmere zadostovala in bi ugodno vplivala na finančno stanje podružnice, če bi pa tege sama ne zmogla, naj bi kočjo oddala podjetnemu človeku v najem. Tako ali drugače bo treba rešiti ta problem. Podružnica SPD je treba priznati, da resno in požrtvovalno dela z namenom pridobiti Zasavju oni reno-

me, ki mu po njegovih naravnih krasolah prilije. Razgledni stolp na Javorniku bo pa novi člen v nizu projektov, ki so že izvedeni in onih, ki še čakajo uresnitve.

Ami.

DARMOL

čokolada za odpiranje

Zahvala strojevodij

Ljubljana, 17. maja.

Od oblasne uprave Udrženja strojevodij smo prejeli: Čast in dolžnost nam velja, da stopimo zopet pred belo Ljubljano in sicer tokrat ne s prošnjami, temveč z najpristnejšo zahvalo za vso naklonjenost, ki nam je bila izkazana ob priliki sprejema češkoslovaških strojevodij. Nad vse zadovoljni so bili gostje, zadovoljni in ponosni so bili tudi priridelci in v zadovoljstvo naj nam bo, da smo pokazali dragim gostom Ljubljano tako, kakoršna mora biti: vedno gostoljubna in prijazna. Po skupni zaslugi bo šla slava Ljubljane daleč preko mej v bratsko češkoslovaško državo.

Posebno zahvalo smo dolžni promet, ministrstvu in generalni direkciji za vse ugodnosti, nadalje gospodu banu, gospodu županu, policijski direkciji ter vsem sreskim poglavarjem in županom, ki so prišli v stike z izletniki. Zahvaljujemo se nadalje gospodu načelniku mestne elektrarne za krasno razsvetljavo ljubljanskega grada, direkciji državnih železnic v Ljubljani, gradbeni sekciji in gospodom šefom kurilnic I. in II. da so nam pomagali pri častnem uspehu prireditve.

Hvaležni smo vsem šolskim uravilcem ob železniški proci, ki so s svojimi učenci pozdravljali izletnike. Železniški godbi »Sloga« in njenemu pevskemu zboru za sodelovanje pri povorki in banketu. Radio-Ljubljana za oddajo govorov ter »Putniku« za usluge pri gorenjskem izletu.

Posebno zahvalo zasluži Maribor kot prva obmejna postaja. Tu je pristno pozdravljajo goste celokupno prebivalstvo, godba in pevski zbor »Drava« pa sta vneto sodelovala pri sprejemu. Progovni sekciji smo hvaležni za okrasitev kolodvorov, kurilniški delavnici pa za okrasitev stroja. Tolišič in drugi tovariši zaslužijo vse priznanje. Tudi Pragersko ni zaostalo. Tovariš Krepek je z železniško godbo pozdravil izletnike. Svojo naklonjenost nam je izkazalo tudi Celje. Gospodu županu in železniški godbi izrekamo zahvalo za lepe pozdrave. Na višku je bil tudi Zidani most, kjer so tovariš Alojzij Štaier in drugi ter železniška godba poskrbeli za veličasten sprejem. Posebna zahvala velja postaji Jesenice, kjer je tovariš Ulčar izborni organiziral sprejem.

V Ljubljani se zahvaljujemo še dnevniku »Jutro«, ki je v svoji prijazni ustrežljivosti prinašal naša in svoja poročila o izletu, staroznani gostinji Keršič, ki je za solidno ceno izborni postregla 340 gostom, hotelu Union, kjer je tako dobro uspel banket. Vojtaški godbi pod moštrestnim vodstvom višjega kapelnika g. dr. Čerina, ki je pri banketu sodelovala, tvrdki Korzika za okusno dekoracijo dvorane ter hotelu Mikšič in kolodvorški restavraciji, ki sta gostom postregla ob odhodu.

Naj bo izrečena najsrčnejša zahvala vsem, ki so pripomogli k tako lepega uspehu, ki bo ostal ne le dragim gostom, temveč tudi nam vedno v prijetnem spominu. V zahvalo bomo strojevodije kakor do sedaj zvesto služili domovini ter skrbno čuvali življenje in imetje države in naroda.



Za birmo ure, verižice

F. Čuden

Ljubljana, Prešernova 1

Kriminalno ljubavni roman

„Beč v življenje“

prične izhajati v „Ponedeljku“

Zasigurajte si pravočasno začetek in redno nadaljevanje tega senzacionalnega romana s takojšnjo naročnino na „Ponedeljek“. Mesečno samo 4 Din.

Sleparsko izkoriščanje Kraljičeve tragedije

Ljubljana, 17. maja.

Krvava tragedija v Kraljičevi obitelji v liskih lokih, ki se je izvršila lani, je marsikateremu še v dobrem spominu. Vsakdo se bo tudi spomnil na senzacionalno obravnavo, ki je bila ena zadnjih pred ljubljansko poroto. Marijana Kraljičeva, ki je umorila brata svojega moža, Amerikanca Martina, je bila obsojena na 18 let ječe, dočim je bil brat umorjenca France Kraljič oproščen.

Tekom preiskovalnega zapora se je France Kraljič seznanil s 27-letnim ključavničarjem Francetom Jamnikom, ki je bil v gaščici zaradi raznih stopenj. Ko je prestal kazen, je pričel Jamnik, ki je bil brezposeln, razmišljati o novih sleparijah. Kmalu se je spomnil na Franceta Kraljiča in si ga zbral za prvega žrtve. Odpešal se je v lisko ložo in pričel lažati Kraljiču, da ima na sodišču in pa s sodnimi zdravniki dobre zveze. Obrazložil mu je, da bi se dalo potom teh zvez Marijano Kraljičovo spraviti v umobolnico, odtam pa jo pozneje sploh rešiti na svobodo.

Preprosti Kraljičevi pameti so bili ti načrta prav povšeči. Kakor hitro je Jamnik čutil, da je riba prišla, mu je podal, da se bo načrt prav gotovo posrečil, pač pa da bo za to treba denarja. Kraljič se ni dosti obotavljal in je Jamniku res izročil večjo vsoto. Drugič je Jamnik pripeljal s seboj dve ženski in sicer neko dijakinjo ter nameščenico umobolnice, ki sta Francetu pomagali, da bo stvar prav gotovo šla. Prva je pripovedovala, da je v službi psihiatra dr. Robide, druga pa je trdila, da ima v umobolnici veliko besedo. Kraljič je Jamniku spet izročil večjo vsoto denarja. Pozneje se je triperesna detetika še večkrat oglašala pri Kraljiču, ki se je medtem zadostil, da le more spravljati skupaj denar za rešitev svoje žene. Prodajal je iz hiše nekaj živine, vzel v domači hramil nekaj posušenih, nekaj tisočakov pa si je izposodil tudi pri neki trgovki v Ljubljani. Pilaške so ga izmoglevale vedno bolj in mu lažale, da je stvar že v teku in da so se popolnoma sporazumeli z merodajnimi činitelji.

Ker pa Marijana Kraljičeva le ni prišla domov, je pričel France Kraljič sledniti je dvomiti v Jamnika in njegovi pomočnici. V petek se je pri njem spet oglašila nameščenica v umobolnici in zahtevala 1300 Din. Kraljič pa denarja ni hotel dati. Da ga komično le dobi, je ženska pozvala Kraljiča, naj zapreže voz in jo odpelje v Ljubljano, kjer bosta došla Marijano iz umobolnice. Kraljič jo je ves vesel res ubožal in stopil v Ljubljano k trgovki R., kjer si je sposodil od ženske zahtevano vsoto. Ta ga je nazaj, naj ji denar izroči takoj, česar pa Kraljič vseeno ni hotel storiti. Ženska je odšla s Kraljičem nato na sodišče in figurirala obisk pri nekem sodniku. Komaj je prišla iz poslopja justične palače, je že spet nazaj prišla Francetu, da ji da denar, češ, da ga potrebuje za podkupovanje. Ker pa ji Kraljič tudi sedaj še ni hotel izročiti zahtevane vsote 1300 Din, je dejala sleparica, da mora še k zdravniku-psihiatru. Medtem pa se je Kraljič zavedel, da so ga sleparji vlekli za nos, zato se je odločil, da sleparjo izroči stražniku. Počakal jo je Pod tranco in sklen res izvršiti. Stražnik je takoj ustregel Francetovi želji, kajti spoznal je v nameščenici umobolnice znano sleparico Marijo Jezerškovo s Poljanske ceste, ki je bila zaradi sleparstva že večkrat predkaznovana.

Danes zjutraj so detektivni aretirali tudi Franceta Jamnika. Poiskali so ga v njegovem stanovanju na Kodetevem, kjer se jim je skrival v neko omaro. Detektivji pa so njegovo skrivališče kaj hitro izvovali in ga spravili na svetlo.

Sleparska družba je izšla od prevarama Kraljiča okrog 12.000 Din, ki ji bo dolgo občutil kot težko breme dolga na svojem posvetu.

Dva tovariša

Celje, 17. maja.

V potniškem vlaku Maribor-Celja. Prstor ob oknu sta zavzela dva mlada človeka, eden plavalas, drugi črnolasec. Plavalas ima še dokaj dobro turistovsko obliko, trdne gojzarce pred vsem, in ima tudi nahrbtnik. Črnolasec pa nima prav ničesar, njegov suknjič cvete bujno na komolcih, in tanke hlače kažejo na kočljivem kraju razpoko, skozi katero se vidi, da fant nima spodnjih hlač.

Pogovarjata se med seboj v nekaki nemško-angleški mešanici, iz katere izhaja, da zna plavalasec bolj nemško, črnolasec pa bolj angleško. Sicer pa malo govorita, a vidno pokata cigarete, ki jih ima plavalasec dober snopič. Črnolasec sploh nima ničesar.

In da je naš človek, o tem se razblijadnji dvom, ko ga nagovori neki sopotnik in mu fant da odgovor v pristni zagreški hrvaščini. Tako se razvije pogovor. Fant je odkritosrčen in njegove dogodivščine so zanimive.

No, da, pred štirimi leti je je naš Stipica — takrat mu je bilo jedva 19 let — mahnil po svetu. V Ameriko je hotel, brez pasuša in brez denarja. Brez denarja, to se ni tako reč, pride vseeno nekako na prejši, toda brez pasuša je muka. V in skozi Nemčijo se je srečno pretolkel, tam no

Blagoslovitev 14. motorne brigadne v kranjski okolici

Stražišče pri Kranju, 17. maja.

Kranjska gasilska župa spada med najbolj agilne in najbolj organizirane župne enice naše gasilske organizacije. Čeprav obsega le kranjski in triški sodni okraj, ima mnogo včlanjenih društev, tako da ima vsaka vas v okolici Kranja svoje gasilno društvo. Preteklo nedeljo so vrli Stražiščani blagoslovili novo moderno motorno brigado, ki jih je sedaj v kranjski gasilski župi že kar 14, kar je neovrgljiv dokaz za visoko tehnično odprmo naših društev.

Ob tej priložnosti so priredili Stražiščani večjo slavnost, ki je izredno uspela. Zbralo se je nad 200 uniformiranih gasilcev. Blagoslovitev motorke je izvršil dr. svetnik dr. Fabjan. Kumovala je ga. Bajžljeva, ki je imela častno spremstvo 23 obtožbenih društev. Po cerkvenem aktu je prvi spregovoril domači načelnik z. Anton Križnar, ki je poudaril potrebo motorke v naših krajih, kjer se tako silno razvija industrija. Društvo manika še prevzema avtomobil, za katerega pa društvo še nima potrebnih denarnih sredstev. Nato so govorili še dr. Fabjan, kumica ga. Bajžljeva, zvezni starosta g. Josip Turk iz Ljubljane, ki redno obiskuje gasilske prireditve v kranjskem srezu in načelnik kranjske gasilske župe g. Jamko Sajovic. Defilacijo, pri kateri je igrala škofješka godba, je vodil domači poveljnik g. Jernej Golob.

Na lepem prostoru na Plantah, se je vršila velika veselica. V gasilskem domu pa je domače društvo priredilo na čast odličnim gostom zakusko, pri kateri je bilo izrečenih več napitnic in pri kateri so družice prepevale narodne pesmi.

Razkrivanje 7 let starega zločina

Novo mesto, 17. maja.

V četrtek popoldne je bil aretiran Slavko Pintar in je njegova aretacija izzvala veliko senzacijo, ker je v zvezi z zločinom, ki je bil izvršen pred dobrimi sedmimi leti. Tedaj je v Kovačevem rodu pri Zabi; vasi našel 7-letni Ratko Šepetavec posestnika Rajenja iz Sol pri Ratezu umorjenega. Umora sta bila obdolžena delavec Franc Žangar iz Kandije in Slavko Pintar. Porota je prvega obsojila na smrt, Slavko Pintar pa je bil oproščen, ko se neke prče izpovedale, da je bil tedaj, ko se je izvršil zločin, doma.

Žangarjevo smrtno kazen so spremeni v dosmrtno ječo in mož je bil oddan v mariborsko kaznilnico. Iz te kaznilnice se je vrnil te dni neki odpuščen kaznenec, ki se je v kaznilnici dobro seznanil z Žangarjem in z nekimi Brezani. Prvi je tovariš, ki je odhajal na svobodo, izročil pismo, naslovljeno na Slavka Pintarja, drugi pa mu

je opisal skrivališče v ljubljanski okolici, kjer je skrival neke dragocenosti. Odpuščen kaznenec je prišel v Ljubljano, a ker je iz ljubljane izšel, ga je policija prišla in zaprla. Govori se, da je v zaporih povedal, kakšna naročila ima od svojih bivših tovarišev, in da je bilo potem Žangarjevo pismo povod Pintarjeve aretacije.

Med Hanaki

V lepih pomladanskih dneh sem obiskal rodovito Hano. Kakršna je zemlja, taki so ljudje. Na Hani je odprti svet. Odprti in široko so hanaške duše in prebivalstvo je gostoljubno, kakor je zemlja dardžiliva. Oči Hanakov so globoke, kakor da bi hotele premostiti nelasne črte v daljavah. Hanaki so verni in ljubijo svojo domovino.

V cerkvi vpleta organist med nabožne pesmi odlomke iz »Prodane neveste« in slišijo se še druge prijetne melodije znanih slovanskih komponistov Smetane, Dvořaka, Čajkovskega in drugih. Te variacije dajejo službi božji globok in nepozabljiv vtis. Lepe in bogate so cerkve na Hanaškem, posebno notranost cerkve v Hodolanyh ima krasne freske.

Olomouc, stara trdnjava še z dokaj ohranjenim obzidjem, je mesto bogoslovcev in vojakov; vojašnica Jindriha z Podebrad, hanaški polk, dalekotrepci, vse polno volakov je v mestu. Mesto ima tudi mnogo starinskih zanimivosti, a tudi dovoli modernih zgradb in naprav. Iz mesta vodi krasne ceste in industrija je močno razvita. Poleg »cukrovk« in »pivovarov« je mnogo tekstilnih, električnih in drugih podjetij. V okras mesta je tudi prenovljeni Palace hotel, katerega je lastnik g. Kaplan estetično in ekonomično uredil za tučce. Impozanten je tudi Sokolski dom z obsežno telovadnico in drugimi prostori.

Kadar se tu razvije pomladansko radanje »Pomlarkova veselice«, dobi obiskovalci najboljši pogled v hanaško dobrodustnost in iskrenost. Tu se tudi vidi, da so se staroslovski običaji na Moravi še naimenjšje ohranili. Tam v okolici pod belimi brezami za vasio se vrtijo v lepih nedeljskih popoldnevih brhke mladence in mladenici v pestrih narodnih nošah ob zvokih domače godbe na lok in pihala.

Hanaki pa čutijo tudi vsevoljansko. Tako so postavili lep mavzolej posvečen vsem južnoslovanskim rojakom, ki so umrli na njihovih tleh. V kamen na sknem grobu so vklesali besede: Vernost za vernost, ljubav za ljubav.

Ta izrek naj M. vezel češkoslovaško-južnoslovansko prijateljstvo in zblizni vsa slovanska srca.

Težko sem se ločil od Hane, ki se je zlatila za menoj v poljubih pomladanskega solnca. Z menoj je šla pesem »Moravo, Moravo, Moravenska mlá«. — O. Klásek.

Slovenski tisk

Pravkar je izšla 10. številka »Slovenskega tiskarja«, časopisa, ki ga izdaja v redakciji g. ravnatelja Miroslava Ambrožiča »Zveza faktorjev za Slovenijo«.

Na uvodnem mestu je priložen članek B. Borka »Lepa knjiga«, ki poudarja nekatere prednosti lepe knjige pred vsakdanjo, nemarno opremljeno knjigo, oltira Valerija, Thomasa Manna i. dr.

Prof. Anton Sovre zaključuje »Šest resnic o tujkah«. Pisec sklope: »Kdor čuti v sebi tioto, rekel bi, metljivo razmerje do slovenske besede, kakršno čutim jaz, ki vidi v njej živo bitje z živo dušo, prav v smislu Platonovih idej, obdarjeno s skrivnostnimi močmi, kjer tako čuti, pravim, bo mojemu naziranju v eplošem pritril, dasi se v podenosti nemara ne strinjaja.«

Nadaljuje se J. Šlebingerja »Slovenska bibliografija za leto 1929.«

V rubriki »Fotografije« najde fotografski amater dobre nasvete o pozitivu, o uporabi svetlobnega filtra, o čiščenju leče i. dr.

Obilno je v tej številki »Jezikovno rešeto«, ki ga urejuje dr. Rudolf Kolarič. 16 drobnih člankov iz raznih peres trebi toliko in še več jezikovnih, slovniških in stilističnih napak, ki se pogosto pojavljajo v listih in celo

v knjgah. Večkrat bi bilo izdajateljem »Slovenskega tiskarja« svetovati, da na tej osnovi uredijo predlog, ki ga je v svoji oceni »Slov. tiskar« (Ljub. Zvon 1930, št. 5) sprožil g. Ludvik Mrzel. Ponatistiti bi kazalo tudi dragoceno gradivo v rubriki »Terminologija«, da bi tako postalo lažje dostopno in uporabljivo.

Številki je priložen Čemažarjev offsetni tisk iz Šibevke zbirke slovenskih narodnih vezevin in kazalo za 1. letnik.

Tako se je torej zaključil 1. letnik te lepe in koristne revije, ki je ne omenjajo pohvalno samo domači listi, marveč celo inozemski. Če pregledujemo teh deset števk, imamo z njimi ono veselje, ki nam ga lahko nudi samo večinsko dobro in pestra ter po opremi lepa, skrbno natisnjena knjiga. Program, ki si ga je »Slovenski tiskar« zastavil v prvi številki, je ostal zvest; dal nam je mnogo koristnega in pokazal razveseljiv napredek naše črne umetnosti. Preverjeni smo, da bo novi letnik na višini prvega, ali pa ga bo skušal še prekositi. Izdajateljem in uredništvu želimo trdne vztrajnosti in poleg nedeljenih moralnih uspehov tudi toliko gnetnih, da bo obstoj »Slovenskega tiskarja« zagotovljen. To slednje pa kajpak ne zavisi toliko od njih, kolikor od nas vseh, ki ljubimo slovensko besedo in lepo domačo knjigo. Zato: ne pozabite se prigrisati na naročnika novega letnika »Slov. tiskar«!

Umetno gnojilo

na cvetlice dobite v drogeriji KANC, Židovska ulica 6431

Težavno stanje železničarjev

Preteklo nedeljo se je, kakor smo kratko že poročali, vršil v dvorani OUZD v Ljubljani redni občni zbor oblastnega odbora UJNZB. Po 40 delegatih je bilo na občnem zboru zastopanih 23 podružnic in 3237 članov. Zborovanje je vodil predsednik oblastnega odbora g. Juh, na čegar predlog so bile takoj v začetku zborovanja poslani vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju ter pozdravni brzojavki predsedniku vlade in prometnemu ministru.

Poslovna poročila so podali predsednik, tajnik in nekateri drugi funkcionarji. Poročila so slikala neumorno delo, ki ga je vršilo vodstvo organizacije za uresničanje znanih železničarskih želj in predlogov, zlasti za zboljšanje gnotnega stanja železniškega osebja. Referenti in nato v debati zastopniki podružnic so poudarjali, da so železničarji med vsemi javnimi in tudi pri vatnimi nameščenci najslabše plačani, čeprav je njihova služba najtežja in združena z največjo odgovornostjo. Dočim so se skoro vsem drugim skupinam državnih nameščenov v zadnjih letih prejemki povzeli, so se železničarjem deloma celo znižali. Nekaj izboljšanja bodo prinesli razni pravilniki (o postranskih prejemkih, službeni obleki, delavski pravilnik itd.) in uredba ali zakon o prometnem osebju. Zato je največja želja vseh železničarjev, da bi bili ti, že obljubljeni pravilniki čim prej izdani in uveljavljeni. Delegati podružnic so apelirali na vodstvo, da v tem pravcu zastavi pri pristojnih činiteljih vse svoje moči.

Na zborovanju so vladale vzorna disciplina, enodušnost in resna volja vztrajati v delu za izboljšanje stanja železniškega osebja. Delegati so podčrtavali razveseljivo dejstvo, da se železničarji vedno bolj zavedajo važnosti in koristi močne in enotne organizacije in da se v vedno večjem številu zbirajo v vrstah UJNZB. Ta pojav je znak priznanja za dosedanje delo organizacije, obenem pa bodrilo vodstvu in vsemu članstvu.

Na podlagi podanih referatov in predlogov podružniških delegatov je bila sprejeta obsežna, 27 točk vsebujoča resolucija, ki je bila izročena pristojnim činiteljem. Z malimi spremembami je bil izvoljen za pet dosednji odbor.

Po dnevnem naporu zahteva vaše živčevje kakor tudi celo telo osveženja in okrepčila. To vam nudi

Eau de Cologne Mon Parfum

odličan proizvod tvrdike

Parfumerie Bourjois Paris

Edino zastopstvo:

Mr. ph. Bela Vary, Zagreb

Smilčiklasova ul. 23. Telefon 49-99.

SOKOL

Danes na Vače!

Vače, 15. maja.

V nedeljo se bo vršil na Vačah pri Ljuti sokolski dan. Po ustanovitvi SKJ se je pojavilo na Vačah in okolici živahno vrvenje, kajti je bil vsaki Sokol do tedaj le odesk žiljskega Sokola, zdaj pa so se takoj ob imenovanju nove društvene uprave na čelu z dr. starostom Čerčanom prigrisali brž v društvo tudi člani drugih organizacij. Veselje mnogih, da se bo doseglo pod okriljem državnega Sokola skupno sodelovanje domačinov brez razlike, pa se žal ni uresničilo. Lepemu činu, številnim prijavam v vrste SKJ so sledila kmalu — obvestila za izstop iz vodenjske organizacije ...

Zelo zaslužni prizadevanje vrlih Vačanov, da postanejo v nedeljo na Sokolskem dnevu čim večji in lepši razmah v sokolskih vrstah, čim največjo podporo.

SKJ na Vačah rabi v nedeljo vse pristojne, posebno pa opozarja izetnike, ki podoje na Sv. Goro. Silno in druge bližnje hribe, da temerda sestop svoje ture preko Vač.

Sporod nedeljske prireditve bo naslednji: Okrog 14.30 sprejem žiljskega Sokolskega društva, ki odhaja iz Ljute korporativno ob 12. uri s trobenčaji na čelu. Ob 15.30 se bo vršil na sejnišču (blizu Glavnega trga) telovadni nastop. Prosite vaje izvajajo člani, članice, naraščal in deca. Vršila se bo tudi orodna telovadba. Navzoče občinstvo bo nagovoril sokolski funkcionar. Za skromne Vače gotovo lep in pester program.

Ker so svezci z vzhodom ogodne za društva in ljubljanske okolice (in opozarjamo, da je črna žiljska okolica zelo primerna za izlete, saj so Vače znane tudi kot steno, keltsko sešče. V nedeljo na evidence na Vačah. Zdravo!

Župni zlet Celjske sokolske župe

16. junija t. l. bo v Celju sokolski praznik. Prirediteli bodo Sokoli iz rudniških jam in ostanega Posavja, zastopniki bodo bratje Savinjske in Salske doline in tudi Celjska kotlina pošlje svoje članstvo.

Dejavci, kmetje in meščani, a kot Sokoli bratje, borci za svobodo in enakost bodo zbrani na župnem zletu merik svoje moči v plemenitem telovadnju, javno bodo pokazali uspeh dela v telovadnici in manifestirali bodo za sokolsko idejo.

Celjsko župo štejejo številčno med večje župe, vtem zleti izkazujejo lepo številno telovadčijo, letošnji zbor pa bo brezdomno prelošil vse dosedanje. Že samo nastop sokolske mladine bo tako impozanten, kakor ga Celje še ni videlo.

Obenem bo tudi revija det, ki bodo pobitele v Beograd na vsesokolski zlet, da manifestirajo za Sokolstvo, Jugoslovenstvo in Sokolstvo. Zato bo župni zlet manifestacija vseh onih, ki bodo ta dan prihitali v Celje slaviti naš praznik, našo dečo in našo idejo.

Bratom s slavnostnimi kroji!

(V župi mariborski.)

Ker so pred durni razni nastopi in slozi, vna na osnovi saveznih sklepov pozivamo, da si daste nemudoma izpremeniti temena na širkačah ter da znamenjate ambiete na njih in na pasovih. Predelave širkač prevzema br. Zotter (Maribor, Vetrinjska ulica) za ceno 20 Din, predpisane ambiete prodaja v Mariboru (Oralski trg) br. (Sport-) Rogžek; bodite, bratje, disciplinirani tudi v malenkostih! — Zdravo!

Župna uprava SKJ v Mariboru.

Modrijan

Gospa Trdinova: »Hitro, Tonček! Umij se, v gledališče ne moreš z nma-zanimi rokami!«

Tonček: »Jo, mamica, saj je vse eno, v gledališču je itak tema!«

Gramofonske plošče

so prispele, tudi najnovejše že v zalogi! Velika izbira gramofonov in radioaparatorov.

,Tehnik‘

JOSIP BANJAL,

Ljubljana, Miklošičeva cesta 20 — Palača Okrožnega urada.

bona mačka ne vpraša za pasuš, tam je sploh svoboda. V Belgiji in Holandiji pa že bolj gledajo na to. In so Stipico nekajkrat zapodili čez mejo nazaj, preden se mu je posrečilo smukniti skozi do Rotterdama.

Tam se je 14 dni vadil, po navodilih izkušnih tovarišev, kako se treba utihotapiti na parnik. Slednjič je ratalo. A glej smole, ukral se je na napačen parnik in se tako mesto v Ameriko pripeljal v Afriko, v Oran, to je tam v Alžiru.

Tako si je malo ogledal francoske kolonije. Francozi, da, ti imajo za našega človeka še zmeraj nekaj srca. Če slišijo »Jugoslovane« (še bolje je, če rečeš, da si Srb), pa pravijo »se bjene« in ti pomagajo naprej. In tako je naš Stipica tam po Alžiru včas prav dobro zaslužil. Enkrat celo 300 frankov. Te je poslal domov. Da ne bi doma mislili, da se je Stipica zalumpal tam zunaj po svetu.

Leto dni je bil v Alžiru. A cilj je bila Amerika in cilja se moraš držati, če si mož. In se je naš Stipica podvil v Las Palmas na Kanarskih otokih, odkoder plovejo ladje na vse kraje. Tam se je ukrcal na mehiški parnik.

Kako se takole ukrcal? Hm, ko 'maš enkrat prakso, gre to lahko. Na primer: Prevažajo Arabci na čolnih tja k parniku premog in vodo. Pa skočijo na tak čoln. Kaj vedo Arabci, kdo in kaj si, mislijo, da

si s parnika. Pa malo popaziš, ko naklada jo premog, pokomandiraš takorekoč, no in taki si vse ogledaš, kje se boš najbolje skrtil.

Dokler leži parnik v luki je dovolj prilike smukniti vanj. Najbolje, kadar jemlje premog in mu je trebuch širom odprt. Kadar pa se na jamboru pokaže bela zastava s črno piko — to je znamenje, da bo parnik čez pol ure odplul, — takrat, bogme, je že prepozno. Ne prideš več gor, ker vražje pazijo, kdo stopi na krov.

Kakor rečeno, pravočasno si moraš vzeti kabino tam spodaj v premogu. Tam si izkoplješ jamo in lepo ležeš noter. Tako zdržiš dva do štiri dni, kakor je, potlej pa jameš razbijati. Dokler te ne slišijo in privlečejo ven. Pa pred kapetana. Zdej je najhujše: ko kapetan psuje in te hoče da ti pretepti in vreči v morje. Zapomni si, brate, teh pet minut, ko kapetan psuje, to je najhujše. Ko to prestanče, potlej je vse dobro. Dobiš jesti, dobiš tudi srajco in kake hlače, no, in svoje opravilo. Pomagaš tu, postrežeš tam, povsod te kaj rabijo, in ko stopiš na kopno, imaš celo kak tolar v žepu, za prvo silo.

Tako je naš Stipica prišel v Mehiko. Ampak v Mehiki ni nič. Tam so pisani ljudje, bogme, vseh barv obraze imajo: rumene, črne, rdeče, da celo zelene... In kakor iskreno govorijo, tako iskreno lažejo. In kar imaš, ti vzamejo.

Pa se je Stipica rajši prestavil v Južno Ameriko, v Severno se nikakor ni dalo priti. Iz Valparaisa je prišel v Argentino, v Buenos Aires. Tam se mu je polagoma jelo obračati na bolje, dobil je zasluzka zdaj tu zdaj tam, a tu ga je izdal naš človek — pomislite, bratje, naš človek ga je izdal, iz krušne nevoščljivosti kajpak, — da nima pasuša. Pa je imel Stipica polico na vratu: Marš nazaj, odkoder si prišel! Nekaj časa se je skušal skrivati in »kobil nekoč, ko so ga lovili, z visoke palube dol v čoln, da se je ves pobil — še zdaj se mu pozna na roki in na rebrih — slednjič je moral vzeti slovo od »Dobrih zrakov«, tako se imenuje po našem Buenos Aires. Pa kam bi se podal? Nazaj v Mehiko? Za ves svet ne, rajši domov. Pa se je ukrcal na parnik, ki je plul nazaj v Rotterdam.

Tako se vrača naš Stipica po štirih letih spet domov. Bolj praznih rok kot je odšel, a bogat na izkušnjah. Mnogo sveta je videl, spoznal ljudi, mnogo doživel, — postal je mož, resen, preudaren. Takšen je svet: sam si moraš znati pomagati. In nič ga ni sram, da se vrača domov raztrgan. Saj je pošiljal denarje, kadar je zaslužil, a če nazadnje ni bila sreča mila, bogme, ni on kriv.

A kdo mu je tovariš in odkod? Tam v Frankfurtu sta se seznanila v prenočišču, Herberge se reče. Oni je Nemec iz Bavarske, 21 let trgovski pomočnik, brezposeln.

Dve leti je hodil po vsej Nemčiji za kruhom, stražna je ta brezposelnost, končno si je rekel, tako hodim lahko tudi drugod in ko je našel dobrega kamerada Stipico, ga je zamikal z njim v Jugoslavijo. Peš sta jo primahala iz Frankfurta do Maribora. Na meji niso nič rekli, Nemec ima pravičen pasuš za Jugoslavijo, Stipica pa je itak naš človek in povrh mu je dal nekakšno pobotnico naš dobri generalni konzul v Duesseldorfu.

Da, pri nas je le pri nas. Takoj jima je šlo bolje, čim sta stopila na naša tla. Tam zunaj so ljudje mrzli, pri nas pa... Sta nabrala v Mariboru, da je zalogo za južno in cigarete, pa da se lahko vozita do Celja. V Celju ima Stipica brata, obrtnik je, njega gresta najprej obiskat s kameradom. Potlej pa —

Ne skrbi to in ni doslej nikoli skrbelo ne Stipice ne kamerada. »Mit dem Hute in der Hand, kommt durch das ganze Land.« pravi ta in se smeja s sinjimi bavorskimi očmi.

Navihani dečko. Bolje se bo znašel v Jugoslaviji, ker je tujec in ima nahrbtnik bolj nego Stipica, ki je domačin in nim ničesar ...

Joe.

Naročajte

„Našo dobo“

GOSPODARSTVO

Objavljanje gospodarsko-statističnih podatkov

Gospodarska statistika igra v modernem ekonomskem življenju izredno veliko vlogo. Ona nam daje najboljše in najzanesljivejšo podlago za presojo gospodarskega stanja, kakor tudi za presojo možnosti bodočega gospodarskega razvoja. Njena važnost za vsakega posameznega gospodarja pa se je še povečala, odkar so znanstveniki izgradili temelje konjunkturalne teorije in odkar so spoznali, kako velike koristi lahko nudi dobra in eksekutivna statistična služba v pogledu postavljanja diagnoz in prognoz o gospodarskem razvoju. V zadnjih letih so države pričele tekmovali v tem, katera bo v ekspektivnejši uredila. Povsod prodira spoznanje, da mora uspešen razvoj gospodarstva temeljiti le na pravih razpoložljivih vsakega posameznika, da se gospodarstvo čim bolj obvaruje škode, ki lahko nastane kot posledica napačnih dispozicij, bodisi na podlagi pretiranega optimizma, ki se pojavlja v času ugodne konjunkturalne, kakor tudi v zvezi s pretiranim pesimizmom v času depresije. Zato so bili v vseh naprednih državah zadnja leta ustanovljeni razni instituti za proučevanje konjunkturalne, dočim so istočasno razne državne oblasti in številne korporacije podvojile svoje delo na zbiranju, urejanju in objavljanju statističnih podatkov.

Tudi v naši državi je zadnja leta opaziti v tem pogledu precejšen napredek. Lani je bil s sodelovanjem našega rojaka prof. Žitka izdelan obširen program za izgradnjo naše statistične službe. Služba na zbiranju statističnih podatkov je bila tudi znatno spopolnjena in razširjena: z ustanovitvijo centralnega statističnega urada pa je bila postavljena ustanova, ki ima nalogo, zbrati material in urediti in predelati.

Za posameznega gospodarja pa s tem še ni dana možnost, da za dragocen material koristno uporablja, ker razen nekaterih panog še ni urejeno redno in ekspektivno objavljane podrobnih podatkov. Edino Narodna banka je pričela v svojih četrtletnih poročilih objavljati tudi nekatere globalne prometno - statistične podatke, ki pa niso zadostni.

Zlasti pogrešamo redno objavljane podrobnih proizvodniških statistik, ki so za presojo gospodarskega razvoja najvažnejše. Tako nam n. pr. statistika porabe premoga v industriji najbolj zgovorno kaže, kako se razvija naša industrijska produkcija. Enaka važnost se pripisuje podatkom o porabi električnega toka, o razvoju železniškega blagovnega prometa itd.

Državni statistični urad bi moral pričeti z izdajo predvidene mesečne statistične revije, ki bi objavljala vse podatke o gibanju prebivalstva, cen in življenjskih stroškov, o razvoju državnih in samoupravnih dohodkov od neposrednih davkov, carin, monopolov, rošarin, taks, o gibanju brezposelnosti, številu zavarovanih delavcev, dalje o stanju živine, posevkih in kultur, o železniškem, pomorskem, borznem prometu o minjati trgovini o stanju denarnih zavodov, zlasti vlog, o insolventah, o rudarski in toplotniški produkciji itd. Potreba po izdaji take mesečne publikacije je danes tem bolj nujna, ker državni uradi redakcijam privatnih listov ne dovoljujejo več vploga v statistike, ki so jih razni strokovni listi in dnevniki objavljeni vsaj v izveščkih, uradne objave preko »Avalca« so večina nepopolne in tudi ne morejo biti obširnejše. »Jutro« je n. pr. doslej redno objavljalo podatke o produkciji in oddaji premoga v Sloveniji, ki so jih praktični gospodarji s pridom zasledovali. S prenehanjem teh objav na bi se gospodarskim krogom odvezla možnost, da take važne podatke uporabljajo za presojo gospodarskega stanja in konjunkturalnega razvoja.

Pričetek delovanja Privilegirane izvozne družbe

V četrtek popoldne se je vršila v Beogradu druga seja upravnega odbora Privilegirane d. d. za izvoz delničnih pridelkov. Poleg internih vprašanj je upravni odbor na tej seji razpravljala o nastavitvi ravnatelja in podravateljev.

Za ravnatelja nove družbe je bil postavljen gosp. Leo Gottlieb, brat znanega zagrebškega kirurga. Ravnatelj Gottlieb uživa glas kot prvostopenjski strokovnjak v trgovini z delničnimi pridelki, ki ima v tej stroki dolgoletno prakso in obširne zveze z inozemstvom. Bil je pred vojno dolgo let uradni znanec budimpeštanske žitne trdnice Strasser & König, ki tudi še sedaj posluje v Voivodini. Po vojni je bil ravnatelj izvozne trdnice »Decos« v Zagrebu.

Dalje sta bila kot podravatelja postavljena gosp. Milivoj Kostić, izvoznik in gosp. Dragan Milčević, tajnik Industrijske zbornice v Beogradu. Tudi gosp. Kostić, ki je novi družbi zastopa izvoznike, je dobro verziran v stroki, dočim je gosp. Milčević, ki je bil predlagan od združništva, doslej teoretično mnogo bavil z izvoznimi vprašanji.

Predsednik družbe gosp. Gjuričič se po končani seji izjavil, da so bila na seji rešena vprašanja, ki so v zvezi z organizacijo družbenega aparata.

Prva naloga uprave je sedaj, da pripravi predpise za poslovanje družbe. Dalje je izjavil, da so izgledi za razvoj družbenih poslov prav ugodni. Zlasti nas podkrepuje v tem optimizmu dejstvo, da sloni nova družba na podlagi intimnega sodelovanja trgovine in združništva.

Ustanovitev trgovinske delniške družbe v Ljubljani. V trgovinski register se je vpisala »Univarska« trgovska in industrijska delniška družba, s sedežem v Ljubljani, ustanovljena na običnem zboru 18. marca t. l. z delniško glavnico 1 milijon Din, razdeljenih na 1000 delnic po 1000 Din, ki se more povečati do 5 milijonov Din. Namen družbe je delovati kot centralna prodajna organizacija za vse vrste manufakturnih izdelkov, konfekcijske blaga, perila, čevljev in ostalih modnih potrebščin, hišnih in sportnih potrebščin, galanterijske blaga, igrače itd., in ustanoviti podružnice v drugih mestih. Družba bo od tuzemskih industrijec in obrtnikov in prvenstveno od svojih delničarjev prevzemala blago, bodisi z nakupom ali v komisijski prodajo ter ga dalje razpečevala v svojih prodajalnih na drobno in debelo. V prvi upravni svet so bili izvoljeni gg.: Brumen Franc, prokurist, Skaberne Milan, veletržec, Ivančič Josp, industrijec konfekcijskega blaga, Ravnikar An-

ton, trgovec, Mag. Pharm. Borčič Slavka in Sergejev Vladimir, ravnatelj, vsi v Ljubljani. — Zakonski načrt o industrijskih obveznicah. Beograjska industrijska zbornica je trgovinskemu ministru dostavila svoje pripombe glede zakonskega načrta o industrijskih obveznicah. V teh pripombah se zbornica obširno peča z izkušnjami slične institucije v Madžarski, Industrijske obveznice so v tem zakonskem načrtu zamišljene kot poseben vrednostni papir, ki ga bo izdajala posebna institucija in bo užival razne ugodnosti.

Občni zbori trgovskih gremijev. V sredo 14. t. m. se je vršil v salonu gostilne »Pri pošti« v Litiji redni letni občni zbor Gremija trgovcev za litijski srez. Zborovanje je vodil načelnik gosp. Fortunat Čertane, ki je pozdravil tudi navzočega vladnega svetnika gosp. Senekoviča. Zvezni tajnik gosp. Kaiser je poročal o aktualnih trgovskih vprašanjih, tajnik gosp. Janko Končar pa je podal poročilo o delovanju gremija, iz katerega je razvidno, da je gremij ob koncu lanskega leta štel 443 članov, 82 pomočnikov in 51 vajencev. Gremijalni blaginjski gosp. Jožef Strman pa je podal blaginjsko poročilo, ki kaže, da je imel gremij lani 35.820 Din dohodkov in 34.570 Din izdatkov. Za načelnika je bil ponovno izvoljen gosp. Fortunat Čertane, za I. podnačelnika gosp. V. Miller, za II. podnačelnika na gosp. Al. Zorec. — Dne 11. t. m. se je vršil na Rakeku pri gosp. Domicelju redni občni zbor Gremija trgovcev za srez Logatec, ki ga je vodil načelnik gosp. Stanko Lenarčič. Iz tajniškega poročila je razvidno, da je gremij štel v preteklem letu 376 članov, 53 pomočnikov in 63 vajencev. Računski zaključek izkazuje 15.600 Din gremijalnega premoženja, proračun za tek. leto pa znaša 24.582 Din. Za načelnika je bil ponovno izvoljen gosp. Stanko Lenarčič, za podnačelnika pa gg.: Ludvik Ožbolt (Stari trg), Alojz Lovrenčič (Čerknica), Jakob Maček (Logatec). Gremijalna pravila so bila spremenjena z uvedbo obveznega zdravniškega pregleda vajencev in obvezne vajeniške preizkušnje.

49 grških industrijecov, bančnikov in uradnikov večjih grških listov obišče X. jubilejni večevej v Ljubljani. V naši sredi jih bomo imeli 6., 7. in 8. junija.

50. redni občni zbor Kmetске posojilnice ljubljanske okolice, r. z. n. z. v Ljubljani se je vršil 15. t. m. Prihodnje leto slavi zavod svoje 25. letnico. Je to najstarejši slovenski denarni zavod v Ljubljani in največji zavod svojega stroja v naši državi. Iz poročila ravnatelja v posameznem naslednjem: Upravno premoženje je doseglo 200.335.526,77 Din. Hranilne vloge so se zvišale v preteklem letu za okroglo 20 milijonov Din in so izkazovale ob sklepu leta 1929. 191.875.756,68 Din. Posojila so se dvignila na 160.160.731,90 Din ter prirasla v lanskem letu za okroglo 10.000.000 Din. Povpraševanje po kreditih je med letom kakor pri vseh domačih denarnih zavodih popuščalo, zaradi česar se je stalno dvigala vsota razpoložljivih sredstev. Po pripisu dotacij iz čistega dobička po 554.716,10 Din so se povzeli skupni rezervni zakladi na računsko vsoto 8.148.282,99 Din. — 702

V trgovinski register so se vpisale nastopne tvrdke: »Dentoria«, Franjo Kokoč, trgovina z zobozdravniškimi potrebščinami v Ljubljani; »Alpeko«, trgovinsko industrijska družba z o. z. (prodnica in prodaja gradbenega materiala, industrijskih potrebščin in kemičnih proizvodov, osnovna glavica 100.000 Din, poslovodja Pečevnik Albert, Ljubljana); Mokronoska tovarna usnja, prej P. Penc, družba z o. z. (osnovna glavica 100.000 Din, poslovodji Kain Savel, Ljubljana, Penc Franc, Mokronog); Pension vila Danica, d. z. o. z., Bled (osn. glav. 20.000 Din, poslovodnja Skale Danica, Bled); Batelčno, stavbna družba z o. z. v Rožni dolini (osn. glav. 80.000 Din); Zadruga gospodarska banka d. d. v Ljubljani, podružnica na Bledu; Singer šivalni stroji d. d., podružnica Slovenjgradec.

Stanje hmeljskih nasadov. Hmeljarsko društvo za Slovenijo objavila 17. t. m.: Vreme ni ugodno razvoju hmeljske rastline. Vobče je njena rast v primeru z normalnimi leti zaostala za dobrih 14 dni. Obilina in pogoste padavine so ovirale rez in postavljanje drogov. Sedaj se peajo hmeljari s čiščenjem vrest in deloma s prvim in deloma že z drugim prerezovanjem trt. V zgodaj obreznih nasadih so trte zrastle že 1 do 1½ m visoko. Rastlina je zdrava in je sedaj brez mršesa. Zmanjšanje s hmeljem zasajene površine znaša najmanj 30 %.

Trgovci, ne naročajte blaga, dokler si niste ogledali X. mednarodnega jubilejnega večeveja v Ljubljani, ki traja od 29. t. m. do 9. junija. Samo tu se vam nudijo pregled industrijskih in obrtniških proizvodov po najnižjih cenah. Permanente legitimacije s pravico do polovične vrnitve prodajajo vsi denarni zavodi v državi in uradi »Putnik«.

Oficijelni ilustrirani katalog X. ljubljanskega jubilejnega večeveja mo izšel ob otvoritvi, t. j. dne 29. maja. Samozaložbo je prevzela tvrdka »Alona Comp.« v Ljubljani. Katalog bo letos urejen povsem priročno ter bo tako obsežen in pregleden, da bo vsakemu trgovcu preko vsega leta mogel služiti kot izvirni svetovalec pri lekarni trgovskih zvez.

Francija se udeležila letošnjega jubilejnega vzorčnega večeveja v Ljubljani (od 29. maja do 9. junija) v večjem številu. Razstavili bodo zlasti automobile in motorna kolesa, nadalje ribje, sadne, sočivne in mesne konzerve ter izdelke francoske umetnostne obrti in galanterije. Veliko zanimanje inozemcev za naš trg znači, da pridobiva naša država v inozemstvu na ugledu in da so naše gospodarske prilike na poti konsolidacije.

Položaj na naših borzah

Ljubljana, 17. maja

Na ljubljanski borzi je bil v početku preteklega tedna devizni promet spričo naraščajočih deviznih tečajev prilično velik. Zanj dne 17. maja. Devizni promet je tekom tedna znašal 20,4 milijona Din, nasproti 21,7, 15,2, 20,2 in 17,6 milijona Din v zadnjih štirih tednih. Zaradi oslavitve švicarskega franka so bili tudi pri nas devizni tečaji vse te dni v naraščanju. Tako se je deviza Newyork okrepila od 56,48 na 56,65, deviza London od 27,94 na 27,46, deviza Trst od 296,50 na 297,18, deviza Dunaj od 7,9781 na 7,9891 itd. Med efekti je prišlo do prometa v investicijskem po 87,25, v ljublj. kreditni po 120 in v kranjski industrijski po 304.

Na zagrebškem efektmnet tržišču so bili

Kupite si novo kolo!



Po nizkih cenah dobite kolesa prvostopenjskih znamk „Orkan“, „Dürkopp“, „Gloria“ i. t. d. tudi na obroke le pri

„Tehnik“ JOSIP BANJAI
Ljubljana, Miklošičeva c. 20 (Palača Okrož. urada)

Sport

Današnji nogomet

Ob 14. Slovan : Grafika
ob 15.45: A team : B team
ob 17.30: Zvezničar : Primorje

Vse tekme se odigrajo na igrišču Primorja, Dunajska cesta.

Tekmovanja za poudarjeno prvenstvo so v glavnem končana. Za kompletiranje vseh prvenstvenih tabel je odigrati še par drugorazrednih tekem. Danes se bo vršila ena izmed teh, in sicer najvažnejša.

Slovan : Grafika.

Čije izid bo za placement v drugem razredu odločilne važnosti. Oba kluba sta v dosedanjih tekmah dosegla enako število točk, Grafika vodi z malenkostno razliko. Moštvo, ki bi odneslo danes obe točki, bi priobilo svojem klubu sigurno napredovanje v prvi razred.

A team : B team

Ta tekma ima predvsem namen, da prikaže formo nekaterih igralcev, ki prihajajo v poštev za poudarjeno reprezentanco, ki bo v bližnjih dneh nastopila ob proslavi poudarjene desetletnice proti Gradcu in Beogradu.

Postavi obeh teamov sta razvidni iz današnjih službenih objav LNP.

Zvezničar : Primorje

Tudi ta tekma se izvede v poudarjeni režiji ter ima predvsem pokazati v kaki formi je moštvo bivšega prvaka in kateri izmed njegovih igralcev bi prišli v poštev za našo reprezentanco. Prvotno je bila ta tekma zamišljena kot prijateljska, pa jo je Primorje odstopilo poudarjeno, da se izpolni današnji poudarjeni program in da mu ev. ne bi nastala nepotrebna konkurenca.

Mariborskega Zvezničarja letos še ni bilo v Ljubljani. Lani je igral v Ljubljani s Primorjem dvakrat in obakrat dosegel remis: 3 : 3 in 1 : 1. Torej je vsekakor nasprotnik, ki ga je treba upoštevati in ki ga ranihira dober nogomet.

Službeno iz LNP

LNP poziva vse klube, da pošljejo do 22. t. m. po 1 sliko svojih moštev. LNP bo namreč ob priliki proslave desetletnice LNP izdal slavnostno število »Sportnega Lista« s slikami vsaj 1. moštva klubov LNP. Po 22. t. m. došlih fotografij redakcijski odsek ne bo mogel uporabiti. Tajnik I.

Na predlog poudarjenega kapetana in upoštevajoč najtehtnejša opravila se odredijo v definitivno postavbo teamov naslednji igralci: A team: (garderoba Ilirije ob 15.) Urbančič, Strehovec-Bergles, Unterreiter, Dekleva, Pogačnik (Volkar), Rihar I (vsi Ilirija), Bertoncelj, Privršek, Najžar (vsi SSK Maribor), Pfeifer (SK Celje). Rezerve: Burja, Košak, Rogar.

B team: (garderoba Svobode ob 15.) Logar (Jadrani), Serneč (Hermes), Prečern (Svoboda), Glavič Hinko (H), Fleischer, Zemljak II, Janežič, Slamberger (vsi Svoboda), Svetic, Mokorel (Hermes), Ožebek (Svoboda). Rezerve: Makovec, Milosavljevič.

Igralcem, ki imajo suspenz, se za ta nastop suspenz dvigne, enako Jugu in Zemljaku od Primorja.

Dolžnost klubov je, da postavijo vse nominirane igralce v izogib posledic v smislu kaz. prav. JNS.

Igralci morajo prinesiti s seboj vso opremo razven hlače in dresov, ki jih dostavi Ilirija, odnosno Svoboda.

Predsedstvo LNP.

Seja kazenskega odbora se bo vršila v ponedeljek 19. t. m. ob 19.30 v Delavski zbornici (glavni vhod desno). — Ob 19.45 se vabijo k seji gg. Matič Mirko (Ilirija), Jug, Zemljak, Slamič, Senica, Terček Lojze, Pišek Janez, Uršič, Lipovšek (vsi Primorje) in Januš (Jadrani). — Ob 20.15 se vabijo k seji gg. Volkar Franc, Grobelnik Zane (Slovan), Rogar Stane (Jadrani). Naproša se tudi g. savezni sodnik g. Mohorok. — Ob 20.30 se vabijo k seji gg. Wohlfart Franc, Jelenc Maks (Natakar) in Srebotnjak Leon, Pelikon Rudolf (Grafika). — Ob 21. se vabi k seji g. Baltetar (SK Ilirija). — Tajnik II.

Za državno prvenstvo v tenisu

V Celju se bo vršila v nedeljo 18. t. m. ob 9. dopoldne na prostoru SK Celje v mestnem parku v okviru tekem za državno prvenstvo semifinalna tekma med SK Celjem in ljubljansko Ateno. Zmagovalec v tej tekmi bo prvak Dravske banovine in se bo nato meril s prvakom Savske banovine. Single za Celje bodo igrali gg.: Toplak, Kopušar, Burger F., Burger M., double pa gg. Toplak-Kopušar in Burger Fr.—Burger M. Od dam pa igraja single gg. Sernečeva in g. Stösslova, double pa gg. Stösslova-gdč. Borlakova. — Ljubljanci se bodo postavili takole: single gg. Dacar, Bleiweis, Zajec in Medved, double pa gg. Dacar-Bleiweis in Zajec-Medved. Od dam pa gg. Ravnikarjeva in Grasseljeva, double gg. Ravnikarjeva-Grasseljeva. — Prvotna časopisna poročila, da se bo ta tekma vršila v Ljubljani, so netačna, ker je Savez odločil, naj se semifinalna borba odigra v Celju. Tekma obeta biti zelo zanimiva, ker sta oba kluba enako močna.

Bo-li Amerikan ali Evrope osvobji svetovno prvenstvo v boku?

Ameriško in nič manj evropsko javnost je pričelo polagoma prevzemati zanimanje za odlično borbo za najbolj zavidljivi sportni naslov svetovnega prvaka v boku. Po dolgotrajnih izločilnih borbah sta ostala kot zadnja tekme za ta naslov Amerikan Sharkey in Nemeč Schmeling, ki bosta dne 12. junija vprizorila »finale finalov« v New-

yorku.

Oba velika nasprotnika se seveda skrbno pripravljata za ta veliki boj. V ta namen sta si izbrala že mesec dni pred velikim startom tihe koticke okoli Newyorka, kjer preizkušata v krogu najodličnejših trenerjev in več nalašč naročenih partnerjev svoje sile. Jack Sharkey je prve dni maja odpotoval v Orangeburg v spremstvu svoje žene, manažerja Johna Buckleja in 6 izbranih nasprotnikov za treninge. Vsakodnevni nastopi Sharkeya so javni in se jih udeležuje redno do 3000 gledalcev.

Maks Schmeling opravlja popolnoma isto. Po ganljivem slovesu v Nemčiji, udobni vožnji po morju in veličastnem sprejemu v Newyorku je tudi on odjadel v skriti Endicott, kamor za je spremlil manažer in 5 angažiranih boksačev. Dočim o Sharkeyu ni slišati, da bi razkrival, kako misli o uspehu, pripoveduje Schmeling, da je popolnoma gotov zmagati. Pravi, da je najboljši volje in niti ne verjame, da bi bil na svetu nasprotnik, ki bi ga zmozel položiti na deske. Kot tekmeču za naslov svetovnega prvaka mu seveda ni bilo po godu, da mu je carina obrnila vso prilago in je končno vendarle s svojo jazbečarko in številnimi urami s kukavici, ki ji nosi ameriškim novinarjem za spomin, brez težav nadaljeval pot do Ameriki.

Kakor smo rekli, je bilo izbranje zadnjih dveh nasprotnikov za svetovno prvenstvo v boku zelo dolgoletno. Vrsto boksačev, ki smele v tej konkurenci sodelovati, sestavlja poseben odbor sportnih novinarjev, njim na čelu urednik rubrike za boks velikega newyorkškega lista »The Sund« . Ta odbor je nadzoroval vse izločilne boje in končno dobil najboljšo trojico v Sharkeyu, Schmelingu in Godfreyu. Slednji je po Ameriki prevečkrat diskvalificiran, tako da se z nekaterimi nasprotniki sploh ni mogel boriti. Sicer pa za čaka že v bližnji bodočnosti srečanje z italijanskim boksačem Primo Carnero, ki igra po Ameriki klub številnim zmagam nad raznimi tretjerazrednimi nasprotniki precej nesportno vlogo.

Kako je torej s sedanjima tekmečema za boksaško prvenstvo sveta? Phil Scott, ki je tudi sodeloval v enem izmed poslednjih izločilnih bojev, je postal žrtev sportnih nasprotstev med Ameriko in Anglijo. V Miamiu je izgubil proti Sharkeyu, dasi njegove zmagozmoči niso toliko zaostajale za nasprotnikovimi. Scott je ugovarjal proti prepovedanemu udarcu mnogo prepozno in sodnik je odločil boj v korist Sharkeya. Tudi Schmeling je nekako slično zmagal nad Baskom Paolinom. Kdo bo torej slavil zmago? Vse je prepričano, da bo zmagal močnejši in pripravljeniji.

Schmeling, ki ima za seboj nasprotne velikega slovesa, pojde v krog z zavidljivim »rekordom«, da je odpravil borbe z 52 nasprotniki, izmed katerih je slavil 31 k. o. zmag in 18 zmag po točkah. Izgubil je doleje le eno — k. o. — proti nekemu Gipsy Danielsu, dočim je bil l. 1924, in 1926, dvakrat diskvalificiran v Nemčiji. Med svoje žrtve v areni prišteva Schmeling Bonaglio, Jack Taylora, Johnny Risca itd. Za edini poraz z Danielson se je že lani revanžiral.

Sharkey ima 9 bojev manj od svojelega nasprotnika in je tudi glede k. o. zmag po odstotkih slabši. Izmed 43 bojev je samo v 13 zmagal k. o., v 20 po točkah, dočim je eden ostal neodločen. Temu nasproti je dvakrat izgubil k. o. in petkrat po točkah.

Po spihih številnih je torej Schmeling favorit. Če bo zmagal, se mora že v naprej obvezati, da bo leto dni branil naslov. Med 12. junijem in 14. oktobrom se prvak sploh ne sme boriti. Povpraševanje za vstopnice je ogromno; že do sedaj jih je bilo prodanih za 100.000 dolarjev. Kakor računajo prireditelji, bo vrgla prireditelj rekordno vsoto dohodkov. Nekateri vedo celo povedati, da bo plul v Ameriko poseben parnik Schmelingovih »kibicev«, ki so že naročili 1000 kart. Se non e vero...

Zanimiva nogometna tekma v Novem mestu. Danes čaka SK Elan druga težka preizkušnja. V prijateljski nogometni tekmi gostuje rezerva SK Ilirije polubena z več igrački I. moštva, ki je ravno prejšnje nedeljo postala prvak dravske banovine. Sigurno bo to najmočnejše moštvo od vseh, ki so dosedaj gostovali v Novem mestu. Razumljivo je, da vlada za tekmo med običnim največje zanimanje, posebno še zaradi zmage Elana nad komb. moštvom Primorja. Začetek ob pol 15. Klub je nabavil več zložitljiv stolov ter bodo gledalci gotovo znali ceniti trud kluba, ki si prizadeva, da bi čim bolj ustregel in čim več nadl.

ASK Primorje (nogometna sekcija). I. garnitura igra danes z Zvezničarji iz Maribora. Vsi igralci morajo biti najkasneje ob 14.45 na igrišču.

SK Ilirija (nogometna sekcija). Igralec Urbančič, Strehovec, Dekleva, Verovšek, Unterreiter, Volkar, Pogačnik, Rihar, Pfeifer opozarjam na objavo v članski knjigi. Točno ob 15. v garderobi! Načelnik.

SK Grafika. Igralci Wohlmut, Novak, Mihelič, Miha, Mirko, Palke, Skrabar, Stupica, Katavič, Urbančič, Srebotnjak, Rihar, Pelicon imajo biti točno ob 1. pop. na igrišču SK Ilirije. — Rezerva igra do polne ob pol 11. s SK Korotanom. Ob 10. točno na igrišču SK Ilirije. — Načelnik.

Izjava

Podpisani Trefner Nikolaj, gostilničar in posestnik na Planini pri Sevnici, preključim žalitev, katero sem dne 28. aprila t. l. izrekel v občinski pisarni v Sevnici ob priliki dražbe lovščih o gospodu Rauterju Francetu, nadučitelju v pokloju na Planini, ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od kazenskega postopanja.

V Sevnici, dne 16. maja 1930.
695 TREFNER NIKOLAJ.

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA.

Začetek ob 20

Nedelja, 18.: Vdova Rošinka. Ljudska predstava po mišanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 19.: Konac poti. A.
Torek, 20.: Zaprtje.

LJUBLJANSKA OPERA.

Začetek ob 20

Nedelja, 18.: Dolarska princesa. Premijera. Izven.
Ponedeljek, 19.: Zaprtje.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Začetek ob 20

Nedelja, 18.: Radikalna kura. Ljudska predstava. Dramske cene. Kuponi. Zadnjič.
Ponedeljek, 19.: Zaprtje.

Šah

Urejuje dr. Milan Vidmar

Naš prvi mednarodni turnir je lani v Rogoški Slatini zelo uspešno. Svetovno šahovsko časopisje se je izdatno bavilo s tem turnirjem, parti je bilo publiciranih dovolj in teoretič. pridelki pomembne prireditve so že registrirani.

Organizator turnirja g. E. Kramer ni pozabil, da ima dolžnost zasidati prvi naš turnir solidno v strokovni literaturi. Posrečilo se mu je, dobiti založnika, ki bo vrigel med šahiste nemško knjigo o turnirju v Rogoški Slatini.

Ta knjiga, ki bo sigurno interesirala naše šahiste, se tiska v Budimpešti. Podoba je, da izide že sredi junija. Cena ji bo zmerna, za Jugoslavijo je določena na 30 dinarjev. G. Kramer je prevzel posredovanje med založnikom in našo šahovsko publiko, zato naj bo tu naveden naslov našega odličnega šahovskega organizatorja: Emil Kramer, sodnik v Mariboru.

Knjiga ne sme manjkati v knjižnicah naših klubov in naših šahistov. Kdor ni mogel sam opazovati borbe v Rogoški Slatini, jih zdaj lahko za mal denar uživa v miru. Partije je analiziral in opremil s svojimi duhovitimi pripombami nemški mojster Brinkmann, ki se je bil udeležil turnirja.

Te dni mi je prišel v roke interesanten problem nemškega komponista v. Holzhausa. Problem, publiciran prvikrat leta 1927 je povzročil dosti razburjenja med šahisti. Njegova pozicija namreč nima belega kralja.

Gotovo tudi našim šahistom, vsaj vsem ne, ne bo prav, da so take stvari sploh mogoče. Igra brez kralja! Kakšen zmisel naj ima to? Kakšna neumnost tiči za to novotarijo?

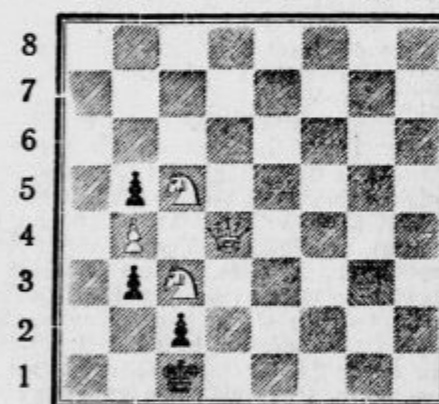
Problemi imajo nalogo elegantnega prikazivanja matnih napadov. Samo napad na črnega kralja v gotovem predpisanim številu potez je vsebina problema. Beli kralj ni v problemu nikdar v resni nevarnosti. Beli kralj je pomožna figura belega, kakor njegove trdnjave, lovci in skakači.

Problem je lep, če operira s skrajno ekonomijo sredstev. Kompozitni bo vedno uporabljal le one figure, ki so zares neobhodno potrebne. Če ne rabi dame, je ne bo postavil na šahovnico, če mu je lovec odveč, ga ne bo vzel. Zakaj bi bel kralj imel še posebne pravice pred zakoni ekonomije?

Holzhausen ni imel predsodkov, kakor jih nikdar nima pravi pesnik. V ideji, ki jo je vili v svoj problem, za belega kralja ni prostora. Torej brez kralja! Pa saj bi bil Holzhausen lahko postavil belega kralja na kakšno pravo mesto, ne da bi se s tem dotaknil vsebine problema. Bi li mar bil problem potem lepši? Gotovo bi vsakdo vedel, da kralj ne sodehja.

Predsedki so velesile. Prav nič se ni ne vidi čudno, da je šahovski svet z ogorčenjem sprejel Holzhausnov problem. Mislim pa, da bo problem našim šahistom vseeno všeč. Ideja konstrukcije je dovolj interesantna, mehanizem problema precizen. Važno mi je, da med našimi šahisti pobijam predsodke, ki gospodarijo vedno tam, kjer ne pride do besede ostra logika. Tudi šahovski problemi vzgajajo, kakor je šah sploh brez dvoma pomemben kulturni faktor.

a b c d e f g h



Beli: Dd4, Sc5, Sc3, b4 (4 figure)

Črni: Kc1, b5, b3, c2 (4 figure)

Mat v treh potezih.

Pozicija je jako enostavna. Premoči belega je velika: dama in dva skakača. Toda ta premoč je prevelika in baš v trenutni premoči belega tiči glavna težava. Črni stoji tako neugodno, da bi bil hitro mat, če bi bil na potezi. Beli ima tempo odveč.

Jasno je, da bi črni na potezi ne mogel igrati b3-b2. Dobil bi očitno takoj mat s Sc5-b3+. Pa tudi druga, še možna po-

teza črnega ne bi bila veliko vredna:

- 1.) — — — Kc1-b2
- 2.) Sc5-d3+ Kb2-a1
- 3.) Dd4-a7+ in mat.

Seveda bi bilo najenostavnejše za belega, da počaka. Toda kako? Vsaka figura belega je že na pravem mestu in vsaka njegova poteza mora raztrgati nastavljeni mrežo. Če bi kje stal bel kralj, bi lahko vzdržal dobro pozicijo s brezbarvno potezo. To je pa kompozit hotel preprečiti. Problem ima čisto drugo vsebino.

Beli mora popustiti. Ne bo pa mogel mlisliti na to, da bi manevriral s skakači. Na c5 je bel skakač zelo potreben, ker bi sicer črni kmet b3 lahko postal opasen. Skakač na c3 zelo omejuje črnega kralja. Tudi on ne bo smel zapustiti svojega mesta.

Torej dama. Toda kam naj gre dama? Črni kralj ima močno zavetišče na b2 med svojimi kmeti. Težko bo dami puščati dijagonalno a1-h8 brez kontrole. Z druge strani bo dama težko zapustila d-linijo, ker kralj bo rad ušel preko d2.

Poskusimo! Najmanj popusti bel brez dvoma s potezo:

- 1.) Dd4-e5 — — —

Seveda bo kralj krenil na prosto:

- 1.) — — — Kc1-d2

zašel pa bo takoj v pogubo:

- 2.) Sc5xb3+ Kd2-d3

- 3.) De5-d4+ in mat.

Tako enostavna je ta stvar? Le navidezno. Poskus kaže, da ni opasno, popustiti na d-liniji. Kralj preko d2 ne pride daleč. Toda ravno po prvi potezi dame, ki smo jo poskušali, se odpre črnemu druga pot:

- 1.) Dd4-e5? Kc1-b2!

- 2.) Sc5-d3+ Kb2-d1

Bela dama ne stoji več na d4, da bi dala mat na a7. To je težava.

Kaj pa:

- 1.) Dd4-d6 — — —

Na f6 ima dama zvezo z a-linijo. Na a6 da lahko v osnovni varijanti mat. Pogledajmo!

- 1.) — — — Kc1-d2!

- 2.) Sc5xb3+ Kd2-e1!

Kralj seveda ne gre na d3, kjer bi mu zopet dama z d4 dala mat. Na e1 je izven nevarnosti. Tudi drugi poskus se torej ni posrečil.

Poskus pa vseeno kaže, da bi bil po drugi potezi mat mogoč in sicer z damo na g1. To bi pomenilo, da bo prava prva poteza:

- 1.) Dd4-g1! Kc1-d2

- 2.) Sc5xb3+ Kd2-e1

- 3.) Dg7-g1+ in mat.

No, glavna varianta še ni opisana. V drugi potezi gre kralj lahko tudi na e2:

- 1.) Dd4-g1! Kc1-d2

- 2.) Sc5xb3+ Kd2-e3

- 3.) Dg7-g3+ in mat.

Ta mat je jako lep. Kralj je prodrl skoraj v sredino šahovnice, pa je vendar mrtev.

Seveda ima najdena rešitev problema tudi še tretjo varianta:

- 1.) Dd4-g1! Kc1-b2

- 2.) Sc5-d3+ Kb2-a1

- 3.) Dg7-a7+ in mat.

Vidite, da so problemi tudi brez belega kralja interesantni. Jasno je sedaj, zakaj kompozit pri najboljši volji kralja ni postavil. Motil bi. V najugodnejšem slučaju pa bi bil brez pomena.

Kino

Od balerine do zvezdnice v zvočnem filmu

Kariera Gretl Theimer, mlade lepe Medee, ki jo pravkar občudujemo v filmu »Dvoje src v tričetrtinskem taktu«.

Tako je pač pri filmu. Ljudje poskušajo svojo srečo in ko niti najmanj ne mislijo nanjo, pride nepričakovano to, kar so dolgo vrsto let iskali in želeli. To se je zgodilo tudi igralnici mladi Gretl Theimer. Dunajčanka, ki nam sedaj tako ugaja v vlogi Medee v filmu »Dvoje src v tričetrtinskem taktu«.

Bilo je nekako pred 10 leti, ko je neka gospa na Dunaju pripeljala baletnemu moštru dunajske opere malo deklico in prosila, naj bi jo sprejel v baletno šolo. Dasi še premlada za baletno šolo imela je komaj 10 let — so jo sprejeli, ker je znala tako lepo prosi. Naslednjih 9 let je pretrpela Gretl vse muke in težave, ki so običajne v začetku pri mladi plesalki. Izobraževala se je tudi v petju, ker je najbrž že takrat upala na sodelovanje v filmu. Kasneje je prešla k operi. Najprej je sodelovala pri nek popoldanskih predstavah v gledališču »Theater an der Wien«. Imela je pri občinstvu uspeh. Kasneje je nastopila v reviji »Dunaj, pozor!«. S to revijo je prepotovala skoro

vso Evropo. Ko se je zopet vrnila na Dunaj, je igrala neko vlogo v »Marjetti« in kasneje v Gilbertovem komadu »Noč v Kalru«. Strogi berlinski kritik »B. Z. am Mittag« jo je že takrat imenoval »sladko dunajsko dete«.

Na film je že skoro čisto pozabila. Med tem je režiser filma »Dvoje src v tričetrtinskem taktu« iskal igralko, sladko dunajsko dekle, ki bi inspirirala v filmu mladega muzika h kompoziciji lepega dunajskega valčka. Dolgo je zaman iskal umetnico, ki bi bila povsem kos svojih nalogi, dokler mu niso nasvetovali dražestno Gretl. Pozvali so jo v Berlin. Tri dni je trajalo poskusno snemanje in nato se je zopet vrnila na Dunaj, čakajoča sodbe in odločitve. V tem času so namreč v Berlinu preiskovali rezultat njenega petja v zvočnem filmu in njenega govora. Končno je prešla brzobjav z vsebino, da je angažirana za film. In tako sedi danes v Berlinu odbana od radovednih novinarjev, filmskih manažerjev in fotografov, ki se zanimajo za vsako malenkost iz njenega življenja. Kljub svoji slavi pa je ostala Gretl še vedno ono veselo in prijazno dunajsko dekle, ki prav rada odgovarja na stavljen vprašanja, pripoveduje o svojih načrtih in o svojem življenju. Dosedanji uspehi je ne zadovoljujejo, ona stremi dalje, dasi je že danes dosegla zelo mnogo. Zdj se pogaja za angažma v Londonu.

Kdo je Lawrence Tibbett?

Na podlagi senzacionalnega uspeha prve romantične filmske opere »The Rogue Song« (pesem potepuha), ki se pravkar z največjim uspehom predvaja v newyorškem Astor-teatru. Je angažirala filmska družba Metro Goldwyn slavnega pevca Lawrencea Tibbetta za daljšo dobo pod pogojem, da mora sodelovati letno vsaj v enem filmu njene produkcije. Lawrence Tibbett je pristal na to, stavil pa je pogoj, da filmsko snemanje nikakor ne sme izključiti njegovega sodelovanja pri newyorški Metropolitanu, kjer je stalno angažiran. Pridobitev L. Tibbetta za zvočni film pomeni veliko pridobitev.

Kdo je prav za prav L. Tibbett? Eden najslavnejših pevcev sedanosti, Martinelli, Tita Ruffo, Shipa, Gigli — vsi ti so peli doslej v zvočnem filmu kratke pesmi, ki so služile kinematografu le za uvod. Zdj pa, ko se je Lawrence Tibbett odločil za svoje sodelovanje v zvočnem filmu, je seveda pričakovali, da tudi drugi slavni mojstri petja ne bodo več dolgo čakali ob strani ter končno drug za drugim privolili v sodelovanje. Tako ne bo več dolgo trajalo, pa bo kinematografska publika lahko poslušala najslavnejše pevce sveta, može, ki so nastopali in peli doslej le na največjih odrih pred najzbranejšo imovito publiko.

Novinarjem je ob nekem intervjuju izjavil Tibbett, da mu zelo ugaja klasična godba, da pa ne odklanja popularnih pesmi in šlagerjev. Zvočni film ima po njegovem mnenju nalogo, vzgajati poslušalce k ljubezni do lepe in dobre glasbe in muzike. Že radio ima mnogo zaslug za glasbeno vzgojo občinstva, naloga filma pa je nadaljevati tam, kjer radio konča svoje težavno nalogo — posplošiti ljubezen do lepe in dobre muzike. Pohvalno se je izrazil o ameriških filmskih producentih, ki se trudijo na vse načine in se ne plašijo največjih stroškov, samo da bi pridobili za svoj film kar najboljšo pevce in odlične moči.

Lawrence Tibbett je začel svojo kariero pri nekem potujočem gledališču, kjer je igral vloge v raznih Shakespearovih dramah. Kasneje je bil mornar. Med vojno je bil vojak. Njegov glas in izredno glasbeno nadarjenost so prav kmalu odkrili. Po vojni je študiral petje. Prvi večji uspeh na Metropolitanu v New Yorku, kjer je stalno angažiran, je imel v Verdijevi operi »Fallstaff«. Aplavz na odprti sceni je trajal krat nad 15 minut. Postal je slaven in njegovo petje je pot od zmage do zmage.

Ali se podeduje igralski talent?

Imamo najrazličnejše statistike, ki govorijo, da se igralski talent za film podeduje, drugi pa dokazujejo baš nasprotno. Vsaka teh tez se poslužuje v svojo dokazovanje pravilnosti nešteti imen slavnih filmskih zvezdnikov. Naj navedemo nekaj primerov: Slavna brata John in Lionel Barrymore izhajata oba iz gledališke družine, ki je že skozi nekoliko generacij dajala izvrstne igralce. Isto je z bratoma de Mille, ki sta oboje zelo izkušena režiserja in sina v Ameriki zelo znanega in čitanega pisatelja Henryja de Millea. Znano je nadalje, da so bili starši Gustava Keatona potujoči artisti. Isti poklic je imel oče Leile Hyams. Starši se imeli svoje lastno gledališče. Mladi komik Eduard Nugent je sin slavnega gledališkega komika, Remeč Adore izhajal iz francoske cirkuške rodbine in tudi starši Johna Gilberta so bili igralci. Končno naj povemo, da je bila tudi mati najslavnejšega humorista Charliea Chaplina pred poroko artistka v nekem londonskem varietetu.

Zdj pa naj navedemo nekaj primerov, ki govorijo za pravilnost druge teze. Navajamo imena onih zvezdnikov, katerih

starši s teatersko umetnostjo niso nikdar imeli nobene zveze. Na primer: Oče Nils Asthera je bil tvornik žigic, oče William Hainesa borzni senzal, oče Anite Page inženjer, oče Dorothy Sebastian trgovec. Tudi oče božanske Grete Garbo je trgovec, ki se ni dosti briga za igralsvo in umetnost nikoli v življenju. Mati male Besie Love je bila učiteljica. Skratka vse to so poklici, ki z umetnostjo nimalo bog ve kaj tesnih zvez, in vendar so vsi otroci teh staršev dobri igralci. Iz vsega tega tedaj sledi, da za trditev, da se igralski talent samo podeduje ali pa mora podedovati, ni zadostnih dokazov.

Filmski drobiž

Bebe poroč. Beba Daniels, znana iz lepega filma »Rio Rita«, se poroči 14. junija z Ben Lyonom, s katerim je že leto dni zaročena.

Premieri dveh nemških zvočnih filmov v Parizu. V Parizu predvajajo premieri dveh nemških zvočnih filmov, in sicer film »Hladni Murat« in »Melodio srca«. Prvi film nam je v Ljubljani že znan, drugi, v katerem govorita in pojeta Willy Fritsch in Dita Parlo, se še ni predvajal.

Richard Tauber dela že svoj tretji zvočni film, ki je to pot film, povzet po znani, sedaj v Berlinu z uspehom izrani opereti »Dežela smehljaja«.

»Uboji Gigolo«. Režiser Emerik Hannus je pred nekaj tedni začel snemati zvočni film »Gigolo«. Glavni šlager »Uboji Gigolo« je splošno znan; v glavnih vlogah so zaposleni Igo Sym, Erna Morena, Anita Dorris, Betty Astor, Hans Mierendorf in drugi odlični filmski igralci.

»Dekle z Rena«. V berlinski palači »Tantania« je bila pred dnevi premiera najnovejšega nemškega zvočnega filma »Dekle z Rena«. Film je zaradi lepe godbe, novih šlagerjskih pesmi, humoristične in vesele vsebine ter dobrih igralcev imel velik uspeh. Glavne vloge predstavljajo Werner Fuetterer, Trude Berliner in Lucie Englisch.

Film »Prominentov«. V Berlinu so pričeli pravkar s snemanjem govorečega filma »Pozor, snemanje!«. V tem velikem zvočnem filmu bodo sodelovali vsi znameniti filmski zvezdniki in filmske umetnice. Med njimi: Emil Janings, Conrad Veidt, Mozhuhin, Fritz Kortner, od dam pa: Lil Dagover, Olga Cehova itd. Tudi naša lita Rina je že pogodbeno vezana na sodelovanje v tem filmu, ki ga imenujejo v Nemčiji »Film prominentov«.

»Ave Maria«. Slavni italijanski režiser, Cenanor Richelli je začel snemati svoj veliki zvočni film »Ave Maria«, ki izide letos v 4 svetovnih jeziki. V tem filmu bo sodeloval znameniti zbor sikstinske kapele, ki je v svojo snemanja prvih prizorov že odpotoval v Berlin in ostane tamkal, dokler bo to potrebno. Kasnejši posnetki se bodo delali v Rimu.

Radio

NAŠ RADIO OD 18. DO 25. MAJA

Ta teden nastopita v našem radiu dve društvi, ki se bavitva posebno z ljudsko prosveto in se v ta namen poslužujeta tudi glasbe in pesmi. Prvo je prosvetno društvo Krakovo-Trnovo, ki nastopi z naravnost izbranim programom, v katerem so zastopani salonski orkester, oktet ter vokalni in instrumentalni solo nastopi. Drugo društvo je »Cankar«, katerega pevski program je po svoje simpatičen in bo marsikomu izredno všeč.

Kot drugo dejstvo pa omenjamo četrtkov reprezentančni večer tega tedna, ki obsega nadvse izbran in posrečen spored. Nastopi namreč Orkestralno društvo pod vodstvom skladatelja L. M. Škerjanc, frančiškanski cerkveni zbor pod vodstvom p. H. Satnerja, ter baritonist kraljeve opere v Ljubljani g. Robert Primožič. Program orkestralnega društva Glasbene Matice nam bo predstavil nekaj doslej nam manj znanih skladateljev, med njimi Angleža Holsta ter Finca Sibeliusa. Na programu sta tudi Škerjanc in Oester. Frančiškanski cerkveni zbor bo izvajal same Marijine pesmi, G. Primožiča pa bi ob takem večeru, ki se oddaja v Zagreb in Beograd, slišali raje z več nego eno slovensko pesmijo (Vilhar: Kam?).

IZVLEČEK IZ PROGRAMOV

Nedelja, 18. maja

LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Versko predavanje. — 10.20: Jos. Lapajne: O šolskem pouku. — 11: Koncert radio-orkestra. — 12.50: Tedenski pregled političnih dogodkov. — 15: Zagor: »Vrtinec«. — 15.30: Brusičani se vkup zbero. — 17: Reprodukcijska glasba. — 17.30: E. Gregorin: Bohuslavovi spomini. — 20: Koncert Prosvetnega društva Krakovo-Trnovo. — 22: Napoved časa in poročila. — 23: Koncert radio-orkestra.

Ponedeljek, 19. maja

LJUBLJANA 12.30: Reprodukcijska glasba. — 13: Napoved časa, borza, reprodukcijska glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnika. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 18.30: Francoščina. — 19: Inž. Gerl: Kontrola mleka v Ameriki. — 19.30: Angleščina.



za zobe, nego kože in za britje.

Prodajajo se v vseh provrstnih drogerijah in parfumerijah ter lekarnah

Generalni zastopniki za Jugoslavijo:

Hinko Mayer in drug, Zagreb.

na. — 20: Koncert radio-orkestra. — 22: Napoved časa in poročila.

BEograd 10.30: Reprod. glasba. — 12.45: Koncert radio-kvarteta. — 18: Lahka glasba. — 20: Violinski koncert. — 21: Zborovski koncert. — 22: Poročila. — 22.15: Koncertni večer. — ZAGREB 12.30: Reprodukcijska glasba. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 20.30: Rezervirano za prenos.

PRAGA 17.30: Popoldanski koncert. — 20: Pevski koncert. — 20.30: Koncert kvinteta na pihala. — 22.15: Reprod. glasba. — 22.20: Godba za ples. — BRNO 17: Koncert iz Prage. — 19.35: Kabaretni program. — 21: Koncert Orkestra. — 22.20: Godba za ples. — VARŠAVA 17.45: Popoldanski koncert. — 20.30: Operetni večer. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Reprod. glasba. — 12: Opoldanski koncert. — 15.30: Koncert orkestra. — 17.10: Glasbeni program za deca. — 20: Arje in pesmi. — 20.30: Večer Wagnerjeve glasbe. — Jazz-band. — BERLIN 16: Popoldanski koncert. — 19: Koncert orkestra. — 20.30: Večerni koncert. — Godba za ples. — FRANKFURT 16: Koncert iz Wiesbadena. — 19.30: Pevski koncert. — 20: Koncert filharmoničnega orkestra. — 20.25: Koncert iz Bruxellesa. — 20.50: Koncert iz Londona. — 21.30: Skladatelj Karla Goldmarka. — 23: Reportaža. — LANGENBERG 17.30: Večerni koncert. — 20: Program kakor v Frankfurtu. — Operetna glasba. — 22.30: Godba za ples. — STUTTGART 16: Koncert iz Wiesbadena. — 19.30: Prenos vsega programa iz Frankfurt. — BUDIMPEŠTA 9.15: Popoldanski koncert. — 17.30: Leharjeva glasba. — 19.50: Zborovski koncert. — 20.30: Pevski in klavirski koncert. — Lahka godba. — LONDON 20.30: Orkestralni koncert. —



Edini umetniški zavod v Sloveniji! — Rezbarstvo, podobarstvo, pozlatarstvo. — Renoviranje vseh umetniških in umet. obrtnih izdelkov. Najmodernejši okvirji — za fotografije, umet. slike itd. Prodaja umetnin in domače keramike. Izdelovanje umet. reklamnih osnutkov! Cene zmerni!

Umetniški salon
Miha Maleš

Ljubljana, Kongresni trg 3
(poleg Trgovske šole) 2730

Claude Farrere:

Neranljiv človek

V kurilnici št. 3 se je trlo šestnajst kurjačev. Vsi so bili skoro nagl. Stali so z obrazi pred kotlom, okna so bila skrbno zapahnjena, pepelniki široko odprti.

Zgoraj na okroglem okencu se je pomikal kazalec z naglimi sunki. Vsako sekundo je skočil naprej. In vsakih dvajset sekund je poveljnik kurilnice ponavljal kratko povelje. Govoril je kakor bi padali udarci:

»Odprite peči!«

Na vsako povelje je mahoma zazijalo osem žrel, nalik osmim peklenim vratom. In istočasno se je sključilo šestnajst golih mož, ki so napeli vso svojo moč v mišičah ter vrgli v osem razbeljenih žeken šestnajst lopat premoga, že vnaprej založenega in pripravljenega, da plane v žerjavico.

Ko je premog izginil skozi vrata, so se odprtine zaprle s suhim treskom, nekako tako, kakor pada giljotina. Dimniki na ladji pa so puhili iz sebe goste oblake dima.

Ladja »Bonvet« je plavala zelo zložno: samo šest vozlov na uro. Brzina pa je bila postranska reč. Na ladji je bilo za povedano metodično kurjenje, kajti edino

ta način krči izdatke na najmanjšo mero.

Tudi Jean Diquelon, mornar prvega razreda in diplomirani kurjač, je kuril. Pri tem pa je mislil na svojo plavalasko in mu je bilo prekleto malo mar vojaških operacij, pri katerih je moral sodelovati. »Bonvet« je namreč borbardirala turške utrbe v Dardanelški ožini. Diquelon je ravnal po poveljih svojega predstojnika, ki je bil častitljiv, vsega spoštovanja vreden, a že zelo star mož, kakor so pač vsi admirali. Bil je na glasu dobrega pomorščaka. Očitali so mu samo, da premalo računa z nasprotno strujo. Te struje pa prinašajo v Dardanelški ožini s seboj mine, ki so se za velike vojne trgate na severni obali in plule s tokom proti jugu.

Tako se je zgodilo, kar se je moralo zgoditi. »Bonvet« je izvajala predpisane manevre in se je v tem približala opasni južni obali ter se tam obrnila proti najopasnejši točki. In v desnim bokom je zadela na plavajočo mino, ki se je pri trčenju ob ladjo razpočila pod največjim stolpom.

V prvem hipu se je pokazal samo oblček rdečkastega dima. Bruhnil je skozi stolp. Križarka se je nagnila za trideset stopinj in nekaj trenutkov ostala v tem položaju. Potem se je nagnila še bolj. Vođa je vdrla skozi dimnike, iz katerih

je pošastno puhalo v mogočnih sunkih. Zopet je ladja ostala nekaj časa v novem položaju. A vse to se je odigralo tako hitro, da je »Bonvet« še vedno lahko plavala naprej, dasi je bila nagnjena postrani. Šele zdaj se je obrnila in preuknila. Trenutek je pokolebala s hftbom v zraku, s privzdignjenim kljunom in potaplajočo se s krmom. Potem se je nenadoma ustavila in jela plavati zadeniski. Šele zdaj je izginila pod vodo, in sicer potuhnjeno, kakor da hoče pokazati, kako se ume potapljati. Tako je izginila ladja v valovih. Potegnili je s seboj v globoko sedemstodvajset mož posadke in poveljnika Rageota de la Foucheja, ki je trenutek pred katastrofo hladnokrvno sedel na stolu in dejal okoli njega zbranim tovarišem-častnikom:

»Preveč bo mrtvih. Najbolje bo, če dam svetel zgled.«

In segel je po samokresu.

Mir njegovim kostem!

Jean Diquelon, mornar prvega razreda, diplomirani kurjač in poveljnik tretje kurilnice, ni imel niti najmanj razloga, da bi sledil admiralomu zgledu in se odločil za junaško smrt. Že prej, ko je križarka mirno plavala po morju, je imel v mislih svojo plavalasko. Sredi takšnega razmišljanja

KRALJESTVO MODE



Poročne obleke

Zadnja leta je prevladoval običaj, da je nevesta šla k poroki v navadni promenadni obleki. Pajčolani in vlečke so bili iz mode. A vse se ponavlja in zato se nikarimo čuditi, da je postala bela poročna obleka zopet moderna, saj ima letošnja moda tako nežno mehke, skoro poetične linije, ki so kakor nalašč baš za to priložnost. Moda dolgih oblek, ki so ji seveda brez izjeme podvržene vse poročne obleke, je že sama na sebi svečana in modni ateljeji se trudijo, da bi to dejstvo še poudarili ter skušajo poročno obleko čim najbolj stilizirati. Zato manjkajo na teh oblekah letos one podrobnosti, ki so časih tako ugajale. Poročna obleka naj učinkuje le po celokupni liniji, ki pa se mora zopet skladati z materialom.

Tu se moramo v prvi vrsti odločiti, naj bo li obleka medla ali bleščeča. Za bleščečo obleko vzamemo satin ali atlas, ki (kakor za časa naših babic) zopet prevladuje v modi poročnih oblek. V nasprotnem primeru se odločimo za georgette ali gaze-chiffon, ker te vrste blaga izvrstno padajo, tako, da dobimo iz njih krila nenavadne mikavnosti. V to vrsto so tudi priljubljene

čipke, zlasti takozvane »povošene« čipke, ki nudijo s svojim oljnatim bleškom izvanredno efektne material. Razne vrste medlih čipk se nosijo preko spodnje obleke iz bleščeče svile (n. pr. satina).

Koprena mora kontrastirati z obleko v materialu. K čipkasti obleki se torej nosi pajčolan iz tula in narobe. V zvezi z različnimi svilami se večinoma nosijo koprene iz tula.

Naša zadnja skica kaže obleko iz bleščečega satina, ki je ukrojena popolnoma enostavno in jo krasí majhen kep preko ramen. Krilo je bogato zvoncesto, čipkasti pajčolan ima obliko kepa in je krajši od krila.

Obleko iz georgette in čipkasto poročno obleko kažeta prva in srednja skica. Obe obleki imata dolgi kopreni iz tula, ki tvorita vlečko.

Ne smemo pozabiti modernega poročnega čevlja: izdelan je iz belega satina in je popolnoma negarniran. K poročni obleki se nosijo nogavice svetle kožne barve, pod nobenim pogojem pa ne bele, ki učinkujejo grobo in ne napravljajo lepe noge.

Panama klobuki

Kje so tisti časi, ko je panama klobuk brezpogojno spadal k elegantni potovalni opreml in je nosila tipljena »potujoča Angležinja« oblatni panama slammik? Letošnja moda je znova obudila že davno pozabljeni panama in nam zopet enkrat podarila »novost«, ki za naše babice ni bila



nova. Tak klobuk je vsekakor izredno praktičen, ker ga lahko popolnoma zvijemo in vtaknemo v žep, ne da bi to škodilo njegovi obliki (skica).

Kratke nogavice



so za otroka — kakor brz nastopi lepo vreme — praktične tudi z zdravstvenega vidika. Moda jih je prinesla v vseh dolžinah in jih garnira z dekorativnimi bordurami.

Tvrđka

A. Kunc

Ljubljana, Gosposka ulica
Priporoča svoje izborne izdelke moških oblačil. — Cene kar mogoče nizke!

Izjava odsekov SPD

Po želji predsednika SPD opušča podpisni kot zastopnik odsekov SPD polemiko ter priobčujo le predlog literarnega odseka glede ureditve literarnega dela »Planinskega Vestnika«. Dotični predlog literarnega odseka se glasi:

I. Uredništvo Pl. Vestnika je prenesti na sedež osrednjega odbora v Ljubljano z ozirom na to, da mora biti urednik v ozkih stikih z osrednjim odborom in mora imeti na razpolago knjižnico in revije, katere se zopet morajo stekati pri osrednjem odboru v Ljubljani.

II. Planinski Vestnik je preurediti tako: 1. V prvem delu naj se priobčujejo članki, ki pretravivajo osnovna vprašanja alpinizma in kar je znanstveno s tem v zvezi. To so posebno geološki, zgodovinski, narodopisni, prirodoslovni in folkloristični članki.

2. V drugem delu nekoliko drobnejšega tiska se prinašajo poročila o turah, doma in v inozemstvu, in končno poročila o društvenem delovanju.

3. Poleg umetniške mesečne priloge, mora prinašati Planinski Vestnik tudi med tekstom slike, ki so potrebne za pojasnilo člankov.

III. Izdajanje letopisa. Pričeti je takoj s pripravami, da se za leto 1931. izda letopis SPD. Letopis ima prinašati znanstvene članke o vseh predelih alpinizma. Pridobiti je za sodelovanje priznane znanstvenike. Letopis se bo oddajal članom SPD proti subskripciji za znižano ceno, izven tega pa pride po polni ceni na knjižni trg.

IV. Redna izdaja Planinskega Vestnika. Mesečno izdajo Pl. Vestnika dobivajo vsi člani zastopni, zato se pa članarina zviša na letnih 60 Din. — SPD je odlično kulturno društvo, zaradi tega je njegova glavna naloga, dvigati izobrazbo svojih članov. Če tudi društvo izgubi zaradi zvišanja članarine nekoliko dohodkov, znatno dvigne svojo kvaliteto. Vsa ugledna alpinska društva Evrope, so uvedla ta sistem in tudi SPD ne sme zaostajati.

V. Knjižnica. Za pravilno urejanje Planinskega Vestnika je treba izpopolniti knjižnico. Nakupiti je temeljna dela, ki obravnavajo alpinizem, oziroma mu služijo kot temelj. Zbrati je nemška, francoska, laška, angleška in slovanska vzorna dela, posebno je pridobiti starejše letniške različne revij ter skrbeti za izmenjavo revij in knjig, ki nanovo izhajajo.

VI. Zemljevidi. SPD naj začne takoj pogajanja z večjimi kartografičnimi zavodi, zaradi izdaje zemljevida vzhodnega dela Julijskih Alp in zahodnega dela Karavank v merilu 1 : 25.000. V prvi vrsti pride v poštev zavod Freitag & Berndt na Dunaju in vojno geografski zavod v Beogradu.

Za izdajanje Letopisa, za napravo knjižnice in izdajo zemljevidov, je pridobiti denarno pomoč prometnega in prosvetnega ministrstva.

Ta predlog je popolniti še glede toč. II. 1. in 2. v zmislu nasveta inspektorja Weistra, naj bi Planinski Vestnik obsegal tebe predelke:

A.

Planinstvo: 1. Načelne razprave, študije, eseji.

Potopisi. 2. opisi planinskih tur, orisi pokrajin, domačih in tujih.

Plezalstvo. 3. strma turistika. (Vse to tiskano v garmondu.)

B.

Obzor: 1. Znameniti turistični dogodki (doma v Jugoslaviji, v inozemstvu). Slovo: 2. turistično, alpinistično, a) domače, b) tuje.

Društvene vesti: 3. a) osred. društva; b) podružnice.

Statistični podatki: 4. Raznosterosti: 5. (dubrož).

Oddelek B se tiska v petih v dveh stolpcih. Op. ad. 3. Osred. odbor in podružnice morajo nemudoma poročati o vseh važnejših društvenih dogodkih, o občnih zborih itd.

Ko se misli urediti knjižnica, čitalnica, menjavanje publikacij z inozemstvom, sodi uredništvo glasila na sedež centralnega odbora. O tem ne more biti menda sploh nobenega dvoma. Vprašanje urednika pa je praktično vprašanje in vprašanje takta, kdaj in kako se izprememba izvrši.

Osebnim napadom kolega dr. Oblaka ni vredno odgovarjati. Nekoč se je zagovarjal, da se mu ne sme zameriti, ako žali, ker je to njegov stil. Ostal je v svojem stilu tudi pri tem napadu. Izpodbija ga je opazka ured., da za njegov članek sploh nisem vedel, ako sem pisal splošno. No, »Le style c'est l'homme«.

Dr. Henrik Tuma.

PEGE odpravi hitro in brez sledu

„CREME ORIZOL“

Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Depot: Cosmochemia, Zagreb, Smičklasova 23. Telefon 49—99.

Gospe! Vzemite

za perilo samo

Persil!

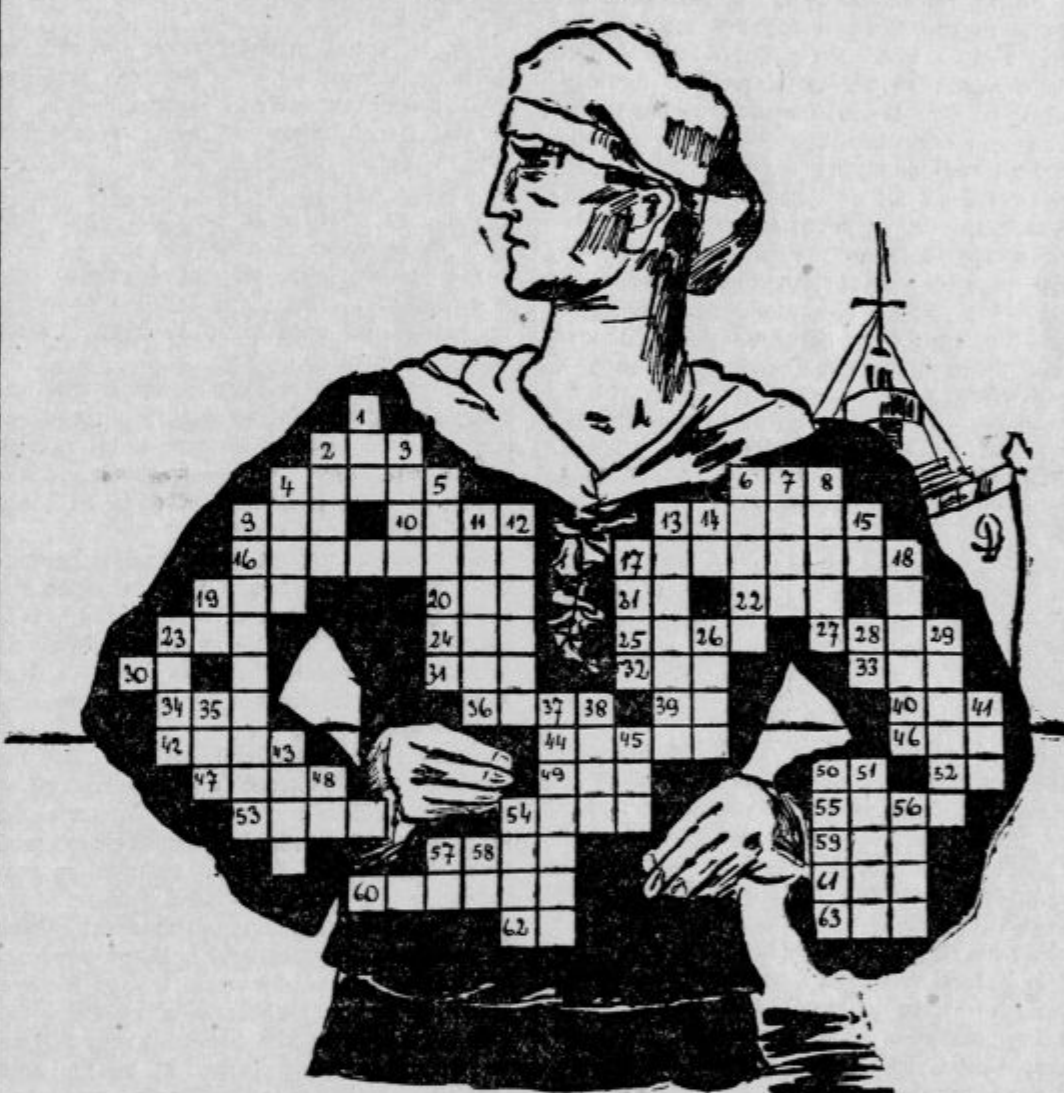
To je prava pomoč!

Enoglasno

doni hvala vseh, ki ga poznajo. S Persilom — polovico manj dela, poceni pranje in neoporečno perilo! — tako pravi vsaka gospodinja, katera ga je enkrat poskusila.



Križaljka „Mornar“



Besede pomenijo:

Voderavno: 2. pod; 4. bolniškovo stanje; 6. planota v Pretnji Indiji; 9. nemško bajno bitje; 10. ruska vladarica; 13. gora v Dalmaciji; 16. zver; 17. mesto v Rusiji; 19. časovno štetje; 20. jezica, (rat.); 21. španski spolnik; 22. babilonski svečenik; 23. oblika francoskega pomožnega glagola; 24. del imena v filmu znanega psa; 25. evropsko glavno mesto; 27. žensko krstno ime; 30. kraj v savski banovini; 31. priganjalni vzklík; 32. moško krstno ime; 33. Hamsunov roman; 34. reka v Nemčiji, (fonetič.); 36. izpuščaj na koži, (srbohrvat.); 39. francoski spolnik; 40. gora v vardarski banovini; 42. števniki; 44. grški pojotok; 46. obža-

lovanje; 47. glavno mesto evropske države; 49. prometno sredstvo; 50. kratka; 52. kratka; 53. pritok Dunava; 54. pega; 56. Verdijeva opera; 57. heretik; 59. mesto v Bolgariji; 60. ameriški prekop; 61. moško krstno ime; 62. latinska vprašalnica; 63. Romulov brat.

Navpično: 1. arabski vladar; 2. vojaški izraz; 3. trdnjava v Rusiji; 4. joča; 5. žensko krstno ime; 6. verska resnica; 7. Amundsenov zrakoplov; 8. ime ladje znanega pomorščaka; 9. južna rastlina; 11. opica; 12. tropična rastlina; 13. poklic; 14. rv; 15. srbohrvatski pridevnik; 17. rimski cesar; 18. mesto v Palestini; 19. francoski spolnik; 23. reka v Španiji; 26. sportni izraz (dual); 28. rp.; 29. del radio-aparata; 35. nemški trgovski izraz; 37. opica; 38. sveta gora; 41. konica; 43. se vidi ob vodi; 45. predlog (srbohrvat.); 48. geometrični izraz; 50. zbor (hrv.); 51. francoski matematik; 54. glavno mesto ameriške države; 56. tekmovalci; 57. leto (franc.); 58. egiptovski bog.

Rešitev križaljke „Motocikel“

Navpično: 1. Tit; 2. on; 3. Peugeot; 4. orja; 6. nr; 9. Antili; 11. klokan; 12. ovc; 13. kompas; 14. ali; 16. m; 18. bas; 19. se; 21. jon; 23. Rab; 24. oj.

Voderavno: 1. To; 3. Po; 5. Inn; 7. Erdut; 8. rova; 10. Jud; 11. klokan; 15. Galee; 17. vol; 19. se; 20. fiziognomija; 22. Soroka; 25. os; 26. taj; 27. sinkopa; 28. ob.

KRALJEVICA

Prekrasno morskopalnišče in letovišče, ¼ ure od Sušaka s parnikom in dober avtomobilski promet s postaje Plase-Crikvenica. Izleti v igličaste gozdove. Kopanje in različni sporti na suhem in na vodi. Številni hoteli, penzioni in privatna stanovanja nudijo prijetno bivanje, in to so »Prah«, »Union«, »Riviera«, »Carovce«.

Restavracije: »Zrinjci«, »Boma«, »Zagreb« in mnoge manjše gostilne. Prospekte pošilja na željo: Ljetniško povzemanje, Kraljevica, in vse pisarne »Putnik«. 135

E. Berger:

Samogovori

1.

Ne razumem svoje žene!... Nečuvno!... Zdej ji pošiljam denar že v tretjič... Posli so od dne do dne slabši... Deset tisoč dinarjev!... Saj ne kradem denarja... In na zadnje še to ne bo zadostovalo... Svoji ženi zaupam prav vse... (Hodi po sobi sem in tja.) In dekle še vedno ni pod avbo... To dela vzgoja... Dekle, ki prejme 300.000 Din, dandanes ne sme poznati francoščine in angleščine, literature in kaj vem še kaj... (Nervozno.) Pavlj je danes dva in dvajset let... v treh letih jih bo šela pet in dvajset... Kaj potem? — (Zre srepo predse. Majhen odmor. Polagoma se mu obraz razjasni.) Imel bi zelo pripravnega človeka... (Potegne pismo iz žepa in ga prebira z zadovoljnim nasmehom.)

Maribor, dne...

Gospodu Jožetu Kolovratniku, Ljubljana. S prijujočim dopisom mi je čast predstaviti Vam gospoda Tiburcija Poberavška, poslovnega človeka tu. Ta potuje na odpočitek tja in jaz sem se ponudil, da mu dam v spremstvo to priporočilno pismo, računajoč na prijateljstvo, katerega mi naklanjate že toliko let.

Saj veste, kako prijetno je potniku, ki dospe v kolikor toliko tuje mesto in najde tam nove znanke, zlasti če mu je namen, da se seznani s krajevnimi posebnostmi. Dovolite tedaj mojemu priporočencu veselje, da bi Vas smel med svojim tamošnjim bivanjem obiskati in bodite mu z dobrim svetom v pomoč, kar se tiče posebnosti v Vašem kraju. Izvrstni značaj mojega prijatelja Vam ga bo napravil kmalu dragocenega, tu ga splošno spoštujemo in radi njegovih sposobnosti uvažujemo. Za dobroto, ki mu jih izkažete, si boste svesti tudi moje hvaležnosti in bodite prepričani o moji pripravljenosti, da Vam bom rad izkazal podobne usluge.

Podpisujem s prijateljsko vdanostjo

Anton Mohornik.

Izvrsten dečko, ta gospod Poberavšek... Včeraj sem obedoval z njim... Res izvrsten človek!... Ima dobrodočo trgovino... Pošljem ga k svoji ženi v Crikvenico... Kdo ve?!

2.

Ne razumem svojega moža!... Nečuvno!... Kaj pa misli prav za prav?... Pošlja mi 5000 Din in piše, da moram vztrajati s tem do konca sezone... Tu, v tako dragem letovišču!... Saj vendar ne morem v spalnem plašču naokrog... Sicer pa svojemu možu vse zaupam!... In koncerte moram vendar posecati...

Drugače ne pride dekle nikoli do moža. Res sem mislila, da se bo Postružnik izjavil... Bil je tako uslužen in pozoren z nama dvema... Vsa dan je nama pošiljal cvetlice... Spremil je naju do sem... Menila sem, da ima Pavla kaj proti njemu... Včeraj pa mi je dejala, ko sem ji očitala, da je v gozdu večkrat zardečala, povesila oči in mi zašepetala: »Govorite z mojo mamo!«

S tem človekom se ne da nič napraviti... Ima prepočasne možgane... Sicer pa sem spregovorila s Pavlo resno besedo, čim sva prispeli sem... Dejala sem ji: Če te predstavijo kakšnemu mlademu človeku in ti stopim na nogo, je to znamenje, da lahko vzdržuje novo družino... (Zasmeje se grenko.) Ne vem, kaj imajo mladi ljudje dandanes... Sedaj mi pošilja mož tega Poberavška... Ni baš kakšen Adonis... Tudi ni izobražen in posebno duhovit... Mož ima dobrihdočo trgovino... Moram spregovoriti resno besedo s Pavlo... Res je nesreča, če je kakšno dekle tako pametno...

3.

Ne razumem svojih starišev!... Ne brigajo se zame!... Vse moje prijateljce so že poročene... Če pojde še tako dalje, utečem... Malvina, košketna kreature, meni da se srdim, ker se je zaročila s Postružnikom... Danes sem jo

videla ž njim na šetališču... Kako se le more tako neokusno oblačiti!... K njemu češplejemu obrazu pa belo obleko... in te rumene trake... Človek bi se krotihotal. (Se smeje. Majhen odmor. Potem ko se je malo pomirila.) Če me prva ne pozdravi, je prva jaz ne bom pozdravila!... Sicer pa, ali moreš zahtevati olike od parvenijev?... Če bi ti ljudje vedno toliko ne čakali, bi je sploh ne opazili... Družba je itak že davno prelomila palico nadno... Ves svet ve, da je bila skoraj zaročena z nekim poročnikom... Nje zaročenec je prava pošast... Obraz mu je poln solčnih peg, ima rdečo brado in krive noge... Jaz bi lahko imela deset takšnih, če bi bila hotela... (Zamišljena.) Gospod Poberavšek mi je poslal šopek... Steje že štirideset let in nosi očala... Ima tudi ordinarne manire... Ampak... samo ven, ven!...

4.

Dogodki, so se razvili gladko... Moje vdano z dne 21. m. je odpravil gospod Kolovratnik z obratno pošto... Poleg tega mi je brzojavil svoj četovski blagoslov. Danes sem izročil šopek s priloženo vizitico in sem se priporočil Pavli z izrazi velespoštovanja... Če me ne zadržijo drugi opravki, danes odpotujem. V sredini se vrnem... Zadnjega bo zaroka...

Majnik v planinah

♥ dofin je vriskala pomlad. Pa so se v meni porodile želje, da bi šel tja kori, kjer so mi pomladi, kjer se šele pripravljajo, da sprejmejo mlado Vesno.

Po gorah pa so se šele prikazovali koprnce. Čez počine v globoka brezina in na obsežne prode so drveli divji plazovi. Vspali in prašili so se, kakor beli penoči se slapovi. Gamsi so se pomaknili v zavetje in v nižje ležeče gozdove, kjer so blazno trgali in prežvekovali mlado zelenje. Na prodih, kjer se je pod debelo snežno odejo skrivajo zleknjeno dolgoveje ruševje, pa je oznanjeval sleherni jutro prihod pomladi krivorepi ruševca. »Pot bo precej huda, ali za ruševce življenje vse sem si mislil in se odpeljal proti Bohinju.

V Bohinju

Morda ga ni kraja v Jugoslaviji, kjer več dežuje kakor baš v prelepem bohinjskem kotu. Izgleda, da bogovi z zavistjo gledajo na tiste srečne izetnike, ki imajo časih srečo, da vzdihajo nekaj lepših solnčnih dni v tem rajskem, s prirodnimi krasotami bogato obdarovanem kotu.

Med temi obsojenci sem bil tudi jaz. Kaj pa mislite v rajski pomladi, v lepi jasni noči, ki ji h bledelo žareče jutro, hoditi skozi oživljajoči gozd, pričakujoč pester prizore lova na ruševca, to bi bilo vendar preveč za uboga zemljana, prihajajočega iz mesta!

Na Bledu je še sijalo solnce. V Bohinju, ko sem izstopil iz vlaka, je že bilo. Da bi se bil obrnil, mi ni prišlo niti na misel. Po blatni cesti sem go mahnil proti Ribičevemu lazju. Pot je bila žalostna, kajti zdela se mi je, da hodim med velikimi sivimi stenami. Niti en vrh ni hotel vstati iz meglenega morja. V Ribičevem lazju me je nekoliko razveselil krepak Bohinjec, ki je bil določen za mojega spremljevalca. Poznal je vremenske navihanosti svoje ožje domovine, prav tako pa je poznal kot izkušen lovec vse prijetnosti in muke planin. Ko je po mojem veselem pozdravu spoznal, da resno mislim in da me niti vreme niti pot ne strašita, mi je kar odločno povedal, da prej ne odneha, dokler ga ne dobiva.

Ali vse to skupaj ni nič pomagalo. Z neba je monotonno in dolgočasno lilo, pri tem pa se prav hitro temnilo, tako da je bilo okoli šestih zvečer treba pritižati na lesenem stropu višje petrolejke. Toda Bohinjec ni obupal. »Malo leziva« je pripomnil, ko smo okoli osme, po povziti večerji, odločili žlice. Če do desetih neha, je še dovolj časa, da dospava pravočasno na Poljano, kjer poje gotovo najstarejši ruševca. Ker je precej daleč in v bližini rastišča ni nobene kočje, se gospodov ne ljubi hoditi tja. Baš zato vem, da je na Poljani močan petelin, mi je zatrjeval gostoljuben mož, v rokah držel debelo budilko.

Skušal sem zaspati, pa se ni dalo. Poslušal sem, kako je med enoličnim tiktakanjem stenske ure in dolgočasnim klepetanjem budilke neprestano kapljalo od streh. A malo preden je zadrla budilka, se mi je zdela, da se je kapljanje nekoliko zredilo. »Zveze se vidijo!« je vzklilni možakar, vrnivši se v sobo. »Poskusiva, morda le pojde! Vzeti pa morava s seboj dežnike!«

Težka pot

Ko so zavili hišna vrata, je mežikala skozi pretrgano, debelo megleno plast s kašnim očesom modrikasto megleno plast. Se preden pa je odjeknil zaklepajoči težki hišni ključ je uzgajala tudi ta edina tolažnica. Nisva se bila oddaljila sto korakov od hiše, pa se je vilo kakor iz skaf. Razpela sva dežnike in nadaljevala pot. Ali tudi dežniki niso hoteli pomagati. Ko je zapihal veter, se je moj dežnik zaprl. Starodavni mehanizem je odpovedal. Šele, ko sem iznašel, da se pero dežnika lahko podpre s komadom lesa, je bil dežnik zopet uporaben.

Huda je bila pot. Pri slabih razsvetljavi majhne leščerbe sva parkrat pošteno zašla. Lezla sva po strminah, tupatam se preobračala po koreninah od zimskih viharjev izruvanih smrek. Ko se je jelo nalahno svetlikati in je sivo jutro prvič pomežiknilo, sva dospela na točko, kjer si planina in gozd segata v roko.

»Nu, sedaj vsaj vem, kje sva«, je menil lovski tovariš. Pogledal sem na urto in ugotovil, da bo le zaradi meglenega deževnega jutra mogoče še pravočasno priti na rastišče.

Najhujše pa se je pričelo šele tedaj, ko sva prišla v snež, ki je rasel pod najnižimi nogami od koraka do koraka. To je bilo pravo kolodvratenje. Sladki sen o lepi rajski pomladi, se je izpremenil v obupno borbo s sitno zimo, ki jo se ni hotel vzeti vrag.

Mnogih navivov razmočen snež je bil kakor mrzla vodena kaša, v katero sem se včasih pogreznil prav do trebuha in mi je zlezla v čevlje in ohlapne dokolenke. Polovica trupla se je tresla v mokrem mrazu, gornji del pa se je kupal v vročem potu, ki mi je kar lil od dolgotrajnega hudega napora. Nič redkega ni bilo, da se je eden ali drugi postavil kar na glavo v snež in da je razpeti dežnik zatakala po precej napetem pobočju. Za razdaljo dobrih 100 m, ki bi jo bila prehodila v suhem v par minutah, sva rabila cele pol ure. Pošteno sva se oddahnila, ko sva dospela na greben, na čijem robu je bilo pričakovati ruševca. Nikoli ne bom pozabil tuda, ki sem ga občutil, ko sem sklel pod streho dežnika od potu premočeno srajco. Kakor da mi padajo na pleča in hrbet tleči ogorki, se mi je zdela, ko sem sklel srajco in so me bčale debele mrzle dežne kaplje in snežinke, ki jih je baš takrat čez vrhove prignal oster sever. Hitel sem mogel kar se je dalo, da bi še pravočasno dospel na rastišče, kjer pleše svoj zaljubljeni, včasih bojni ples mali gorski vitez.

Na rastišču

Okoli trideset na štiri je bilo, ko sva dospela na zaželeni kraj. Kraj grebena se je širil kakih 60 kvadratnih metrov široka planika, tvoreča na sredi plitvo dolinico. Na enem kraju je zapiral razgled nizke hrbet, poraščen s starimi macesni, ki kljub visoki starosti niso odebaleli. Dolni del dolinice je bil obrobjen s precej visokim rušjem, iz katerega so mogle gole roke od viher oguljene bukke. Ta kraj sem si izbral za skrivališče. Ker je še vedno deževalo, sem pritril razpet dežnik na nizko skrivljeno bukev. Menil sem, ko petelina zaslišim, preden ga pokličem, dežnik še vedno lahko skrijem. Med tem se je jelo dani in poprej pošastne oblike starih macesnov so dobivale vedno bolj jasne in ostre konture.

Kar je zopet pritisnil sever in zbil na tla mojo streho. »Orel je priletel,« sem šaljivo pošepetal svojemu spremljevalcu, ki je stal par korakov od mene z razpetim rdečim dežnikom. Tudi on ni pričakoval posebnega uspeha. Pobral sem dežnik, ga pritisnil na ruševje in se skril pred dežjem, ki je vidno ponehal.

Vse je bilo tiho, nič se ni gnilo. Bilo je kakor sredi zime; niti najmanj podobno, da je bila od naju samo še nekaj 100 m oddaljena pomlad.

Kar tako brez resnega namena sem zakokodakal. Oponašal sem drobno rjavo ruševko. Pa je že zapihalo tam zadaj za mecesnovcem. Prav tako me je spreletelo kakor pred četrto ure, ko sem dobil na pleča mrzel tuš dežja in snega.

Mahajoč z rokami sem šepetal spremljevalcu, naj se skrije. Klečel na vseh rokah sem se nekoliko zgamil izpod dežnika ter se z napeto puško pripravil na razburljivo igro. Ruševca pa je še parkrat zapihal in pričel nato s svojo popotno pesmijo z gruljenjem.

Razkačen je odgovoril, ko sem tudi jaz zapihal, predstavljajoč nasprotnika, ki se drzne k njegovim ženicam. Takoj nato pa je bilo slišati gruljenje in pihanje v moji neposredni bližini. Že v prihodnjem trenutku se mi je nudil slajen prizor:

Iz mecesnovca se je odtrgala črna kepa in že sem videl dobrih 40 korakov pred seboj razjarjenega bojevnika. Vrat je imel upognjen kakor žrebec, krila visoko dvignjena, tako da je bila podobna kakor bi imel do kolen zavahane hlače, ki si jih moče zmociti v mokrem snegu. Brzi korakov je hitel preko dolinice naravnost v cev puške.

»Ej, da sem bil jaz takrat ruševca, to bi bilo fičalo perje, to bi mi bil pull krivce!« Prav tako je bil divji kakor tisti srajac v temnem Ravniku, ki bi me bil tudi pošteno premakstil, da sem bil iz njegovega rodu.

Lovil sem ga z muho puške in v naglici pomeril kar približno in sprožil. Strel je onemel v debelih megljenih plasteh, objemajočih gorske vrhove, na snežišču pa je zadnjikrat udaril s perotni stari bojevniki, pred katerim so trepetali vsi ruševci od Črne prsti do Gradovca.

langi naših otokov... Le tu in tam, kakor skozi ozka vrata, ti uide pogled na zapadno stran v daljne morske daljave, ki jih niti ne išče tvoje omamljeno oko, zroče v gole bregove, vanje vrezane zalive, luke in lučice, rde in rtiče, čez katere je razliti ves čar solnčne, a sicer tako samotne pokrajine; zdaj pa zdaj se pojavi gručica hiš, se zasveti v solnčnem blelesku skromen stolpič, večja nasebina istobarnega obeležja kakor breg sam, na katerem počiva tiho in pokojno. Vinodolski bregovi naše celine z rdečim zelenjem, ki sili tu in tam kakor iz špranj, nad našimi morskimi kopališči hrvaškega Primorja od Kraljevice do preko Crikvenice do Novega so druga stran bežečega filma, ki se razvija na morskoti poti pred nami... A vse to izgine v ozadje; dalje prodramo po vodni cesti na jug, kar stopi iz ozadja kolosalna podoba gorskega zidu in pojavi se v obzorju prva kontura vsemočnega prirodnega trdnjave, kakršne še ni v svojo obrambo sezidala nikjer nobena država na svetu, in je ne bo! Vsakdo, ki se ji je približal z morske strani, je pred njo obstanil, bolj zavzet kakor pred Triglavsko steno. To je naš — Velebit, ki je zrasel iz morja v nebo na stokilometersko daljavo.



Ko sem stopil s krivorepcom v roki pred lovskega prijatelja, skoraj ni mogel verjeti, da je bil stari navihaneec tako hitro prevaran.

Odšla sva v dolino. Od daleč sva gledala čez počine vsipajoče se plazove. Med bobnenjem plazov in sčepom drobnih ptič pa je bilo slišati gruljenje ruševcev, ki so gotovo že v nekaj dneh prevzeli dedščino svojega strahovalca. Ni bilo prijetno hoditi v dežju na planino in tudi drugih lepot pomladanskega jutra to pot nisva uživala, a kljub temu sva se vračala zadovoljna. Imela sva lep plen in pogled na nagačnega ruševca me bo še dolgo spominjal na trpljenje in veselje, ki sem ga bil deležen v majniku v planinah.

VI. K.

Kmetijski vestnik

Stanje posevkov

Po mili zimi je nastopila zgodnja pomlad. Bali smo se, da bo premalo vreme rastje prezgodaj zbudilo, kar bi utegnilo posevkom škodovati. K sreči skoro nikjer posevki niso trpeli zaradi mraza in slane. Nasprotno pa je deževno vreme začelo občutno ovirati poljska dela. Nekateri hočejo celo prerokovati, da bomo imeli letos mokro leto. O tem sedaj govorijo še seveda prezgodaj.

Pisec teh vrstic si je stanje rastja ogledal skoro po vsej Sloveniji in je ugotovil, da so ozimne dobro prestale zimo, karine pa se lepo razvijajo. Trava bohotno rase, sadno drevje je lepo cvetelo, vinogradi obetajo dobro in bi se že začelo prvo škropljenje z galico, če bi vreme dopuščalo. Škoda le, da je galica letos precej draga, stare zaloge vina pa še velike. Vinogradniki tožijo zaradi slabe kupije in pomanjkanja denarja ter zelo pogrčajo običajne podpore pri nakupu galice za znižano ceno.

Sadno drevje je krepko brstelo, svetelo pa nenavadno bogato in je že domalega povsod odcvetelo. Zaradi dolgega deževja pa bodo pozne sorte bolj jalove, ker jih čebele niso mogle oprasiti. Če se bo kakih posebnih uim, je pričakovati obilno sadno letino. Po vinorodni Stajerski je pisec teh vrstic videl gojene sadovnjake, ki jih je bilo res lepo gledati. Samo cvetje in zopet cvetje v taki obilici, da se se drevje videlo, kakor bi ga pokrival snež.

Ozimne izvrstno kažejo in odsej ni nič drugega potrebno kakor dovolj solca, da razvijejo klasje in dozore. Ako bo vreme ugodno, je pričakovati da bo žetev ozimnih letos prav obilna. Kakih posebnih bolezni in škodljivcev letos na žitu na splošno ni opaziti. Jarine se krepko razvijajo, vendar pa kaže, da že nekoliko pogrčajo solca.

Travniki uspevajo prav lepo. Rast je visoka in dokaj gosta. Moče za dobro rast je bilo in je še vedno dovolj. Detelje (lucerna, inkarnatka, črna detelja in druge) nudijo prav razveseljivo sliko. Kreske so, dobro rastne in zdrave ter lepe zelene barve. Nad Mariborom neke uspeva lucerna na zemlji, kjer do letos razen osata ni nič raslo, ker je bila zemlja slaba. Kemično preiskano zemljo je posestnik pravilno pognojil z umetnimi gnojili, pa se človeku dozdeva, da je tu rast lucerne celo za spoznanje boljša kakor na drugih sicer rodni, gnojnih njivah. Morda bi se na sličen način dal kultivirati še marsikateri košček sedaj puste zemlje.

Turščica, fižol in krompir večinoma že krepko silijo iz zemlje.

Naši kmetovanci posevčajo raznim kul-

turam res lepo nego. Na Dolonjskem okoli Novega mesta so njive že tako skrbno obdelane, očistene in prebrane, da se ti vidi, kakor bi jih obdelovali vrtnarji in kmetje. Ta trud bo pridelavi tudi bogato poplačal.

Zalostna pa je zadeva s hmeljem. Površina hmeljnjkov se posebno v neprimernih legah občutno krči zaradi hudih izgub v zadnjih letih. Te izgube so povzročile tako izredno nizke cene hmelja, da zku-piček niti ni pokrili stroškov za obiranje. Kakor je nazadovanje hmeljske površine na prvi pogled žalostno, je vendar nujno potrebno, ker se je bilo od leta 1923, da lje hmeljarstvo po obsegu tako močno razširilo, da je spravilo celo stare hmeljske okoliše na rob propasti.

H koncu bodi omenjeno, da je letos naša živina mnogo lepša, kakor je bila lani in predlanskim, zakaj to zimo ni prav nič stradala. Škoda le, da je kupčija z živino slaba. Imamo tako rekoč vsega v izobilju, a se kmetijski produkti dajo je težko spravljati v denar, pa še to samo za slabe cene.

Vpliv dobrega obdelovanja zemlje na razvoj rastlin

Cim boljše in temeljitše obdelamo zemljo tem večji so donosi pridelkov. Zato tudi uspevajo kulturne rastline v dobro obdelani zemlji lepši kakor v slabo obdelani. K temu uspehu pripomorejo razni činitelji, ki jih navadno prezremo. So to činitelji fizikalnega in kemičnega in biološkega značaja, ki vplivajo na razvoj rastlin; le-te hočemo na kratko opisati.

S tem, da zemljo globoko preorjemo, pobranamo in večkrat okopljemo, jo zboljšujemo fizikalno. Vzemimo samo dve njeni za primer: ena je bila preorana druga pa je ostala v celini. Takoj bomo opazili, da ohrani zoranja njiva morda dalje časa vlago, nego nepreorana. Vzrok temu je, da smo z obdelovanjem zemlje razrušili in prekinili lasovitost. Po kot las tankih cevkah v zemlji leze namreč voda od spodnjih plasti na površino. Pri obdelani zemlji so te cevi razrušene in se ohrani v zemlji vlaga tudi ob suhem vremenu, kar vpliva ugodno na razvoj rastlin. Če pa je zemlja neobdelana, izhlapeva voda prehitro, napravi se skorja na vrhu ali celo razpoke in je rastlinam razvoj otežkočen, včasih celo popolnoma onemogočen.

Z vsako obdelavo zemlje je pa še nekaj drugega v zvezi, namreč dostop zraka, toplote in padavin. S tem se zemlja tudi bistveno razkrajja njeno stanje se izpremeni tudi kemično. Z dostopom zraka, to je kisika, dušika in ogljikove kisline ter gorke se pospeši razkrajjanje v zemlji se nahajajočih redilnih snovi. Zlasti v težjih zemljah so te snovi po večini neraztopljene pod vplivom zraka ter vode se pa le-te pretvorijo v lahko raztopljive spojine, ki jih potem korenine lahko vsrkajo.

Slično kakor pri razkrajjanju je neobhodno potreben zrak tudi pri trohnboli. Trohnbola je prav za prav pojav življenja v zemlji, ki ni nič drugega nego počasno gorenje organskih snovi (raznih rastlinskih in živalskih ostankov). Iz teh se razvijajo voda, amonjak in ogljikova kislina.

Povzročitelji te presnove in pretvorbe so najmanjša živa bitja; to so raznovrstne bakterije, ki se nahajajo v vsaki zemlji, v obdelani pa se silno razmnožijo. Za kmetovalca so najvažnejše tri vrste: prve, ki vežejo dušik, druge, ki tvorijo solitrove kisline in tretje, ki te kisline razkrajajo. Prve dve vrsti bakterij živijo le na zraku, tretja pa ne mara zani. Ako torej gnojimo zemljo z apnenim dušikom ali pa s svežim gnojem, je učinek le takrat zagotovljen, če zemljo tudi pravilno obdelamo, s tem jo zračimo in pospešujemo razvoj teh koristnih bakterij. V neobrahljeni zemlji se pa množijo le bakterije, ki razkrajajo za rastline izredno važno hranivo, solitrovo kislino. Če hočemo torej, da se bodo gnojila izrabila, moramo zemljo večkrat prežrati. Dobro prerahljeni zemlji dovajamo zrak in s tem se množijo koristne bakterije, ki tvorijo rastlinam sprejemljive redilne snovi.

Iz povedanega je umevno, da sta gnojenje in obdelovanje zemlje v najožji zvezi. Kdor hoče doseči dobre uspehe

na pridelkih, ta mora ne le dobro gnojiti, nego tudi pravilno obdelovati zemljo. Sem spada oranje, večkratno okopavanje, rahlanje zemlje v zvezi s pletvijo in osipavanjem. S temeljitim obdelovanjem dosežemo, da postane zemlja godna, to je pa vrhunec, za katerim mora stremeti vsak napreden kmetovalec.

Ogromna škoda po naših sadovnjakih

Šiba božja je udarila po naših sadovnjakih, uničene so zlate nade mnogih skrbnih sadjariev. Ker so v zadnjih letih prišli slabi časi za naše vinogradnike, so se mnogi posestniki posvetili sadjarstvu in hmeljarstvu. Kakor pa se vidi, jim tudi pri teh gospodarskih panogah usoda ni posebno naklonjena. Hmeljarstvo ubijajo slabe cene, sadjarstvu pa v zadnjih letih uničile nade mrčes, majhen hrošček, vrtni lubadar.

Pojavila se v krajih, kjer pred leti ni bilo o njem slišati, tako da za nesrečno posestniki, čijih vrtove je napadel, niti poznali niso. Večina njih se je čudila, da lubadar sploh nanaša sadno drevje, kajti lubadar je bilo njim znano, so lubadarji uničevali samo iglavce. Nekaj vrstic je bilo o vrtnem lubadarju napisanih v »Jutru« pred dvema letoma, ko se je pojavil v sadovnjakih na Gorenškem v bližini Podnarta. Temeljito tozadevni članek pa je bil objavljen v »Kmetovalcu« št. 10. v letu 1928.

Lansko leto ni bilo posebno mogoče štati o tej nesrečni zalezi; mogoče ga je nekaj uničila huda zima. Tem hule pa je letos, ko preti uničiti velikanske, z mladim drevjem zasajene sadovnjake.

Ne prizanaša pa tudi že odraslemu drevju. Razlika je le ta, da se pri mladem drevju naseli v debelu in ga z malimi izjemami uniči, dočim pri že odraslem drevju napada veje in se da tako drevje rešiti.

O veliki škodi nam poročajo letos iz Rovt pri Podnartu, iz več krajev na Dolenskem, posebno iz boštajnske občine, kjer je na posestvu »Lepi dol« nevarni mrčes uničil 64 najlepših 4-6 letnih jablan. Napadel pa je tudi starejša drevesa, in sicer v kronah.

Samec vrtnega lubadarja je dolg 2 mm, samica pa 3 mm. Razlikuje se od pravih lubadarjev deloma po obliki, se posebno po načinu življenja. Dočim pravi lubadarji žive pod lubjem, prebivajo vrtni lubadarji v sredini, v lesu. Samica izvrtja v deblo luknico, kjer znese jajčeca. Ko se ta izležejo, pričnejo ličinke glodati rove in se žive od sokov drevesa ter glivic, nahajajočih se v rovi. Hrošči, ki jih najdemo aprila in meseca mala v deblih, so bili že zaleženi prejšnje poletje. Do jeseni so ličinke dorasle, se zabubile in se že pred zimo izpremenile v hrošče, ki so prezimili v debelu. Aprila in maja zlezajo iz rogov in zlete na sosednje drevje, kjer zaplodijo novo zalego. Prvi zarod je gođen že julia in avgusta. Le ta zopet skrbi za zarod prihodnjega leta.

Ker se nahajajo ličinke globoko v lesu, so varne celo pred žolnami in brlezi. Baš zaradi tega je potrebno, da človek posveti veliko pozornost napadenim sadovnjakom in če mogoče deblo, ki niso preveč napadena, namaze, vrhove pa obrizga z arboinom. V veliki nevarnosti so sadovnjaki, ki se nahajajo blizu gozdov. Vrtni lubadar napada tudi gozdno drevje, in sicer listovce, kakor bukke, javorje, hraste in slično drevje, najraje mlado. Najljubše pa so mu le mlade jablane.

Zanimivo bi bilo ugotoviti, odkod se je ta nesreča tako razpasla. Zanimivo je, da se je pojavil naenkrat v tako različnih in med seboj zelo oddaljenih pokrajinah. Najbrž je bil prenešen v te kraje iz drevesnic z mladim drevjem. Pri točnem opazovanju, odkod si je ta ali drugi posestnik nabavil sadike, bi se morda dalo to dognati.

Dolžnost vseh sadjarievcev je, da kolikor mogoče pazijo na svoje sadovnjake in napadeno drevje, če mogoče rešijo ali pa odstranijo in požgejo ter na ta način očistijo ostalo svoje kakor tudi svojih sosedov drevje. Potrebno bi bilo, da prilažijo napadene sadovnjake pri političnem oblastvu, ki jim bo pač po svojih, za to političnih organih priskočilo na pomoč.

Fako?

BEMBERG

nogavice

so kvaliteta, dobrega pristojanja in divnih barv

Dr. J. C. Oblak:

Morje, naše morje...

Morje — beseda čarobne vsebine! Kdo se more odtegniti vtisu njegovega veličarja, vsemočnosti? V duši se tako malo čustvenega, zakrknjenega materialista se zgane nekaj, kakor da klone pred nečim višjim, mogočnejšim: kakor povsod tam, kjer se pokaže priroda v svoji veličini... To je prosto morje — thalassia — z neodoljivo silo svoje brezmejnosti, brezbrežnosti, slika vsemirja; in to je takisto — gora, stremača v višine, v brezbrežnosti, v vseumnje navzgor...

Kdor pa se je kdaj vozil po našem morju, je občutil veličastje obela velikih oblik silne naše skupne matere — združeno v eno. — Malo da ne ves zapadni rob naše svete zemlje, v liniji lalnega navzen vzbočenega loka utone v poljubnih morja. To je morda prelest naše morske obale: naše morje tu še ni videti brezbrežno. Kdor se vozi po njem od Sušaka do proti jugu, se nima vtisa njegove brezkončnosti; zdaj se mu, da plove po velikem, dolgem jezeru, ki spremlja in oblika našo zemljo, ločeno od pravega, daljinskega morja po gosti, trdni, za oko skoro nepretrgani fa-

vo. To združeno veličastje dveh najmočnejših form prirode te spremlja na potu vsesokoli do obljubljene naše dežele solca, do največjega evropskega fjorda — Boka Kotorske in še dalje. Naravnost grozoten je Velebitov obraz in izraz od morske strani. Velikan po svoji dolžini, je grandiozen tudi po svoji višini, gledan z našega morja. Divje in veličastno je videti njegovo pobočje zlasti od otoka Krka in Senja, ki leži nekako sredi hrvaške obale v ponosni samoti. Od te strani je videti kakor okamenelo valovje razburkanega morja, ki se je dvignilo pod nebo. Ko se kopljete na tisoče teh kamenitih valov v zlatu zahajajočega solca, jamte že objemati večerni mrak male zelene oaze, skrite tvojim očem za temi nešteti golimi vršči. Kdo bi jih le slutil! Kakor grobovi se ti zdijo ti kotliči, kjer lega večerni mrak tudi na bomo streho k tlom pritisnjenega doma redkih velebitških stanovnikov. Mehkeše ti postaja pri srcu pri tej misli; ti svetovnjak ga skoro zavidaš za njegovo samotno in sveti mir. In tedaj vidiš tudi v trdomrkm obrazu sivega Velebita skrit smehljaj...

Vi vsi, ki zrete v udobnih morskikh

kopalnicah vsak dan pred seboj veličastno njegovo podobo in nimate je volje in poguma, da bi se mu približali, vedite, da je tu še nedotaknjena božja narava, nepolevarjena in preprosta v deviški neoskrunjenosti, pokrajina veličastja, miru in svete tišine. Vedite, da so v Velebitu še predeh, v katere še ni stopila človeška noga, ki jih še ni zapisala in zarisala človeška roka...

Cela ta pokrajina je kakor zavita v neki skrivnostni pajčolan. V njej se je rodila Vile Velebita narodu, ki gleda kakor v sanjah na ta tajnstveni, grozno veličastni svet. — Pa še dalje seže ta skrivnostni pajčolan, tja dol do Šibenika in Skradina, kjer v podobnem mističnem miljeju ustvarja naša dalmatinska Krka s svojo pokrajino čudovite prirodne slike, kakršnih si naša fantazija niti zamisliti ne more in ki jim iščeš primere samo še v norveških fjordih. Slike te naše pokrajine niso milobne niti vesele; skoro turobne so, a močne in pretresljive. Samo še Boka Kotorska in Plitvička jezera s svojim čisto svojevrstnim obeležjem se še kosajo z njimi po svoji gradjenosti. — To je naš Jadran, naša Jadranska obala, naša Dalmacija! Svet brez para, brez tekmece na jugu Evrope. Ta zemlja še-

le bo slavna — zdaj jo še premalo poznata tuji svet z nami vred! To se pravi: poznajo in poznajo jo nekoliko bolje ko doslej; ali poglobili se nismo še vanjo...

»Dežela tisočih otokov!... Ti otoki so videti z velebitških vrhov kakor svetle lise in trakovi, med katerimi se vije morje kakor reka... Morje s teh višin ni ona brezmejna in brezbrežna brezkončnost, kakor se ti kaže na primer z južnoitalijanske ali sicilijanske obale, nego je prelestna podoba veličastnega veletoka, v katerem se kažejo otoki kakor svetle sence, ki jih mečejo nevidne postavne in prikazni z neba... Kakor v morje nastlano listje so.

Takih otokov ni več v Evropi. So še morda otčija, ki delujejo posamezno vse bolj neposredno, recimo tudi globoko in fascinujoče, toda manjka jim onega solnčnega bleeska, ki je razliti nad to otočno rajdo, ki je kakor strnjena armada, ponekod pretrgana na videz le z ozkimi špranjami in kanali... In ta solnčni blees v zarji domovinskega čuta izpreminja celo Dalmacijo in celo njeno otočje v bajno deželo pravljic, ki jo najdeš samo na onem posvečenem koščku zemlje, ki se mu pravi: tvoj in moj dom...

MLADO JUTRO



Cvetko Golar:

Deklicam

Kot čebelica marljiva
deklica je ljubezniva,
ko se mlado jutro smeje
z rosne njive, z rožne veje.

Kot čebelica je modra,
v hiši in na polju bodra,
bela, rdeča je kot aida,
kadar vstane, mlada Majda.

Lep, prelep čebelic glas je.
zlat in židan njihov stas je.
Ko lete na cvetje v zoro,
v pisano in sinjo goro.

Kaj povem vam zdaj dekleta,
ki cveto vam mlada leta,
da bi zmeraj pesmi pele,
le bodite kot čebele!

Pomembni rojstni dan

Ljublj papapek!

Skrila sem se za leseno ograjo, ker
nočem iti s sivo dvojico. Prosim te, ne
jezi se in ne bodi žalosten, če zveš od
policijske kake grde stvari o svoji Bibici.
Kar sem napravila, sem storila samo
zaradi mamičinega rojstnega dne in za-
radi škrtelja. Nič ne morem za to in tudi
hotela nisem, nu, nazadnje se je pa le
zgodilo. In končno, kaj je to policijski mar?
Saj so redarji lahko zapazili, da ni nikjer
ne požara ne vojne. Pa sta pridirjala dva
redarja in me gnala po mestu. Lahko si
misliš, kako mi je bilo pri srcu. In prav
tedaj, ko so me privedli že prav do
mestne hiše, sta se pripeljala po cesti
tista dva sivca, ki sta poprej sedela pri
mamičinem grobu, odkoder sem jih kma-
lu zapodila, čeprav brez posebno ne-
vljudnih besed. In ko sta me zagledala,
sta ustavila voz in sivi gospod je nekaj
zašepetal redarjema in jima naposled
dal iz svoje listnice nekaj denarja, mi-
slim, da je bilo kakih deset kron. In te-
daj bi moral videti, kako sta se redarja
zahvaljevala in priklanjala. Nu, siva
dvojica me je vzela na voz in me potem



peljala v nekakšen hotel, kjer so mi dali
jesti, karkoli sem zaželela, ker je bil
mamičin rojstni dan. Vprašala sta me
tudi, če bi hotela iti z njima, da bi ime-
la svojo sobo s svilenimi zastori in ve-
liko hišico za moje punčke in majhen
čolnček, s katerim bi se lahko peljala
po vodi, in živga konjčka, na kate-
rem bi lahko jahala po mili volji

Drežje

Tudi na otroke je znal paziti; zibal
jih je in se igral z njimi, da so se mu
že od daleč smejali, ko so ga zagledali.
Edini človek, ki ga je po strani gledal,
je bil vaški birc; zakaj bil je hud na
poljske tatove, kakor pes na mačka.

Drežetova mati je dan za dnem ne-
umorno delala in mislila le na to, kako
bi preživela svojo siroto. Sicer se pa
ni mnogo menila za sina. On je bil že
navseznan namjo, ji ni nagajal, pač pa ji
je rad pomagal, kjer je le mogel; to ji je
zadostovalo. Če je kdaj kaj prinesel: do-
mov, česar ni mogel sam pojedati ali če-
sar si ni znal sam skuhati, ga ni nikoli
vprašala, kje je dobil. Tako sta žive-
la svoje borno življenje v miru in zado-
voljstvu.

Nekega dne pa, sredi noči, je Dre-
žetova mati legla in ni več mogla vsta-
ti. Skušala je premagati bolečine in
vsako jutro je dejala: »Danes pojdem
pa na delo!« Vendar se ni mogla gani-
ti in je bila neobčutljiva kakor dote.

V tem času je bil Drežje še bolj pre-
puščen samemu sebi. Kradel je vse,
kar se je dalo pojedati in česar se je mo-
gel polastiti, zakaj zdaj je moral skrbeti
tudi za mater, za katero se ni nihče

okoči gradu. Tako sem prišla kmalu do
spoznanja, da me hoče zažvabiti s se-
boj. Gotovo je ta dvojica izmed tistih,
ki kradajo otroke. Tedaj sem jima re-
kla, da se morem poprej še posloviti od
svoje gospodinje in ko so se vrata za-
prla za menoj, sem tekla, kolikor so me
nesle noge in sem se skrila za veliko
leseno ograjo.

Upam, da me tukaj ne bosta našla. Na
pokopališču sem jima povedala, da je
kontesa Huittfeldska (to ime sem na
spomeniku prečitala) oziroma gospa
Stensenova moja mamica. Prav verjet-
no je, da bosta prišla k tebi in me hotela
dobiti v svojo oblast, zato te prosim,
da v takem slučaju takoj pokličeš naše-
ga stražnika gospoda Sorensa, da ju
odvede v zapor. To, da kradeta otroke,
je edino kar mi od njiju ne ugaja. Sicer
sta pa prav prijazna in gospa mi je po-
darila lepo zlato urico. Morda ni iz pra-
vega zlata, gotovo me je hotela z njo
zavabiti, kakor zavabijo miško s slanino
v past. Joj, papapek toliko ti imam po-
vedati o mamičinem grobu in toži se
mi po tebi. Tako sama sem tukaj, da bi
imela vsaj želvo pri sebi! Nič še ne
vem, kje bom nočjo prenočila. Morda
pojdem na morskobalo. Lahko noč,
ljubi papapek, in prosim te, nikar se ne
jezi name zaradi tiste neumne policije.
Tvoja Bibi.

Ko je zazvonil večerni zvon, je Bibi
še vedno sedela za ograjo. In sanjalarja
je, kako bi bilo, če bi imela res živga
konjčka, na katerem bi lahko jahala.
Toda od sive dvojice ga ni hotela imeti.
Da ju le ni sram hoditi po svetu in kra-
sti otroke! Zdajci pa se je spomnila ma-
mice, kateri se gotovo toži po papape-
ku, in pa tega, da mamica ni dobila
niti najmanjšega darilca za rojstni dan,
zakaj tistega zvonjenja ni hotela šteti,
ker se je bilo tako žalostno končalo.

Bibica se nečesa domislila. Rdečica ji
oblije obraz. Ne, noče! Noče! A saj
poznamo Bibico. Ona noče, nožice in
ročice pa hočejo in tako vedno stori to,
kar ji roji po glavi. Počasi se je spazila
do pokopališnega zidu. Železna vrata
so bila zaklenjena. Bibica spleza čez zid
in skoči na drugi strani dol. Tesnoba
jo je obšla. Tedaj pa je pogledal mesec
izza oblakov in v mesečini se je zasvetil
spomenik na mamičinemu grobu. Bibi je
skočila tja in mahoma jo je minila vsa
tesnoba. Nič ni mislila na duhove, mo-
rice, tatove otrok; ničesar je ni bilo več
strah, zakaj vedela je, da se ji v mami-
čini bližini ni česa bati.

Bibi je globoko vzdihnila. Hvala Bo-
gu, da je siva dvojica izginila! In zdaj-
ci se je tudi spomnila, da ima darilce za
mrto mamico. Iz žepa je privlekla
drobno, zlato urico, katero je bila dobi-
la od sive gospe. Zavila jo urico v žep-
ni robec (to pot ga še ni bila izgubi-
la) in jo položila pod cvetlice.

In zdaj je tako, kakor da bi nekdo
spustil zastor, ugasnil luč in šel v po-
steljo, zakaj zdaj je Bibi popolnoma
sama s svojo ljubljeno mamico in niko-
mur ni treba vedeti, kako jima je minu-
la noč.

Vprašanja za bistro glave

1) Zakaj se imenujejo 9., 10., 11., 12.
mesec v letu: september («septem» po-
meni v latinščini »sedem«), oktober
(«okto» pomeni v latinščini »osem«),
november («novem» pomeni v latinščini
»devet«), december («decem» po-
meni v latinščini »deset«)?

2) Koliko konjskih sil ima en konj?

3) Zakaj je prav za prav konjska sila?

4) Zakaj se roparske živali boje ognja?

Dobro premislite ta vprašanja in na-
pišite svoje odgovore na listek. Pri-
hodnjo nedeljo bomo objavili v »Mla-
dem jutru« točne odgovore, da vidite,
ali ste prav zadeli.

D. Vargazon:

Majska kraljica

Mesec po gozdu steze razpreza,
lučke pošilja med veje;
raja na trati vilijsa princeza,
v sreči pomladni se smeje.

Palčki z darili po stezah hitijo,
spremlja jih svetla kresnica —
vile s koprenami tiho šumijo,
v travo je sela sestra.

V krogu zarajajo lahno krog nje,
z biseri noč jo obsuje,
palčki udani jo s petjem časte
trata vonjave daruje.

Vila zamaknjena maha v pozdrav,
palčkom prijazno se smeje —
mesec poredni jo gleda z višav,
slavček žgoli ji skoz veje.

Zjutraj povrnejo vile se v log,
palčki v gradove zbežijo;
v solncu po travniku vsenaokrog
biseri drobni blestijo.

Čudna muca

V Kaliforniji živi farmer Crain, ki
ima lepo sivkasto muco. Gospodar jo
visoko ceni, ker mu pridno polovi miši



in podgane. Vendar pa ima ta muca
čudno lastnost: nikoli ne prede. Lahko
jo božat kakor hočeš, muca ne da od
sebe niti najmanjšega glasu.

Huda uganka

Dva Brica sta v solncu pod slivo le-
žala in lenobo pasla. Čudno břitna sta
bila oba in manjši pravi večjemu:

— Ti me poslušaj, Matevže, pa ugan-
i — zastavim ti uganko. Poslušaj: Dve
luknji, okroginokrog je vse zbiksano, pa
z a se pričinja — kaj je to?

Matevž zaman ugiba in si mrši lase.

— Jaka reši za rege:

— Lej ga, to je an par škornjev ...

Poslušaj dalje, kaj pa je to: štiri luknje,
okroginokrog je vse zbiksano, pa z d se
pričinja.

Zopet Matevž zaman ugiba in z glavjo
maje. Še boli se mu Jaka posmehne in
pravi:

— Lej ga, to sta pa dva para škor-
njev.

Potlej pa Jaka lepo zrelo modro slivo
pobere, ker je blizu ležala in vpraša
Matevža:

— Kaj pa je tole: okroginokrog je mo-
dro, v sredi ima peško, pa z s se pri-
činja?

— Preteto, ne boš me več, — to so pa
trije pari škornjev! — se je urno odre-
zal Matevže.

Ali veste, da teža vode ni

zmerom enaka?

Janko je iz dolgega časa stehal ve-
dro vode. Tehnica je pokazala 28 kilo-
gramov.

To je bilo pozimi, ko so še ledene

sveče visele od žlebov.

O kresu je bilo pa Janku spet tako

dolgčas, da je šel tehtat vodo. Prav

tisto vedro je vzel in prav tako do

roba ga je napolnil kakor prvokrat.

In kaj mislite, kaj je našel? Vedro

vode je tehtalo skoro pol kilograma

manj!

Janko se ni mogel dovolj načuditi.

Zvečer je povedal očetu vso stvar in

dal, da mora biti tehnica pokvarje-
na. Toda oče se je nasmešnil.

»Ne, sinko,« je dejal. »Popolnoma

naravno je, da si danes manj natehtal

nego pozimi. Pozimi je mraz in od mra-
za se vsaka snov skrči; voda postane

na mrazu gostejša in zato tehta vedro

vode pozimi več. Od toplote se pa vsa-
ka snov, tako tudi voda, razširi in

zredči. Zato tehta vedro vode o kresu

manj nego o božiču!«

Gustav Strniša:

Božo

Božo je priden in delaven deček. Če
ga očka kam pošlje, poskочи kakor ve-
verica, tako urno uboga!

Pa kako rad postreže mamič! Takoj
opazi, če nima drv, in hiti ponje.

Nikoli ga ni treba priganjati k delu.
Sam vse vidi.

Vendar ima Božo hudo napako, pa ne

srčne, saj je zdrav ko mlada riba in rdeč

kakor zrela črešnja.

Drugo napako ima. Učenje mu ne

diši.

Za vse je vnet, za vsako delo priprav-
ljen, samo za šolo ne. Kadar mora se-
diti pri knjigah, ga srce boli. Ne more

se poglabiti v učenje, pa se ne more!

Očka je opazil, da deček rad zahaja k

lovskemu čuvaju blizu naše hiše.

Ta čuvaj je že star mož. Ima pa svoje

nazore, ki se čudovito ujemajo z nazori

našega fantiča.

»Čemu šola? Če je človek priden, si

sam pomaga! Toliko moraš znati, da be-
reš in píšeš pa kako malenkost zračunaš!

Vse drugo je nepotrebno! Tudi naravno

ni! Poglej, kako je v prirodi vse lepo

urejeno! Kako pojo črčki in ptički, pa

vse brez kake šole!« razlaga stari čuvaj

dečku in vleče svoj vivček.

»Jaz pa znam brati in pisati, pa tudi

računati, da se kar bliska! Kaj ne, da mi

ni treba več obiskovati šole?« poizveduje

deček.

»Čemu neki? Morda te oče in mati si-
lita v šolo? Ubogati ju je treba! Če jima

pa lepo poveš, da te šola ne veseli in da

že dovolj znaš, te bosta že dala kam v

uk!« poučuje dečka čuvaj.

Božo hodi zamišljen domov.

Nekega dne pa razodene očetu, kaj ga

teži:

»Očka! Lepo prosim! Vzemite me iz

šole! Učenje me ne veseli! Rad bom de-
lal, kar hočete! Poglejte, kako je v na-
ravi vse lepo urejeno! A vendar živalice

niso obiskovale šole!«

Očka je pa pameten gospod. Kar nič

ni hud, ko mu deček razodene svoje tež-
nje. Samo vpraša ga:

»Kdo ti je pa povedal, kako je v na-
ravi? Kdo tako dobro ve, da se niso ži-
valce nikoli učile?«

»Lovski čuvaj mi je povedal. Star mož

je in mnogo ve!« odvrne Božo.

»Starčki res mnogo vedo. A ta čuvaj je

bržkone že tako star, da je tudi že mno-
go pozabil! Oblec se! Skupaj pojdeva v

prirodu!« je ukazal očka.

Božo si ni dal dvakrat reči. Kmalu je

bil oblečen. Že sta hitela po polju.

V cestnem prahu so se valjali vrabel.

Očka jih je takoj pokazal:

»Glej potepine! Ti so že brez vsake

vzgoje in šole. Ali hočeš tudi ti postati

tak?

Vsako ptičko in živalco je hotel Stvar-
nik naučiti govorjenja in petja in dostoj-
nega življenja.

Pa so bile med njimi mnoge lenuške,

ki se jim ni moglo poslušati ga. Odhitile

so. Med prvimi je bil potepinski vrabec.

Niti ene Stvarnikove besede ni čul. Zato

tudi ničesar ne ve in ne zna. Le pote-

panje ga veseli. Ne zna ne peti, ne do-
stojno živeti. Kakor pijanček se valja po
prahu.

Pa tudi drugi ptički so, ki so zanemar-
jali Stvarnikovo šolo.

Pravkar se je oglasila kukavica. »Ali
jo slišiš? Tudi ta je izmed onih! Pre-
več požrešna je. Ni mogla strpeti, da bi

jo bil Stvarnik česa naučil. Takoj je zle-
tela. Ta beba ni niti toliko počakala, da

bi ji bil povedal, kako mora nesti jajčeca

in skrbeti za svoj rod. Zato zdaj kar dru-
gim pičcem podtika jajčeca, da morajo

valiti mestu nje!

A pogled slavlčaka! Kako skromen ptiček

je! In vendar poje tako mlo, da se ti

kar oči zasolze!

Pa še ti tako zapoj brez šole in uka!«

Božo je spoznal, da ga očka prav uči.

Še je hodil na polje in v gozd. A tudi

učil se je. Polagoma so se mu knjige pri-
ljubile. On ni hotel postati vrabec ali ku-
kavica med ljudmi. Zato je danes velik

gospod.

Šale za male

Nasuddin in njegovi poslušalci

Nasuddin je bil znamenit turški ko-
mik in vsi so ga radi imeli. Nekega ve-
čera je pri predstavi vprašal svoje po-
slušalce:

»Ali veste, kaj vam bo povedal?«

Vsi so zavpili: »Ne!«

Saljavec je odgovoril: »Tudi jaz ne

vem!« S temi besedami je izginil in

ljudje so morali hočeš-nočeš iti domov.

Drugi večer je bila dvorana spet na-
bita polna in Nasuddin je zadal isto

vprašanje. Občinstvo, ki je imelo že

izkušnjo od prejšnjega večera, je za-
klicalo: »Da!«

»Nu,« je menil Nasuddin. »Če je tako,

tedaj ni potreba, da bi vam pravil!« In

spet so šli ljudje razočarani domov.

Naslednji večer, ko se je zbral okoli

znamenitega komika spet velik krog

poslušalcev, jih je vprašal v tretje:

»Alj veste, kaj vam bo povedal?«

Nekateri iz občinstva so klicali »Ne!«

drugi »Da!«

In Nasuddin jim je odvrnil: »Če je

tako, naj povedo tisti, ki vedo, kaj sem

vam mislil povedati, onim, ki ne vedo,

pa bomo vsi zadovoljni!«

Bojazljivec

O polnoči zaslišijo Trdinovi v pred-
sobi glasen hrup. Gospa Trdinova pre-
strašeno zasepeče možu: »Gotovo so
razbojniki vdrlj v stanovanje!« Gospod
Trdina premišljeva, kaj naj stori — a
tedaj mu pa svetuje mali Tonček: »Veš
kaj, očka, kar venkaj stopi in povej raz-
bojniku, da nas ni doma!«

Starka, ki živi v zaboji

Stara ženica Mary Hopkinssonova v
Cowboroughu blizu Novega Yorka ima
prav posebne vrste stanovanje. Živi



namreč v zaboji, ki je komaj dovolj ve-
lik, da jo varuje dežja. To traja zdaj že
20 let — kakor vidite, ni je med tem že
trava zrastle na strehi. Če ne verjame-
te, pa ne verjemite!

dvanajstletni pobal in iz nas norce brijе.

»Sevé, sévé,« je zamajljaj ž

Na morju in solncu

Rab, biser našega Primorja



Devetdeset let in daleč čez fin de siècle, tja skoraj tik do svetovne vojne, ko ni bil turizem še tako razvit kakor je dandanes, so se pičili obiskovalci našega Jadrana, katere je več ali manj le slučaj zanesel v te naše kraje, čisto drugače navduševali zanje kakor se mi zdaj navdušujemo.

Raba n. pr., najlepšega in najbolj privlačnega mesteca Dalmacije si brez krepke, najmanj ene strani dolge pesmi ne bi sploh mogli misliti. Take-le morda:

Rabe mili, grade bijeli
Nasrijed mora jadranskog
Diže se k'o orao smjeli,
Pun života ponosnog.

Dušaninu jur prkoseč
Vjekovima gordo ti,
Čast i slavu nam raznoseč
Dika naša baš si ti.

In tako naprej. V pesmi bi bilo treba kajpak omeniti »po izbor djevojke«, ki jih nikjer ni lepših, vse štiri »Kampinile«, svetnike in svetnice božje, zaščitnike Raba, predvsem sv. Krištofa, ki je »ta glavni« patron i. t. d. Potlej bi pa tedanji poročevalec razkladal v prozi na dolgo in široko zemljepisje in zgodovino celega otoka in mesta, morebiti celo vsake posamezne palače, od knežev do številnih bait, ki jih je — v srednjem veku nekoč — opustošila strašna kuga, da je bilo vse mesto kakor izumrlo. O podnebnju bi bil ta naš starodavni poročevalec samo tako-le mimogrede omenil, da je »blago« ali »milo«. O morskem kopanju, zračanju in solnčenju najbrže nič. Saj takrat se je k večjemu otročad kopala čez dan. Pаметen svet je sedel v senci in se hla dil ter je šele tja proti večeru, ko je solnce že zahajalo in se vročina polegla, slezal v morje tudi kak dedec ali kaka matrona, ki jo je soparica gnala hladit njeno toliščo. Jeunesse dorée se je izogibala kopanju, posebno sramežljive so bile device, ki so le redkokdaj stopile v vodo in še takrat v kopalnih oblekah, zaprtih in zapetih od vratu do pod kolen. Imate li doma kako tako fotografijo? Poiščite jo in pogledite si jo, da se boste nasmejali. Tempora mutantur —

O oštariji, vinu in prigrizku bi bil zni naš dedovski dopisnik brzkone tudi skromno, saj bi bil moral biti takrat »z malim zadovoljen«.

Dandanes je vse to drugače. In razen kakega profesorja iz zgoraj omenjene dobe ali pa kakega priletnega Nemca z Beadeckenjem v rokah ne vidi v teh starih trdnjavah nihče več junaških vitezov v oklepih, v starih palačah z got-skimi ali romanskimi okni knezov v škrlatnih plaščih in plemstva v »Veladah«, ampak samo ogromen kup podrtin. Seveda je še tu in tam ostalo kakšno in-

teresančno okno, kak na pol sesut balkon. Pač pa so cerkve ohranile svojo lepoto. Posebno katedrala in njen veliki zvonik v romanskem slogu. Tudi v občini, bivši kneževi palači, je nekaj kamnov z napisi iz rimske dobe in neki relief Rimljana v togi, ki mu je obraz pa, žal, razbit. In še mestna loža bi se lahko prišlela k historičnim spomenikom. Vse skupaj torej baš zadošča za tiste posetnike, ki hočejo na vsak način videti tudi nekaj historičnega in arheološkega ter se jako pritožujejo, če nekaj ni tako, kakor kaže njihov »Reisebuch«. Mi se tukaj s temi starinami ne bomo dolgočasili. Kogar zanimajo, lahko bere o njih v nešteti knjigah in vodičih, ki so jih vsi potovalni uradi pohni. Med najboljši in najbolj izčrpani v našem jeziku spada knjiga »Otok Rab« o. Vlačića, gvardijana samostana sv. Evgenje na Rabu.

Mladina in ž njo vred vsi, ki hočejo biti mladi, se ne brigajo dosti za to. Niso več »z malim« zadovoljni, s kakšno »dobrodoščo meščansko gostino« ali skromnim »svratštem«, ampak zahtevajo moderne in udobne hotele. Evropski komfort. In Rab je v tem oziru na prvem mestu. Dovolj če vam naštem nekaj hotelskih imen in že po tem boste spoznali, da so to hše prvega reda. Prav zares v evropskem, da ne rečem ameriškem zmishu. Čujte: Astoria, Bristol, Palace, Girand, Imperial, Miramar itd. Ni samo bahanje z blestečimi imeni. Zares mudičo ves komfort. Mi Jugoslovenci sicer dajemo vsakemu našemu kolčikaj znanemu letovišču ali zdravilišču po nekoliko »olepševalnih naslovov« ali jih pa celo nazovemo kar po tujih svetovnoslavnih n. pr. jugosl. Madeira, jugosl. Vichy, jugoslovenske Meran, jugosl. Švica, jugosl. Karlsbad, jugosl. Venecija, Pariz in česa vsega nimamo doma, ampak Rab, ki v tem pogledu zares odgovarja letoviščem velikega sveta, baš ni bil deležen te sreče, da bi ga uvrstili med ta zvoneča imena. Nič ne dé! Verujte — mi se mu treba dičiti s tujim perjem! Rab si bo sam priboril med temi slavnimi častno mesto. In je že blizu zmage. V potovalnih uradih Češkoslovaške, Nemčije, Madžarske, Poljske in še dalje tja proti severu — Norveške in Švedske — ima beseda Rab že veliko veljavo.

Nemalo zaslugo, da je Rab, poleg sinjega morja, toplega solnca in čistega zraka tako priljubljen kraj za vse, ki iščejo odpočitka, okrepitve zdravja in novih moči, imajo njegove šume. Rab je edini med nešteti dalmatinskimi otoki, ki je pogodzen. Neki Slovenec — Bog mu daj večni mir in pokoj! in se ga blago in spoštljivo spomni vsak domačin in tujec, ki prebere v spomin-ski kamen vklesano njegovo ime —

Radioje Reba je bil izvršiti to velikansko delo. In bi moral biti človek najmanj dvakrat tako dober pesnik kakor je bil n. pr. splitski Luka Botić, ki je opeval tamošnji, takrat še čisto goši Marjan, da bi zapel Rabu in njegovi borovi šumi. Vsem tistim čudežnim in »mionirskim« zefirjem, ki pihljajo čez morje, parfumu, ki ga na solncu ogreti borovci dajejo od sebe, lepoti v tisočih se nijansah prelivajočih barv morja, otokov, rabskih grebenov Tinjarose (ki je rožnate barve, odtod ime!) in mogočnega zaledja, silnega, na vrhovih malce zasneženega Velebita. V daljavi pa, v perspektivi, proti južnemu delu otoka selo Barbat, ki si ga velja zapomniti. Tam je zemlja temnordeča, kakor naša kraška, in tam raste vino — prava znamenitost! — ki vam ga barba Marko ali barba Niko ali kume Frane natoči za 6, 5 ali celo 4 dinarje polu liter in je bokal, ko ste ga izpraznili, krvavordeč. Kje naj se človek potemtakem pozdravi, če ne tukaj?

In kar je še prav priključivo in nadvse prijazno je, da je vse tako prirodno, nenamerno, ne pretirano. Nekoliko glavni poti in prav ljubkih stezic, za slikarsko oko naravnost božansko lepah, za resnejše šetalce vprav zadostnih in komaj za ljubavne pare, tja proti mraku, nepotrebnih.

Zvečer pa potem, ko borovci tajinstveno zašepetajo in zaigra na terasi obližer vile radio »Liebeswalzer« ali »Walzer fjr zwei Herzen« — honny soit qui mal y pense! Za tiste, ki jih mesečina ni odvela v šumo ali na morske čeri sanjarit, in ki jih rado v podplate zasrbi, svira v »Imperialu« in »Prah« inozemski prima - jazz, ki mora zadovoljiti tudi najbolj razvajenega tujca, pa naj si bo vaju magari berlinskega »Casanove«, »Femine« ali pariškega »Moulin rouge«. Rabski hotelski portirji pa in drugo višje služabništvo ima jako

mного smisla za velesvetovno izpolnjenost v svoji službi: diskreciji.

Zato je Rab vsako poletje tako prenapolnjen, da spijo ljudje zunaj na terasah, ker ni dobiti sob. Mnogi se spravijo tudi pod šotore. Dokaz, da je Rab zares »biser Jadrana«, kakor mu pravijo, in da se tako ne imenuje samo po neimar-nem.

Poleg mnogoštevilnih Čehov, ki so si zgradili dva prekrasna hotela »Prah« in »Bristol«, in Nemcev, zahaja sem tudi dosti Slovencev. Ljubljanski Okrožni urad za zavarovanje delavcev ima tukaj okrevališče »Jadran« za svoje člane. In je na ta način tudi naše delavstvo, ki potrebuje solnca in morskega zraka, deležno te božje dobrote. Dični upravitelj gosp. Vodišek, široka in mehka kranjska duša s svojo ljubeznivo gospo soprogo, list naše rožnate tržaške Skalašante, prav po očetovski in materinsko skrbita za celo kopo solnca in morskega zraka željnih rekonvalescentov, posebno otrok. In obrazki naših malčkov žarijo ne samo od žgočega solnca, temveč tudi od velikega veselja in zdravja, ki jih naravnost vidno popravlja. Tudi starejših se včasih poloti taka mehka zadovoljnost in kjer so trije Slovenci, pa naj si bodo vsi skupaj magari sami tvojati ali basi, bo brez dvoma zapel kvartet. Če nam brhka gospodična Vita natoči tiste krvavotemne čr-nine z Barbata, ki si ga velja zapomniti, in gospod Vodišek zabrenka na svojo kitaro, se ponavadi prav lepo razlega naša pesem:

Barka zaplaval...
dekle zajokalo...

In gosp. dr. Dereani, ki sta ga solnce in zrak spremenila skoraj že v pravega zamorca, zadovoljno šara v pesku s svojo palico...

— Pa tisto dejte, no »Večerni zvon«, ali pa »Buči morje«.

In, bogme, včasih jo spravimo skupaj, čeprav nas je komaj za en bolj »švoh« kvartet. Rade Pregarc.

Medijski grad na Izlakah

Domačija Ivana Vajkarda Valvasorja, očeta »Slave vojvodine Kranjske«

Dobršen kos pota je do Izlak, v dveh urah ga zmore srednji pešec. Avto te seve s postaje tudi potegne skozi idilično medijsko dolino: za seboj pusti žvepleni dim apnenic, ki te sprejme že pri postaji, švigneš v dolinico. Glej, na desni se je na hribček stisnila jatica domačnih belih domov okoli belega, dvostolpnega božjega hrama — Zagorje! Skozi rudarsko četrtno mimo štiritirvine delavske kolonije ob podrti stekleni zaropota motor, sopihajoč skozi Toplice v klanec, kjer prvi obupani pešci lahko izbirajo med štirimi vinskimi hišicami, da si utešijo žejo, če se te priložnosti niso poslužili že poprej. Nadaljna pot se svedra po lepi loški dolini skozi Loke, ob ribnat Mediji mimo žag in mlinov do Bregarja, čez novi betonski most v Zelencu. Tu začena znana in zanimiva piramidna dolina: ob poti se vrste bele skalne samice, okameneli svatje zelenčeve domačije. Kmalu se v zaseki pojavi Medijski gradič. Pod njim se je ugnedila antimonsko-barvarska industrija, last francoske delniške družbe. Na ovinku poti je gostilna in pošta na Obreziji. Tu domuje sedanji posestnik gradiča, Zajec, ki ima shranjen ključek Valvasorjeve sobe. Po par sto korakih v položnem drevoredu nas pozdravi zidana starina. Jedro stavbe je še dobro, vsepovsod pa veje plesnivi starinski duh, omet se lušči, stoletja razpadajo. V gradiču so zdaj nastanjene razne delavske družine, povsod po hodnikih je ob stene stlačena stara plesniva šara. Vrt je sicer obdelan, a obzidje se kruši. Star kip v grmovju je razjeden, mal akvarij zasut z zemljo. Kapelica ima na zunanji strani vzdano kamenito ploščo z grbom in napisom, ki pove, da je tu poleg drugih pokopan tudi Ivan Baptist Valvasor, umrl 10. junija 1650 star 32 let. Kapelica sama je sirota. V tleh je kamenita plošča, pod njo v grobnici ostanki plemenitega rodu. Pred nekaj leti so šarili radovedneži med kostmi in odnesli zadnjo dragocenost, zlat prstan s koščene roke. Hladno je v tesni kapelici, gole so stene, neprijetne. Po globoko uhojenih lesenih stopnicah, skozi opek, s svinčnikom popisani hodnik prideš v drugo nadstropje k Valvasorjevi sobi. Tu so zadnji ostanki predmetov, med katerimi je živel veliki zgodovinec. Skozi vrata v les rezljani podboji vstopimo v mračno in zaprašeno, z raznovrstnim pohištvom zastavljeno sobo. Precej prostorna je, dolga kakih deset, široka pet in prav toliko metrov visoka. Stene so v višino enega metra obite s temno jelovino. Sredi sobe stoji biljard (med vojno so ga bili od nekd privlekli vojaki). V kotu ždi ob mizi sedem, nekaj modro prevlečenih foteljev; danes je že vse preperelo, obledelo in zaprašeno — žde kakor sklonjeni užaljeni starci. Na isti steni je dokaj dobro ohranjena komoda, v predalih pa »Jutro«, stara zaprašena številka, pratika, cunjce, proso... Največja omara je sicer lepo rezljana, a vegasta pokora. V leseno stensko ploščo je vdolano staro slepo zrcalo, na steni visi veliko oile, zamazano in z lastavčimi odpadki ozaljšano, predstavljajoče nekako razvalino. Vseopovsod navlaka pohištva raznih strank, ki so ga tu odložile, vse v toplem prašnem molku. V skromni črvini omari ob vratih so shranjena mašna oblačila, razocfrano blazino, koš,

monštranca in dve mašni knjigi. Ena je vezana v oguljeno usnje in nosi naslov — Missale Romanum, Venetis, ex typographia Balleoniana 1731. To je vse, kar je ostalo, drugo so odnesli razni nepoklicanci ali pa odprodali bivši lastniki. Še pred kakimi petnajstimi leti so bile sobe natrpene dragocene starinske oprave, slik in drugih starin. Med vojno je ves ta narodni zaklad prešel v roke zasebnikov.

Tu je nekoč gospodoval delavni rod, čegar veja Ivan Vajkard Valvasor je s svojim delom ohranil toliko značilnih in zanimivih potez našega naroda, ki ga je, čeprav Nemec, vendar cenil. Spoznaval ga je že takrat, ko se še nismo zavedali svoje bitnosti in bi torej ne mogli obdržati niti tisočinko tega, kar je rešil pozabljenja on.

Rodbina Valvasorjev je prišla v 16. stoletju iz Italije, ko se je Hieronim V.

dovolj preceniti tega ogromnega dela, ki mu je žrtvoval Valvasor svoja najlepša leta in svoje premoženje. Tujina ga je proslavila, angleška kraljeva akademija ga je imenovala za svojega pravega člana. Izdaja knjige mu je pa nakopala gospodarski polje. Prodati je moral svoj grad, hišo v Ljubljani, da si je v Krškem kupil skromno hišico, kjer je še vedno delaven umrl v najlepši moški dobi 19. septembra 1693, star 52 let. Položili so ga v rodbinsko rakev na Mediji, kakor trdi zgodovinar Gruden.

O svoji domačiji piše Valvasor sledeče:

— Graščina Gallenek, ki se po kranjsko Mudija imenuje, stoji na Gorenjskem (Ober-Krain) pet milj od Ljubljane v dolini, vendar na hribčku med visokimi hribi. Skozi dolino teče voda, ki se tudi po kranjsko Mudija imenuje in ki ima mnogo postvri. Okolu graščine je še danes mnogo polja, ki je bilo tudi oni čas obdelano in za čudo — »vrabci niso nikoli delali škode posevkom. Šele ko so žita pospravili, so priletele na strnišča tolpe vrabcev, ki so se dotle podile po sosednjih njivah«. Neka čarovnica da jim je urekla, kar je verjetno, nadaljuje precej vračjeverni zgodovinar, saj so se tudi v drugih deželah godile take reči, kar bi se dalo dokazati.

Ime Gallenek, odnosno Gallnek je najbrž nastalo po Gallu, ki je bil sezidal ta gradič. Postanek imena Mudija si razlaga Valvasor na dva načina: Izvaja ga iz slovenske besede muditi se — zamuditi, za-mudija, češ, da je bilo zelo težko po slabih in dolgotrajnih potih dospeti do gradu in da je bila s tem velika mudija. Druga, njemu verjetna razlaga, ki pa ne drži, naj bi bila izvedena iz nemške besede »müde« (utrujen) in pa »Mut« (pogum), da se je pešec torej presneto utrudil, a dobil novega poguma, ko je zagledal oči potovanja. Ustanovitelj rodu je bil Jernej Valvasor. Rod je bilo zelo rodovit, saj je bil Ivanov oče rednik 29 otrokom iz prvega in drugega zakona.

Graščino je l. 1556. prodal Gall Leopoldu Rambsišu, za njim jo je dobil neki Herberstein, ta jo je 1562 prodal Ivanu Baptistu Valvasorju. Za njim jo je podedoval sin Hieronim, za njim Jernej, oče Ivana. Brat Karol, ki mu je gradič sedaj pripadel, je odprodal domačijo Ivanu Herbertu, za njim jo je dobil njegov nečak Adam Zmagoslav. Zanimivo je, da je Jernej l. 1650. podpisal ustanovo, v kateri je poleg maš, ki se naj v vse večne čase njegovega rodu čitajo, vstavil tudi določbo, da se mora pri teh mašah čitati evangelij v kranjskem, torej slovenskem jeziku. Sploh so ostali Valvasorji v ustnem izročilu doline v prav lepem spominu, kar je pač redkost v časih desetine in tlake.

Ko se je umaknil rod Valvasorjev v grobnice, so se menjavali lastniki kaj pogosto.

Stara pesem je, — čim več gospodarjev, tem slabše gospodarstvo. To velja tudi v tem primeru. Posestvo in z njim gradič je začelo propadati in se ni več



naselil na gradu Mediji, takrat Gallen-ecu. Tu je Ivan preživel svojo mladost. Po navadi onega časa je prepo-toval mnogo sveta, ki ga je ves čas opazoval s pozornim znanstvenim očesom in ga primerjal z domovino. Brat Karol je podedoval Medijo, izplačal pa je delež Ivanu, s čemer si je ta kupil Vagensperk, kjer je nadaljeval svoje pisateljsko delo. Da se je lotil pisanja, k temu ga je napotila rodoljubna želja, kajti prepričal se je, da kranjska dežela svetu sploh ni znana. S sledečim ogromnim delom, ogromnim po fizičnem naporu in gnetnem vidiku, nas je predstavil takratnemu svetu, nam pa ohranil dragocene podatke o naših prednikih,egah, krajih in posebnostih ne le z besedo, ampak tudi z podrobnimi slikami. L. 1689 je izšla knjiga z naslovom »Slava vojvodine kranjske« pri tiskarju Moricu Endterju v Norimbergu. Razdeljena je v štiri dele in 15 oddelkov na 3520 straneh, s 533 večji-mi in nebroj manjšimi slikami. Skoro tri stoletja so minula od onega časa, vrednost tega obsežnega dela pa se je neskončno povečala. Preko njega ne more iti današnji zemljepisec, kulturni zgodovinar, narodopisec, botanik. Vsem tem panogam se mudi v tej knjigi ogro-men kompleks snovi, ki še do danes ni izčrpana. Če pomislimo na takratna sredstva v vseh ozirih, na napor s pomočjo tolmača in brez fotografske ka-mere zajeti vse to snov, ne moremo

povzpelo. Okolu l. 1865. je od neke Hofbaverce odkupil posestvo domačini Prašnikar za svojega brata. Ta je je za-pustil sinu Lojzu, generalnemu ravna-telju železnice na Dunaju. Temu seveda ni bilo do hribovskega posestva, zato ga je hitro prodal po svojem advokatu dolincu Celestini iz Izlak. Ta je izsekjal hosto, prodal les, posestvo pa na drobno 17 interesentom po večini Izlačanom. Grobljar je l. 1911. za 32.000 kron kupil gradič, nekaj polja in gozdove. Sedaj je gospodar njegov sin, ki se je priženil na Obrezijo k Zajčevim.

Mark in zguban kakor upehan stavec stoji v svojo prošlost zamaknjeni gra-dič in sanja dobo svoe slave, leze onemogel vase, neozdravljivo bolan, od ni-kogar negovan. Od povsod veje dih no-vega časa, ne prizanaša nikomur, brez-obzirno podira, kar je staro, čeprav bi moral tu in tam spoštljivo obstati. V prah pada kamenita zgodovina naše ožje domovine. In to ni vselej prav, menim, tu in tam bi se le morali spošt-ljivo ali vsaj radovedno ustaviti: saj vsi radi poslušamo bajke, stare priče, takrat smo sklonjeni nad prošlost, raz-bljini se hrupa sedanjost, pred nami se pa odpre čudež pozabljeneja mira.

N. Adamič

Naročajte
»Našo dobo«



Okrevališče »Jadran« ljubljanskega OUZD na Rabu

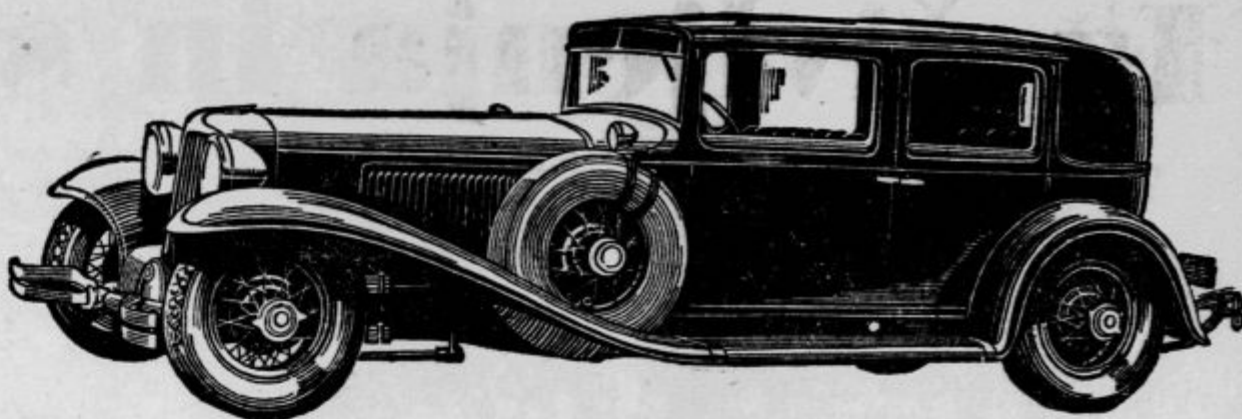


Svetovnoznana konstrukcija Duesenberga

6 in 8 cil. kvalitetni avtomobili Amerike

s pogonom na zadnja ali prednja kolesa, vsi modeli opremljeni s hidrauličnimi zavorami, amortizerji in centralnim mazanjem sistema Bijur. — Modeli 1930 dospeli! Plačilne olajšave! Rezervni deli na zalogi!

Generalno zastopstvo: O. ŽUŽEK, Ljubljana, Tavčarjeva št. 11.



Iz Kranja

r— Tekma v odbojki. Danes ob 5. uri popoldne se bo vršila pri Narodnem domu tekma v odbojki (woley ball) med skavtsko I. četo Zmajevca stega iz Ljubljane in domačim moštvo sportnega odseka Sokola. Gostje so najboljše skavtsko moštvo v odbojki.

r— Inspekcija. Te dni je inspiciral inspektor dravskega orožniškega polka podpolkovnik Dušan Petkovič iz Ljubljane po veljavnosti orožniške čete in voda. Našel je najlepši red.

r— Izprememba posesti. Ljubljanska kreditna banka je kupila od veletrgovca gospoda Karla Schindlerja dvonadstropno hišo na Glavnem trgu, kjer ima sedaj posredniška Jadransko-podunavske banke svoje prostore, za vsoto 825.000 Din.

r— Zgodnje gobe. Neki gospod je našel pred nekaj dnevi v gozdu v Drulovki na enem kupu 6 zdravih in močnih jurčkov.

Z Jesenic

r— Priprave za sokolski zlet na Jesenicah. V dnevi 31. t. m. in 1. junija bo zlet sokolske župe Kranj na Jesenicah. V soboto 31. t. m. se bodo vršile na letnem telovadšču poleg Sokolskega doma tekme članov in članic v srednjem in nižjem oddelku in v lahki atletiki, za katere je prijavljenih okrog 75 tekmovalcev in tekmovalk. Zvečer istega dne bo v vseh prostorih Sokolskega doma družabni sestanek, v nedeljo jutraj in dopoldne pa bodo tekme moškega in ženskega narasčaja ter skušnje vseh oddelkov za popoldanski nastop. Ob 14. uri se bo pred postajo formal sokolski sprevid, ki bo krenil od doma. Ob 15.30 bo javni nastop vseh oddelkov, po nastopu pa bo slavnostno razvije župnega zastave. Po javni telovadbi se bo vršila v vseh prostorih doma in na telovadšču velika ljudska zabava s plesom, pri kateri bosta sodelovali 2 godbi. Sokol Jesenice se za svoj veliki dan temeljito pripravlja. Sestavljen je poseben odbor, ki bo ukrenil potrebno, da bo ta velika prireditev povoljno uspela. Predvsem pa članstvo s kulokom lepo ureja svoje letno telovadišče, ki bo po velikosti in praktični ureditvi brezdvomno eno najvišjih in najlepših v Sloveniji.

Modistinja Modistinja

TUŠAR FRANJA
Jesenice št. 15
izdeluje damske slavnice in klobuke vseh vrst in barv po zadnji modi.
Cene nizke! Delo solidno in točno!

r— Smrtina kosa. V četrtek zvečer je preminula gđ. Lojzka Globočnikova, hčerka znanega narodnega delavskega voditelja g. Andreja Globočnika na Savi pri Jesenicah. Pokojna Lojzka je bolehalo že več let, iskala je leka svoji bolezni na Golniku in tudi drugih bolnicah, toda zaman, umrla je v najlepših letih za zavratno morilko jetiko. Naj ji bo ohranjen lep spomin, hudo prizadeti družini pa naše iskreno sožalje.

Iz Kamnika

ka— Prihod novega dekana. V sredo popoldne ob 4. bodo slavnostno sprejeli novega dekana g. Riharja.
ka— Novi upravnik smodnišnice. Za upravnika tukajšnje smodnišnice je imenovan artiljerijski polkovnik g. Vladimir B. Kretič.
ka— Davčna uprava razglašala, da so razporedi o dovršeni odmeri rentnine za davčno leto 1930, razgrnjeni na javen vpogled za osem dni v času od 19.—27. t. m. pri davčni upravi.
ka— Himen. Včeraj sta se poročila v Ljubljani gđ. Štefka Lapornikova iz Kamnika in g. Pavle Srebočan, železniški uradnik v Beogradu. Naše čestitke!

Iz Novega mesta

n— Odlikovanje poštinih uslužbencev. Poštni urad v Novem mestu sta posetila te dni g. Suhač od poštne direkcije v Ljubljani in g. dr. Kurbus, inspektor istotam,

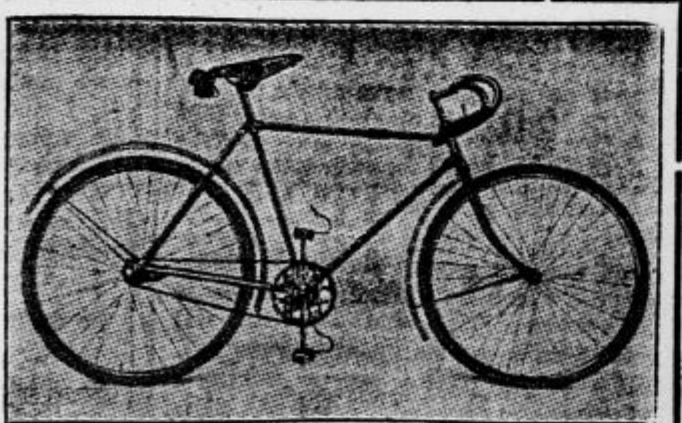
PUCH

NOVI MODELI!

Dobe se po solidni ceni, tudi na obroke, le pri tvrdki!

IGN. VOK LJUBLJANA

Zastopniki se sprejmejo.



ter izročila odlikovanja poštinih uslužbencev: poštenu upravniku Ferdu Nadrahu, uradnikoma Kambiču in Brejcu red sv. Save V. razreda, poštenu uslužitelju g. Plajperju na srebrno svetinjo za zvesto službovanje.

n— Poštni avto Brežice—Novo mesto prihaja v mesto ob 9.30, odhaja pa iz mesta ob 12.15 in ne več ob 12.30, ker ima na ta način direktno zvezo z vlakom v Brežicah. — Avtobusno progo Novo mesto—Črnošnje si je te dni ogledala komisija (glavar g. Krajšek, g. inž. Štolfa iz Ljubljane, šef tukajšnje gradbene sekcije g. inž. Ahlfeld in župan šmihel-stopiške občine gospod Brulc) ter jo spoznala prikladno za avtobusne vožnje.

Iz Kočevja

kč— Odlikovan je z redom sv. Save V. razreda poštni upravnik br. Anton Vujčič, velezaslužni mnogoletni blaginjak Sokola. Iskreno mu čestitamo na tem častnem priznanju za vestno, poštvalno delo, ki ga je vršil skozi decenije, zlasti pa po prevaru.

kč— Tatvine koles. Pred kratkim je bilo ukradeno izpred gostilne g. Marincija pri kolodvoru skoro popolnoma novo kolo g. Julija Kajtna. Imenovan je pristojni kolo zmagaj blizu vrat. Pomudil se je v gostilni četrte ure. Ko je hotel oditi, kolesa že ni bilo nikjer več. Tat se je z njim odpejal neznanokam. — Druga tatvina se je izvršila v Mahovniku (Mooswald). Tu je bilo ukradeno prav tako izpred gostilne kolo znamke »Waffenrad« čevljarskemu pomočniku Vebnu. Oba okradenca sta tatvino prijavila orožniški postaji v Kočevju, ki je tatovom že na sledu.

Iz Trbovelj

t— Pogreb ge. Julije Štihoje se bo vršil iz Hrastnika v Trbovlje v ponedeljek popoldne ob 4. in ne že v nedeljo, kakor je bilo objavljeno v včerajšnjem smrtnem oznanilu.

t— Zadnja pot nadredarja Franchettija. Vsa narava se je odela v zelenje, ko smo polagali v grob njenega največjega oboževalca in ljubitelja. Na njegovi zadnji poti so ga spremljali poleg sorodnikov vsi občinski nameščenci z gg. županom Sitterjem in podžupanom Voduškom na čelu, društvo Sokol in poleg številnega občinstva tudi njegovi najzvestejši tovariši lovci. Delavska godba je sverjala turbovne žalostinke, ko se je pomikal po cesti v venci in svečah cvetjem obložen voz. V lepih in ginljivih besedah se je poslovil od njega v imenu »zelenih bratovščine« učitelj g. Šuligoj. Lovski rog mu je odzvenel zadnjič v slovo, nakar so oddali častno salvo številni navzoči lovski tovariši od blizu in daleč. Blagumu pokojniku bodi zemlja lahka.

t— Kino Sokol bo predvajal 17. in 18. t. m. največji nemški govoreči film »Atlantika«, ki prikazuje največjo pomorsko katastrofo pogin »Titanika«. Okoličane opozarjamo, naj ne zamude prilike, ogledati si ta grandiozen film.

Iz Zagorja

z— Tombolo v korist ferijalne kolonije za bolešno deca priredi v nedeljo 1. junija Kolo jugoslovenskih sester v Sokolskem domu. Kupujte tablice, ker obsega tombola lepe dobrote: opravo za spalnico, lepega prečišča, opravo za kuhinjo, moko, premo, blago za rjuhe, garnituro kuhinjske posode in še več drugega. Dobitki bodo zadnji teden v izlozih. Bratska društva prosimo, da se ozirajo na prireditve.

Iz Laškega

l— Polovična vožnja na gasilsko prireditve. Jugoslovenska gasilska zveza Ljubljana sporoča udeležencem pokrajinskega zveznega zleta ob binkošti na Laško k proslavi 60letnice obstoja domačega prostovoljnega gasilnega društva, da je dovolila generalna direkcija državnih železnic izjemno polovično vožnjo tja in nazaj brez legitimacije s fotografijo. Legitimacije za kupovanje železniških kart se bodo razpisale vsem društvom ob koncu maja ali v začetku junija. Cele vozne karte ne oddajate na Laškem, ker se boste z njo vozili domov, le potrdilo dobite na Laškem, da ste se udeležili te proslave!

l— Gasilna društva, ki se bodo udeležila

proslave 60letnice gasilnega društva v Laškem, nujno prosimo, da takoj pošljejo prijavnice, ker je glede na kratko odmerjeni čas in zaradi mnogobrojne udeležbe, ki se napoveduje od raznih strani, nujno potrebna porazdelitev posameznih društev glede prehrane in prenočišč. Prosimo tudi, naj tovariška društva prijavijo odboru prapore, s katerimi nas bodo posetili.

Iz Šoštanja

št— Osebnosti iz Topolišice. Šef državnega zdravilišča za pljučno tuberkulozo v Topolišici g. dr. Vasa Savič je po polletni odsotnosti zopet prevzel vodstvo zdravilišča. Za časa njegovega bivanja v Zagrebu, kjer je praktikalno specialno kirurgijo, ga je zastopala gđ. dr. Kučerova. Dosedanja zdravniška zdravilišča gđ. dr. Nela Sertičeva je imenovana za voditeljico protituberkuloznega instituta v Zagrebu, kamor je te dni že odšla.

št— Znižanje avtomobilskih vozni cen. Vozne cene na avtobusni progi Šoštanj—Dravograd se znižajo. Tako stane odšel na primer vožnja od Šoštanja do Slovenjgradca 20 Din, do Dravograda 28 Din, od Velenja do Slovenjgradca pa 16 Din.

št— Teniš. Pod širokem so dogradili te dni novo igrišče za tenis. Igrišče, ki je last tovarnarja g. Woschnagga, je zgrajeno povsem moderno in se nahaja v lepi senčni legi tik gozda. Razen tega se ponuja še s poslopjem, v katerem je umivalnica. Novo igrišče za tenis je v Šoštanju tretje po številu.

Iz Ptuj

j— Materinski dan je 11. t. m. proslavila podružnica Kola jugoslovenskih sester s sodelovanjem Podmladka RK v mestnem gledališču. V prisrčnih besedah je postala mladiča svoje matere. Žal, da Ptujčani za tako prireditev nimajo smisla; odzvali so se vabilu le v skromnem številu. Čestitamo pa na tem mestu dijaškemu orkestru in svojemu deklasi osnovne šole, ki sta nas s petjem izvajanjem zelo prijetno iznenadila. Z dobičkom, ki ga je prinesel

Lepota nog

Nogavice in gume dajejo zači vrtke in dr. lepo obliko. Dananja meda zahteva lepo in graciozno obliko noge, a to se doseže samo s nošenjem gumnatih nogavic. Noga se ne utrjuje, a obenem se počitno v nogavici, kakor tudi krone šila (Krampladen). Nogavice iz čiste ameriške gume brez šiva, tenke, popolnoma prozorne, dajo lepo vitko nogo do kolena. Brez šiva, v barvi kože (Fleischfarbe) par 180 Din. Pletene gum. nogavice iz najfinjšega trikotja za krone šila do kolena par 190 Din; nogavice črna kolenja in stegno samo po meri od 310 Din naprej.

Pleša

In ispanjanje las je največja nevarnost za staro in mlado. V 34 urah se stavimo ispanjanje las za vedno, odpravimo vse prihlaj, erbeč, hrasce in nevarnosti »ESPARCETTE« lasje bodo odpravi la s opet bujno rasti. Za uspeh garantiramo. — Garancija stane 60 Din.

CENTIPOLIA, kozmetični zavod, Zagreb, Juričeva 8. Zahtevno takoj brezplačno ilustrirane očitke!

Opeko in strešnike

vseh vrst za zidavo hiš, iz znanih Karlovskih opekarn »ILOVAC«, dobavljajo franko vsaka postaja po konkurenčnih cenah, samo »EKONOMA«, generalno zastopstvo za Dravsko banovino, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 7. 58

Dolžnost žene

je, gledati na to, da je njeno oblačilo krojeno po obstoječi modi. Veletrgovina Stermeckl v Celju Vas lahko posluži z najmočnejšo konfekcijo po zelo zmernih cenah. Zahtevajte takoj novi ilustrirani cenik z več tisoč slikami, katerega dobite popolnoma brezplačno.

Damske obleke iz delena Dtn 80, 120, rips Din 130, etamin 160, iz svilenega popelina Din 180, umetne svile 170, iz volnenega sukna 270, 370, bluze Din 34, 51, 62, suknje 85, 115, pomladanski plašči 290, 370, 500, obleke za dekle od Din 39 dalje. Kar ne odgovarja, se zamenja ali vrne denar. Paketi preko Din 500 prosti poštnine. Trgovski dom R. STERMECKI, Celje št. 20. Dravska banovina.

ta dan, je bilo obdarovanih 50 ubogih ženic. Vsem, ki so pomagali pri proslavi, najlepša zahvala!

Iz Gor. Radgone

gr— Predavanje o umnem čebelarstvu bo danes v prostorih osnovne šole pri Kapeli dopoldne po rani maši in popoldne ob 2. Predaval bo strokovnjak iz Celja. Čebelarji, pridite!

gr— Urbanov sejem. Vsakoletni veliki kramarski in živinski sejem, tako zvani Urbanov sejem, bo letos v ponedeljek 25. t. m.

gr— Gasilska tombola. Tukajšnje gasilno društvo priredi v juniju veliko tombolo. Dan tombole bo objavljen pravočasno. Pripravljali odbor je pravkar razposlal nabiralne pole vsem dobrotnikom s prošnjo za gmotno pomoč. Društvo si je pred leti nabavilo moderno novo motorno brizgalno, cevi in prevozni avtomobil. Na teh dobavah ima dolga še okrog 28.000 Din. Ker je čisti dobiček namenjen predvsem za poravnato tega dolga ter nabavo potrebnih, se naprošajo vsi dobrotniki, da prispevajo po svojih močeh ter na ta način omogočijo čim lepši gmotni uspeh.

KRASNE TLAKOVE

za veže, cerkve izdeluje in poklada Cementarna Gostinčar Pešata, p. Dol pri Ljubljani.

2 sposobna in trezna

preddelavca

za kanalizacijska dela sprejme Ing. Dukić in drug v Ljubljani. 7173

Peklenske kose

v vseh oblikah in dolgotih ter fine Bergamaške in tirolske kamne ima na zalogi

ŠKRABAR JANKO, Kranjska gora. Za kvaliteto kos kakor Bergamaških kamnov se jamči. 6352

VODNE TURBINE

za vse razmere, avtom. regulatorje, opreme za mlino in žage izdeluje



G. F. SCHNEITER, Škofja Loka

Podjetje za zgradbo vodnih turbin. — Proračuni brezplačno. — Zmerne cene. — Prvovrstne reference.

Odvetniška pisarna

dr. Vladimir Knaflič

se po sešitvi nahaja

v Šelenburgovi ulici 6 poleg glavne pošte.

Telefon neizpremenjen, 26-11. 7221

Novo obleko iz svile ali tkanine za pranje

si boste nabavili brez skrbi, ako izberete material iz naše izbire.

Kolekcija naših vzorcev je bogata. Nizke cene izbranih tkanin vam raztolmačijo, zakaj se tisoč razvajenih dam oblačijo vprav z našimi tkaninami.

Zanesite se na nas: Kdor naroči naše brezplačne vzorce, ni vezan na nakup. Zato se ne obotavljajte, tako dobro priliko morate takoj izkoristiti. Samo nikarte pisati: »Pošljite mi vaše vzorce« temveč pišite »Pošljite mi vzorce od ...« in tu naznačite vrsto in svrbo zaželjene tkanine!

Vsaki pošiljki prilagamo povratni omot s plačano poštnino kakor tudi naš novi katalog s 128 stranmi priložnostnih nakupov.

Kastner & Ofler, Zagreb

največja izvozna in blagovna trdnica v Jugoslaviji.



Potrži neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem presrečujočo vest, da je naš nad vse ljubljani, nepozabni soprog, oče, brat, tast, svak in stric, gospod

IVAN TOMŠIČ

posestnik

v soboto, dne 17. t. m., ob 12. po kratki, mukepolni bolezni, previden s tolažili svete vere, v 77. letu starosti preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v ponedeljek, dne 19. t. m., ob 17. iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju pri Mariboru. Svete maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi v Mariboru in na Vrhniki.

Maribor — Vrhnika, dne 17. maja 1930.

AURELIJA TOMŠIČ, soproga. — Inž. DUŠAN TOMŠIČ, sin. — MARA TOMŠIČ, snaha, in vsi ostali sorodniki.

Tridesetletno izkustvo in kvaliteta tovarnih avtomobilov, avtobusov in traktorjev ameriške tovarne International Vam jamči za največjo prevožnjo kilometrov pri najmanjših stroških in najslabših cestnih razmerah.

Brezkonkurenčne cene! Plačilne olajšave! Stalne zaloge rezervnih delov. Zahtevajte ponudbe in brez obzira poizkušnje vožnje!

Glavno zastopstvo: O. ŽUŽEK, Ljubljana, Tavčarjeva št. 11.

7247



Iz življenja in sveta



Otvoritev zasedanja sveta Društva narodov

Okoli mize sede v obliki podkve zastopniki posameznih držav v naslednjem redu: št. 1 dr. Curtius (Nemčija) št. 2 Grandi (Italija), št. 3 Briand (Francija), št. 4 dr. Marinković, št. 5 Henderson (Anglija), št. 6 Zaleski (Poljska).

Boj proti boleznim s križanjem plemen

Poskusi pri živalih so se izvrstno obnesli. — Ameriški profesor predlaga isto metodo tudi za ljudi. — Evgenika je šele v povojih.

Greh očeta se maščuje nad otroki in otrok otroki do tretjega in celo do četrtega pokolenja. Ta kruta kazen bi imela nekako opravičilo, ako se ne bi tudi boleznim očeta, pridobljene brez greha, slučajno in po nesreči podedovale v poznih pokolenjih. V prejšnjih casih je človek smatral to dednost bolezni kot neizogibno. Šele napredek moderne medicinske znanosti ga je poučil, da leži usoda potomstva v njegovih rokah in da se ona biblijsko prokletstvo lahko popolnoma obzrešči.

Vendar je to polje zdravstva še zelo malo raziskano. Profesor pittsburske univerze A. W. Kozelke je podal nedavno v ameriškem medicinskem listu »Journal of Heredity« (Casopis za dednost) vsa svoja in tuja dognanja glede podedovanosti raznih bolezni. Ugotovitve profesorja Kozelke so za človeštvo v enaki meri zanimive kakor bodrilne. Učenjak dokazuje, da je tk. zv. evgenika šele v povojih in da se bo nje razvoj gibal v pravcu križanja narodov s plemen, ki so manj dostopna posameznim hudim boleznim.

Zakon narode je ta, da postaja živi

organizem tem manj sprejemljiv za kako bolezen, čim večkrat jo je že preživel in prebolel. Ta lastnost prehaja tudi na potomce, ki postajajo s tem odpornejši in se ta odpornost stopnjuje do popolne imunosti nasproti bolezni, ki so bile še pred par pokolenji neoporečno smrtonosne. Tako so n. pr. črne koze — ne glede na cepjenje — pri nekaterih narodih zelo lahka bolezen, pri drugih pa zopet težka in smrtonosna. Črnci so popolnoma imuni nasproti rumeni mrzlici. Japonci ne poznajo škrlatinke — med Kitajci pa je tetanus docela neznan pojav.

Učenjaki so že na živalih preizkusili, kako bi se dalo vzgojiti plem, ki bi premagalo bolezni. V mnogih primerih je bil dosežen uspeh in zlasti pri živini je v tem pogledu zaznamovani velik napredek. Križali so zebu, ki je v Indiji sveta žival, z drugimi vrstami goveda in izkazalo se je, da križanci nikoli ne obole za vraničnim vnetjem. Zebu je prenesel to svojo lastnost na novo mešano govedo. Ruski raziskovalec Mečnikov je dognal, da je ličinka hrošča, ki živi kot zajedalec na nosorogu, dostopna koleri, ne okuži pa je vcepljeno vnetje vranice. Japonske poljske miši se prime vcepljeni tumor (bula, ule), naša poljska miš pa je zanj popolnoma neobčutljiva.

Profesor Kozelke je uverjen, da so pri živalih nekatere vrste popolnoma imune proti posameznim boleznim in je mnenja, da bi se tudi med ljudmi s križanjem plemen dali doseči lepi uspehi. Na žalost je pri človeku ta težava, da je pri njem enostavno mehanično križanje otežkočeno in skoraj nemogoče. Ni pa izključeno, da bi se došlo do znatnih uspehov že pri večjem mešanju narodov in plemen, ki spadajo k isti veliki družini, n. pr. k belemu, črnemu in rumenemu plemenu.

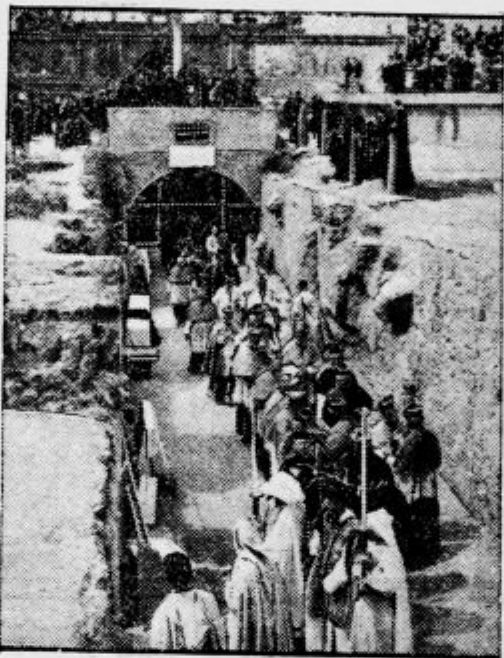
Za prelomitev prisega smrtna kazen

Sedanji perzijski šah Riza-kan Pehlevi, ki se je povzpela s svojo sposobnostjo od navadnega vojaka do kraljevskega prestola, je v Perziji ne samo uvedel red in mir, marveč je svojo državo tudi poveljal na pot napredka. O njegovi državniški sposobnosti pričča tudi dejstvo, da si je polagoma podvrževal vsa uporna plemena, ki so si pod prejšnjimi slabotnimi vladarji prilastila nekako izjemno stališče. Deloma je to dosegel s pomirljivo politiko, deloma pa z vojaško silo. Najdlje so se mu upirali roparska plemena ob beludžistanski meji. Nedavno pa so vladne čete ujele v boju voditelja upornikov Dužda Mohameda. Šah mu je daroval življenje in mu vrnil svobodo, le med svoje sople-

menjake ni smel več. Moral je živeti v Teheranu, kjer se je gibal lahko popolnoma svobodno. Nedavno pa se je razbojništvu stožilo po gorah, prelomil je obljubo, dano šahu, ustrelil nadzirajočega častnika ter ušel v gore. Šahove čete so ga čez par dni ujele vsega sestradanega v pustih gorah južno Teherana. Moža so pripeljali pred šaha in sodišče ga je obsodilo na smrt, ker je prelomil šahu dano besedo. Uporna plemena so se nato odrekla svojemu voditelju in prisegla večno zvestobo Riza-Kanu.

Drevesa in strela

Nemci imajo pregovor, ki pravi, da človek ne sme vedrati pod hrastom, pod vrbo ali pod smreko, pač pa je popolnoma varen pod bukvijo. Preprosti narod ima takšno izkustvo, ki ga je sedaj potrdila tudi veda. Učenjaki pravijo, da so ona drevesa dobri prevodniki električne struje, ki imajo mnogo skroba in malo olja. Zato v taka drevesa zelo rado treščijo. Največ olja imata oreh in bukev, ki sta tako slaba prevodnika elektrike in ne privlačita strele. Malo maščobe in mnogo skroba ima hrast, vrba, topol, jesen, brest in jelša. Ob nevihti vedrati pod njimi je vedno zelo opasna stvar. Pri nas pravi ljudstvo, da v gaber nikoli ne udari strela. Vsekakor pa je še najpametneje, ne zatekati se ob nevihti pod drevesa.



Procesija škofov v Kartagini

Škofje, ki so se sešli na evharistični kongres v Kartagini, se v svečanostnem sprevodu poklanjajo mučenikom v kartaginskih katakombah.

Ribijski vlak

Te dni je izročil francoski minister za trgovsko mornarico Rollin v promet prvi »ribji vlak«. Njegova naloga je širiti zanimanje za morske prideleke. Vlak šteje pet vagonov. Prva dva obsegata razstavo morskih rib. V naslednjih so prodajalna, knjižnica, ledenice in restavracija s samimi ribjimi jedmi. Vlak bo krožil po vsej Franciji.

Revmatizem, boleznih prehlada in glavobola

Bolečine takoj ponehajo, kakor z roko odneseš.

Gospod Rado Marković, privatni uradnik iz Beograda, Dobropolska cesta 66, nam piše v obširnem pismu, kako se je njegova mati popolnoma ozdravila s »Total« tabletami po dolgotrajnih strašnih revmatičnih bolečinah, proti katerim je uporabila brez vsakega uspeha najrazličnejša sredstva. — Gospod Marković zaključuje svoje pismo: »Mi osebno je »Total« pri prehladu služil izvanredno dobro, tako da ga morem iz osebne izkušnje priporočati vsakomur.

Slično sodi mnogo tisočev, ki so uporabljali »Total« proti revmi, protinu, bodilnim bolečinam v sklepih in udih, glavobolu in živčnim bolečinam. To- gal se je izkazal kot odlično sredstvo zlasti proti glavobolu. Neki policijski stražnik je strašno trpel radi glavobola od leta 1913, pa tudi vse zdravilne zdravnikov za živce ni pomagalo ali pa je bila pomoč le prepoza in kratka.

Uporabljaloc vedno skozi osem dni »Total« tablete, je bolnik ozdravel popolnoma od svoje težke bolezni. Ne uporabljajte drugega manj vrednega sredstva. Tudi najboljša niso za vaše zdravje dovolj dobra. Kakovost »Totala« je priznalo več kot 6000 zdravnikov, med katerimi so mnogi zdravniki znameniti profesorji. Nad 700 zdravnikov je dognalo posebno neskladnost »Totala«, oziroma njegove prednosti in odlike v primeru z drugimi preparati. Poskusite tudi vi s »Total« tabletami! Dobivalo se po vseh lekarnah, če jih ni v zalogi, jih takoj dobavimo.

Prizanesljivi mož

Mlada Parižanka, žena imovitega trgovca, se je peljala s svojim ljubimcem v avtomobilu. Na nekem križišču je podrl njeno vozilo velikanski tovorni avtomobil. Gospa je odnesla samo podplutbo, a njen spremljevalec je obledel mrtev. Zdaj je zahtevala gospa od lastnikov tovornega avtomobila 400.000 frankov odškodnine. »Kaj pa ste izgubili?« je vprašal zastopnik tožene tvrdke. »Moj ljubimec mi je pomagal tudi denarno...« »Ampak po francoski postavi omožena žena ne sme pričeti pravde brez dovoljenja svojega moža. Kaj bo rekel vaš sogovornik, če bo zvedel, da zahtevate sodnijskim potom povračilo škode radi ljubimčeve smrti?« »O, moj mož mi je že dovolil pravdo. Lastnoročno je podpisal tožbo!« Sodnik je skomignil z rameni, ker se ni bil videl tako prizanesljivega soproga. Znižal pa je odškodnino na 40.000 fr. in sicer zato, da ni ostavila gospa moža in da ni ostala to smrti svojega ljubimca popolnoma brez dohodkov!

Ameriška ravnopravnost

Zedinjene države so razburjene zaradi izrednega dogodka »kakršnega še ni nikoli zabeležila zgodovina naše kulture«, kakor pišejo listi. Znamenito nogometno moštvo »Columbia«, katerega člani so sami visokošolci Kolumbijske univerze, je izvolilo za svojega kapitana nekega Gregoryja, navadnega zamorca. Služil je v neki restavraciji, katero dijaki radi obiskujejo, in je bil pri njih zelo priljubljen. Dijaki so na napade kratko odgovorili, da se je to zgodilo samo zaradi sporta, ker je Gregory izvrsten sportnik. Toda javnost je hudo ogorčena in govori o nevarnosti »za razvoj bele rase: zamorci naj poznajo svoj prostor in naj se ne mešajo med belokozce!«

Letovišče velikega Buddhe

Pred petdesetimi leti si je zgradila zadnja kitajska cesarica-vdova uro po ti od Pekinga razkošno letovišče z imenom »Dom velikega Buddhe«. Porabila je v to svrhu večji del posojila, katero je bil najel Kitaj v Evropi za zgradbo vojne mornarice. Štirideset let je tu prebila vroča poletja in družbo so ji delali drug za drugim cesarji, njeni plašni in slabotni sinovi, ki so ji izpolnili vsako željo ali pa jih je dala zastrupiti. Sredi velikanskega, z 10 m visokim zidom obdanega parka se blešči umetno jezero. Okoli njega je več malih ljubkih hišic. Za njim se dviga z gozdom poraščen grč, na katerega vodijo stopnice z marmornimi svetilkami in zmagi. Zdaj namerava oddati pekinška mestna uprava vse to razkošje v najem in vsi na Kitajskem izhajajoči evropski listi priobčujejo sledeči oglas: »Damo v najem letoviščnikom krasne vile na griču ob jezeru. Idealno lepa lega v najbližji okolici Pekinga.«



Trgovka z »živim blagom«

Nemka Schmelingova, ki je vabila mlada nemška dekleta v Montevideo, češ da jim bo preskrbela dobre službe. Izkazalo pa se je, da ima samo agenturo za dobavljanje deklet v zloglasne hiše Južne Amerike. Schmelingovo so nedavno zaprli na zahtevo nemške vlade.

Proti brezsmiselnim vivisekcijam

Pruske oblasti so izdale nove določbe za znanstvene poskuse z živimi živalmi. Takšne poskuse bodo smele delati odlej samo izsolane moči in samo v prid spoznavanja, zabrane in zdravljenja človeških ter živalskih bolezni. Na javnih in vseučiliških predavanjih so dovoljeni samo takšni poskusi, ki bi bili za boljše razumevanje predavane snovi neobhodno potrebni. Oblasti priporočajo znanstvenikom, naj svoje vivisekcije posnamejo s filmsko kamero, da si prihranijo ponovitve. Kakor rečeno, jih smejo izvrševati samo izsolane moči in kot takšne priznava zakon le visokošolske učiteljske moči in vodje šolskih ter znanstvenih zavodov. Pred poskusi, zahteva zakon, naj se živali omamijo, če bi to ne bilo v nasprotju s svrhom teh poskusov, uporabljajo pa naj se po možnosti le nižje živali.



Zora voda

proti sivim lasem!

Ne barva, temveč vrača sivim lasem prejšnjo naravno barvo.

Zak. zašt. Odobrena od zdravstvenega odseka pod št. 1793—20 kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh si guren in trajen. Cena steklenici brez poštne Dln 35.—

ZORA VODA I. OREL, Zagreb
Radićeva (Duga) ul. 32.

Pošljemo po povzetju, in to samo na čitljive naslove.



Zastopniki »židovskega naroda« kot nosači

Mladina v Oberammergau, ki predstavlja pri tamošnjih pasijonskih igrah židovski narod in zahteva od Pilata smrti pravilnika, si služi kruh s prenašanjem priljage, pri tem pa si ne sme ostriči kodrov, da si ne pokvari svoje svetopisemske znanjosti.

Športne obleke

za kolesarje, turiste, lovce ter Bajaco preobleke v največji izbiri pri trvdki Drago Schwab, Ljubljana.

E. Berger:

Iz dnevnika zaljubljenega učenjaka

Ljubim:
44 kg kisika,
22 kg ogljika,
7 kg vodika,
1,75 kg kalcija,
1,72 kg dušika,
0,80 kg fosforja,
0,80 kg klora,
0,10 kg žvepla,
0,10 kg fluora,
0,08 kg kalija,
0,07 kg natrija,
0,05 kg magnezija,
0,04 kg železa.

Teh 78½ kg se imenuje Marija. Marijo so me predstavili to zimo v neki družbi. Včeraj sem ji priznal svojo ljubezen. Dejala mi je, da mi je naklonjena. Vprašal bom za njeno roko.

Danes so me povabili njeni starši na kosilo. Poljubila sva se mnogokrat in strastno. Vprašala me je, čemu ji polagam svoje roke tolikokrat na glavo. Dejal sem ji, da je to moja navada. A sem hotel le približno ugotoviti kapaciteto njene lobanje.

Danes smo se peljali v park, bodoča tasta, Marija in jaz. Na mojo izrečno prošnjo smo napravili majhen skok k »možu, ki sprejema klobute«. Tu se mi je posrečilo, da sem ugotovil neopaženo dinamometrijo njenih rok. Z obema rokama je Marija premaknila 43,6 kg, z desno roko 20,7 kg, z levo 13 kg.

Bil sem zelo zadovoljen, kajti ti uspehi soglašajo z Regnierovimi opazovanji.

Zelo sem potr. Mariji sem rekel danes vsaj desetkrat: »Ali ne opaziš ničesar, dete moje? — Ničesar ne opaziš?«

Pogledala me je začudeno in zmajala z glavo.

Po Roncoronijevih opazovanjih pa bi morala kot normalna ženska brezpogojno nekaj opaziti. V majhni stekleničici sem namreč nosil s sabo 1/34000 krat razredčeno raztopino nageljnovog olja.

Hvala Bogu, vse se je pojasnilo. Marija je bila zadnjič malce nahodna. Danes sem imel spet stekleničico pri sebi. Marija pa je dejala, ko sem bil komaj pet minut v sobi: »Kaj pa diši tako strašno?«

Danes sem preizkusil nje okus. Pomešal sem 51.400 krat razredčeno raztopino strihninovega sulfata v njeno kavo. Strašno je dala iz sebe, v trebuhu so

jo prišli krči in morala je v posteljo. To prekaša opazovanja Francisca Galtona. O, kako ljubim svojo sladko, malo zaročenko!

Danes sem presenetil Marijo, ko si je natikala nogavico. Ima stran moleče palce na nogi. A to me ni motilo, saj so najnovejša Ottolenghijeva in Carrarova raziskovanja dognala, da je stran moleči palec na nogi pri normalnih ženskah skoraj trikrat tako pogost kakor pri normalnih moških.

Marija me je danes vprašala, da-li jo tudi resnično ljubim. »Opozoril sem jo na razpredelnico ljubavnikov, ki jo je sestavil Bourget.

Po tej razpredelnici odpade ljubavnikov na vsakih 100 uradnikov (sodnikov, odvetnikov, notarjev itd.) 5, na vsakih 100 medicincev 10, na 100 učiteljev 25, 100 profesorjev 5, 100 častnikov (do stotnika) 90, od stotnika dalje 5, na sto slikarjev 80, 100 kiparjev 50, 100 glasbenikov 10, 100 gradbenikov 50, 100 tračniških igralcev 20, 100 tenorjev 60, 100 komikov 99, 100 komijev 90, 100 potvalnih agentov 20, 100 lastnikov trgovin 5, 100 novinarjev 50, 100 dramatikov 10, 100 pisateljev romanov 15, 100 pesnikov

30 in na vsakih 100 učenjakov 1 ljubavnik.

In zakaj bi ne bil baš jaz ta eden med sto?! Po dolgem prigovarjanju je to tudi uvidela.

Danes so me spet povabili na kosilo. Marija je imela novo obleko na sebi. Bila je dražestna. Po kosilu sva se na skrivaj ljubimkala, dočim je mama spala svoj popoldanski spanec in je oče bral svoj časnik.

Stala sva pri oknu. Marija je naslonila svojo glavo na mojo ramo in me je gledala nežno. Tiho sem jo prosil, naj nagne glavo še malce nazaj in reče »a«. Smejala se je, potem pa je vendarle rekla »a«.

Pogledal sem ji v goltanec. Glasilke so ji normalne. A širina ostalih njenih gasilnih organov je res znatna.

Marija si je dala napraviti spet novo obleko. Očital sem ji nečimernost. Jokala je. Dejal sem, da je nečimernost nagonsko stremljenje, da bi postavili v čim svetlejšo luč vse lastnosti, ki so nam koristne pri naravni izbiri vrste; stremljenje, ki ga je razvil družabno življenje in ki se prenaša dedno, ker je koristno za posameznika.

Jokala je še huje.

Moja zaročenka je včeraj za tri tešne odpotovala na letovišče. Pisal sem ji danes nežno, deset strani dolgo pismo in sem jo prosil, naj mi obširno pošlje naslednje podatke:

1. širino razpetih rok,
2. višino temena nad sedežem,
3. obseg prsi,
4. širino ram,
5. razliko med dolžino hrbta njenega sredinca in dolžino dlani.

Ze osem dni nobenega odgovora.

Ze štirinajst dni nobenega odgovora.

Danes sem ji pisal ponovno radi dotičnih podatkov.

Danes sem prejel od očeta nenavadno razčaljivo dopisnico iz našega mesta. Kaj se je zgodilo? Še danes moram poiskati papana v njegovi pisarni.

In to se imenuje izobražen človek!

Zaroka je razveljavljena. Sem zelo nesrečen.

Brzofavke: Kredit, Ljubljana — Telefon
št. 2040, 2437, 2548 Interurban 2706 2806
87-L

Osamljen uradnik
I. let. Slovenec, 30 let
star, uveličan v Subotici,
želi radi izmeniti ročnega
posrednika s značajno —
soli primerno gospodstvo.
Dopis s sliko prosim na ogi-
odelek »Jutra« pod šifro
»Hropeč po sreči. 18592

Frizerko
staro 30-35 let, solidno,
opremljeno za samostojno
vodstvo frizerske obrti —
želi apornati bičve —
v vrhu poroke. Dopise pod
šifro »Frizerka« na oglašni
oddelek »Jutra«. 18595

Preddelavec
v velikem posvetu, vred-
nim 15.000 dolarjev in me-
sečno plačo 250 dol., ame-
riški državljan, star 36
let, se želi poročiti s go-
spodino, staro 18-22 let.
Po temeljnem sporazumu
prekripi potni list za Zru-
žene države. Denar na raz-
pologo za vse stroške po-
tovanja v Ameriko Cenl.
dopise s sliko pod značko
»Lete« na oglašni oddelek
»Jutra«. Tajnost zadržati.
18597

KLAVIRJI!
Svarim pred nakupom na
videznega blaga — cenamih
klavirjev!
Kupujte na obroke
od Din 400.—
Prve svetovne fabrike:
Bösendorfer, Steinway, For-
ster, Höpfl, Slingi originali,
ki so nesopno najboljši!
(Lahko, prečista mehkanika)
Prodaja jih izključno le
sodni izvedenec in bivši
učitelj »Glabene Matice«
ALFONZ BREZNIK
Mestni trg št. 3.
Velikanska izbira vseh
glasbil in stran.
Najcenejša izposojalnica. 193

Klavir
na začetnik, poceni pro-
dam. Naevo po oglašni
oddelek »Jutra«. 18596

Saksofon
rabljen, kupim. Ponudbe na
oglas. oddelek »Jutra« pod
šifro »H. L.« 18599

Živali
Pes
Mestnovrstni volje, pasme,
dobro drehtan, napredni
na Bleiweisovi cesti št. 5.
18592

Čistokrvne bike
mlade »Monteone« me-
naga prodaja Josip
Lenarčič, Verc, cesta Vrh-
nika — telefon 3 17313

Pse volčjake
6 tednov stare, krasne
eksemplare ugodno prodam
Marin Pokorn, Vrtog 19
— Škofja Loka. Pojasnila
se lahko dobe tudi v Bre-
novi ulici 24. 18597

Kanarčki
edikovani harcerji, naj-
nejši prvi napredaj. Naj-
Opeka, Bohoričeva ul. 33.
18597

Pes volčjak
dresiran za vsako uporabo,
star 1 leto, čiste pasme,
lahko priklenjen ali prost,
zelo tuden in zvest, po niz-
ki ceni napredaj. Naevo v
podružnici »Jutra« v Celju
18597

Izgubljen
Dežnik
se je našel v Zvezdi. Na-
zaj se dobi pri Jermanu v
Zlovoški cesti 411. 18584

Zdravstvo
Avinal
oskrbi alkoholička, ne da
bi došli v vodo za to. —
Stane 200 Din. Raspoloža:
Josip Lin dič, Ljubljana,
Komenška 17a 17884

Kam pa kam!
Pozor, izletniki!
Hotel »Zaka«, postaja Bled-
Jezero nudi izletnikom v
grupah čes 10 oseb celo-
dnevno prehrano (trikrat
dnevno) in prenočišče za
osebo 35-40 Din. Hrana je
preprosta, izletniki prosi-
mo, da najavijo svoj pri-
hod. Predsezonska komple-
na penzija za osebo in dan
55-60 Din. Imel postrežba
Vse informacije daje dra-
gevolje uprava hotela. 106

Vsi v restavracijo
k Ivanu Rahnetu, kjer se
točijo pristna italijanska in
druga vina, vsaki dan
sveto pivo, razna jedila
vedno na razpolago. Pripo-
roča se I. in E. Rahne. 17043

Kam
V nedeljo 18. t. m. se vrši
vrtna veselica
s plesom v restavraciji
»Zabala, Rudnik - Ljubljana,
Dolenjska cesta. — Priče-
tek ob 8. uri popoldne. Vito
žez ulice 1. Din cenije. —
Se priporoča E. Müller. 18594

Vsi na Vič v gostilno
»Newyork«
kjer se točijo najboljša dal-
matinska vina. Posilavali
boste radio-av. Poleg tega
boste prigrizek čevljar-
ščev in raznih dobrot. — Se
priporoča Lasan. 18513

Gostilna »Napoleon«
Tržiška cesta št. 4
priporoča dobro kapičijo in
tečno domačo hrano. Aho-
nenti se sprejemajo. Vito
žez ulice 1. Din cenije. —
Se priporoča E. Müller. 18592

**Mojo brezalkohol-
no jedilnico**
dobra in ceno domača bra-
na, posebno priporočam za
šole, vesele in zdrave udi-
teljcem in gg učiteljem in
izletnikom otrokom. Prosim
vložiti pri večjem številu
oseb pravdačno obvestila.
Se toplo priporočam Marija
Pecov, Medvedova cesta 9,
Slovenec. 18596

Letovišče
Samo 180 Din
Trdnjen boravak, udivno
ležečem Thermal kupališču
Rimske toplice
uračunavši stan, 3 puta
dnevno obkroba, kupače. —
Glabša, brzovozna stanica. 19146

Hotel Velebit
Malinska, otok Krk
Prvovrstna slovenska in du-
najska kuhinja. Postajališče
Slovenec. Viktor Vrtačnik. 18494

Na Gorenjsko
v čim višje lež-š odraz
kraj oddam k boljši družini
desetletno deklico
na počitnice. Pogoji: dobra
okroba, družba domačih
otrok-dekle, lepo ravnanje.
Plačam dobro. Ponudbe na
oglas. oddelek »Jutra« pod
»Pčitnice 10«. 18533

Pension »Reviera«
Krajevica
zraven kupališč in boro-
vega gozda. — Penzija:
okroba s eobo na morje.
65-70 Din. 18490

Letovišče
Mestni trg št. 3.
Velikanska izbira vseh
glasbil in stran.
Najcenejša izposojalnica. 193

Stroji
Lokomobil
15 HP, še malo rabljeno,
radi opaziti obrata zelo
ugodno prodam. Pismena
vprašanja na oglašni odde-
lek »Jutra« pod šifro »Lo-
komobila 15«. 18442

Nov čevljarški stroj
levoručni »Singer« prodam
ali zamzamam na motorne
kolo. Poirve se v gostini
na Tržiški cesti št. 4. 18520

Pletilni stroj
Jaquard 8/85 v dobrem
stanju, ceno in ugodno
prodajam. Sevilija, Vojasni-
ška 2, Maribor. 18450

Šivalni stroj Singer
dobro, etarejšega tipa, pro-
dam. Ogleda se pri tapetni-
ku g. Šeber, Rožna ul. 5.
18492

Čevljar. šival. stroi
cilindrični znamka S. G. 85,
Din 1000.—, Ogleda se ga
malo rabljen, prodam za
pri lastniku Ivan Šalobir,
Sr. Lenard n. Laškem. 18473

Bencin-motor
s krožno žago na vozu
3-5 k. e., raben, v bre-
hoben stanju, kupim. Po-
nudbe s navedbo znamke
in cene na podružnico
»Jutra« v Celju pod značko
»Motor«. 18436

Lanz lokomobil
36-42 HP, 3 leta stara a-
prodati za 60.000 Din. Po-
nudbe na oglašni oddelek
»Jutra« pod »Lokomobila«. 18534

Čevljarji!
Poceni prodam dober ef-
fender šivalni stroj in lavu-
tar v Siskli, Celovška cesta
št. 88. 18633

Stroje
za obdelovanje lesa, kovin,
plovilne, šice, itd., auto-
matične varilne aparate,
zabčanke, stroje za pra-
nično dobavlja nove in ra-
bajene. Tihnički biro Tehna,
Ljubljana, Mestni trg 25/1.
18599

Informacije
Potrebujete
nujno odponoč?
V gospodarskih, družinskih,
osebnih (zakon kol.) zade-
vah, zdravju, prehrani,
iskanju posojila, rešitvi
dolgov, zidanju, nakupu,
prodaji posestev, trgovin,
mlinov, gostim itd. Nasve-
te daje: »Marstane, Mari-
bor, Koroska 10. Trilofite
Din 10.—, tri znamke. —
Prihate posestev brezpla-
no. 18430

Izjava
Podpisana izjavljam, da
moj mož Matija Tomec ni
upravičen sprejemati ali iz-
tirjati nikalnih plačil na
moje ime. Julija Murnik-
Tomec, Glince-Vič, 16. ma-
ja 1930. 18573

Zaboje
zelo lahke, raznih vrst, ali
samo deščice 5-10 mm
mehke, pripravljene za iz-
delavo postnih tablo, dobavlja
in danih merah od 50 koma-
dov naprej trdka Iv. Za-
kotnik, Ljubljana, Koba-
riška ulica 45. 18599

Urarska popravila
izvršuje najceneje in naj-
preizkušeneje
Franc Wölfling
uraz, Gosposvetska c. 12.
18592

Modroce
la. afrik. modroce blago.
240 Din, spodnje modroce,
mreže, posteljne odeje,
najceneje kupite pri Ru-
dolf Sever, Marjini trg
št. 2. — Zahvalite se
vzorec. 65 a

Slike za legitimacije
izdeluje najhitreje Hugon
Hilber, fotograf, Ljubljana,
Sr. Petra cesta 25. 61

Pozor!
Vsa eobosilarska in ple-
karska dela izvršuje naj-
ceneje po najnovjših ski-
cah točno in solidno Anton
Stiplovec, Ljubljana, Kra-
kovska ulica št. 5. 18515

Obvestilo
Specijalni stajle za škro-
pikarstvo se je preselil iz
Tržiške ceste 11 v Subiče-
vo ulico št. 3 (poleg policijs-
ke uprave). Lud. Strukej.
18400

**Hoteli, restavracije,
kopaljšča**
Škopske železne stole in
mize v 2 oblikah izdeluje
R. Knez, Račevo 73 pri
Zidanem mostu, Zahvalite
cenik! 17631

Razno
Opozorilo
Osebo, ki je pomotoma
vzela damski dekliški v ne-
deljo, dne 11. v vlaku ob
21.10. uri presem, da ga
odda v oglašnem oddelku
»Jutra«, sicer bodo nepri-
like, ker je osebo znana.
18599

Opozorilo
Osebo, ki je pomotoma
vzela damski dekliški v ne-
deljo, dne 11. v vlaku ob
21.10. uri presem, da ga
odda v oglašnem oddelku
»Jutra«, sicer bodo nepri-
like, ker je osebo znana.
18599

Ležalne stole
à Din 140.—
po povzetju Din 150.—
Spalne fotelje

**patent divane, otomane,
garniture, modroce, po-
steljne mreže, železne
zložljive postelje in ta-
petniške izdelke nudi
144 najceneje
Rudolf Radovan
tapetnik
Mestni trg 13.
poleg Mestnega doma**

CENIK brez-
plačno in
frankot

Din 49
Pettelno
jamstvo!

Din 64
A. KIFFMANN
Maribor 136/a
specijalist samo boljših ur

HEMOROIDE
Merzov hemoroidni serum
Recto-Serol prodava avtomat
v sedež bolezenskih kile,
nagle odpravi nadloge, er-
bečice danke, skelenje in
druge bolečine tor povzo-
či, da hemoroidi ataknejo.
Velika tuba s uvodno cev-
jo 75 Din. — V lekarnah
gratise prospekt št. 6 —
od kemične tvornice Merz
& Co., Frankfurt am Main

**Najboljši be-
tonski pesek**
za posipanje parkov, potov kakor tudi
za spriz iz najboljšega starega kamno-
loma Vam nudi
Ivan Franzl dediči, Poljčane

Pojasnujočo brošuro
o protinu, ishiasu, revmi, želodčnih bo-
ležnih, žolčnih kamenih in živčnih bo-
ležnih proti plačilu poštne 10 Din
pošlje vsakemu trepečemu vodstvo
F. Toplak, Ljubljana, Gerbičeva 19
pod »Radiumshema«. 108

Telefon 2450
Ovojni 7211
papir
vse vrste
H. Skala
Ljubljana
Mirje št. 4.

**Priložnostni
nakup
avtomobilov!**

1 Steyr tipa 4
1 Torino Fiat 501
1 Studebaker 6sedežni
1 Studebaker 5sedežni

Vsi vozovi v najbolj-
šem stanju, deloma
neuporabljeni. Poseb-
no ugodno za taksa-
metro. Plačilne olaj-
šave! 7247

O. ŽUZEK,
Ljubljana, Tavčarjeva
ulica št. 11.
18599

Novosti Novosti Zvezna
službna Brozovič-
patent postelja zlož-
ljiva, s tapetiranim ma-
dracom, zelo praktična
za vsako hišo, hotele,
prenočišča, nočne služ-
be in za potujoče ose-
be stane Din. 450.—
Raspoložam po pošt-
nem povzetju.

Lesena patent postelja
zložljiva, s tapetiranim
madracom, zelo prak-
tična stane Din. 280.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

Ležalica za učenje — (Lib-
gestuhl) najnovije vrste sta-
no Din. 150.—

L. C. SMITH — Standard — brzopisalni stroji
Oglejte si to novost pri tvrdki
LUD. BARAGA, LJUBLJANA, Šelenburgova ul. 6. Tel. 29-80

SIMMERINGER
Maschinen und Waggonbau-Fabriks Aktien Gesellschaft, Wien XI.
Oesterreich

Parni kotli
za vsakovrstne naprave
Premikajoče rešetke
Ekonomizerji
Kurišča za
premogovni prah

Zastopstvo: Inžinerski biro Julio Breitwieser,
Zagreb, Vodnikova 11. — Telefon 26-89

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

Velik zaslužek v denarju na lastnem domu!
Stalen mesečni do-
hodek najmanj 200
mark in več doseže
vsakdo s pletenjem
pletene doma rame in
privatno na mojem naj-
novšem
brzopletilnem
stroju »Rapid«,
katerega dobavljam ee-
daj po najnovšem si-
stemu s dvema paroma
ponikljanih cilindrov z
dodatimi 306 pletilnimi iglami, ki spletojo
za minuto približno 23.000 petelj, za sre-
djo pa tudi najfinije projo.
Samo za 250 mark ali
odgovarjajočo valuto
dobavljam združena dva pletilna stroja v
enem samem stroju s dvema pletilnima plo-
ščama in ekstra pat, praktičnimi izboljšava-
mi, z vsemi pritiskalnimi za popolno opremo
domače pletarne. Brez predznanja zamore
plesti staro in mlado različne vrste damskih
nogavice, krasnih dohodki v lastnem stanovanju
v mestu in na deželi z neznanim kapitalom.
Mnoge priznanice dokazujejo delovno
spodobnost »RAPID«-pletilnih strojev. 20 letna
garancija. Dobavljam prosto prevoznino in
carine. Ne zamudite ugodne priložnosti in
pišite še danes za gratis pojasnilo na trdki
»RAPID«-Strickmaschinen Berlin W 30
Motzstrasse 24, VIII. 7172
Zastopnike proti visoki proviziji sprejemamo.

112

112

112

112

112

112

112

112

112

112

Emerson Hough:

MOŽJE

Roman

XLIV. POGLAVJE

»In zdaj, Jack,« je naposled rekel moj stari, šestinasti prijatelj, »kdaj pojdete v Albemarle? Na temle koščku papirja« — tako govorec je pokazal na Ormeovo poslednjo voljo in izpoved — »so zapisane razne stvari, ki bi jih moral nekdo vedeti.«

»Moje dolžnosti mi te dni ne puščajo veliko časa,« sem ogibljivo odvrnil. A dr. Samuel Bond je bil človek, kateremu se je bilo težko izmuzniti.

»Jack,« je rekel, brskaje po svoji zaprašeni pisalni mizi, »tu je nekaj, kar bi vi morali videti. To stvar sem rešil za vas tisto jutro, ko ste jo bili vrgli v kamin.«

Razprostrl je na mizi zložen kos kože; bila mi je dobro znana. »Ohranili ste samo polovico,« sem dejal; »druga polovica je izgubljena!«

Doktor je puhnil oblaček dima iz svojega dolgega nosu. »Da,« je mirno odvrnil, »poslal sem ji jo pred kakimi tremi meseci.«

»In kaj je rekla?«

»Nič, blazni človek! Kaj naj bi bila pa rekla?«

»Čuite!« je nadaljeval čez trenutek. »Vaši možgani so menda popolnoma otopeli. Kaj pravi zakon? Ta zaročna listina je dokaz! Nu, in kaj je to, zaročna listina? Stari Rimljani so to vedeli in stari Angleži takisto. Napisali so pogodbo na pergamen, jo v zobčati črti prerežali na dvoje in dali vsaki stranki polovico. Če je sodišče videlo, da se obe polovici pogodbe skladata, je priznalo listini dokazilno moč.«

»Nu, sinko,« je skoraj razjarjeno nadaljeval, »če bi vam bilo kdaj prišlo na um, da bi se bili oženili s kako drugo — preklet naj bom, ako ne bi bil v tem primeru prišel pred sodišče in ne bi bil

pokazal te zaročne listine, da bi pričala za vašo obo — za njo prav tako kakor za vas! In zdaj izginite, prosim vas, ne pripravite me do tega, da bi skočil iz kože!«

XLV. POGLAVJE

Ellen

Naše vojne sile so se pomikale po virginski dolini navzgor in se zgrinjale v staro rockfishsko sotesko, kjer so se bili nekdanje ustavili vitezi Zlatega runa in se v ime kralja Karla polastili vseh dežel, ki se raztezajo od tod pa do Južnega moria. Staro mesto Charlottesville je bilo zdaj do malega zapuščeno. Veseli dečki z Juga, ki so nekdanje čase tam jahali s svojimi črnimi služabniki na izprehod, so bili izginili. Dandanes lahko bereš njih imena na bronastih tablicah na vratih univerze.

Nastanil sem svoje ljudi ob starem tihem trgu in našel zase častniško sobo v eni izmed ulic, ki se širijo pod drevesi. Moji jutranji posli so bili do malega opravljeni, ko sem začul klic svoje straže in ogorčeno ugovarjanje ženskega glasu.

Nizek enosedežni voziček je stal nedaleč od mene in oseba, ki je potovala na njem, je bila očitno razkačena. Videl sem, kako je pograbila za cev dolge rjave puške, ki je ležala na vozičku in segala preko sedeža prav do zadnjega konca. »Spravite se s poti, človek,« je ponovila, »če ne, vas poizkusim ustreliti! Če sva prišli tako daleč, mislim, da se smeja peljati do kraja!«

To ni mogel biti nihče drugi kakor stara Mandy Mc Governova! V svojo zabavo bi jo bil pustil, da bi se bila sama pomenila s stražo, če bi ne bil v tistem trenutku zagledal njene spremljevalke, zale postav v tesno se prilegajoči obleki iz zlatorjave bombaževine, s širokim klobukom rdečerrjave barve, ki ji je senčil obraz, in rokavicami na rokah.

Bila je Ellen!

Obraz ji je zardel, ko sem naglo stopil k vozičku in pomolil Mandy roko. Oklevala je; očitno je bila prav tako nezmožna pa-

metno misli kakor jaz sam. Mandy pa ni mogla pozabiti svoje jeze in je vztrajala na tem, da hoče videti »gospoda«.

»Jaz sem tukaj povezujoči polkovnik, teta Mandy,« sem rekel. »Ali vam ne zadoščam?«

»Polkovnik ste?« se je obregnila. »Videti je, da zdaj prebito naglo izdelujejo polkovnike, če ste že vi dobri za to. Ne, midve prihajava h generalu Meriwetherju, ki pride semkaj, da boste imeli pravega komandanta, vsi, kar vas je. Saj res, človek, vi ste odpeljali mojega moža in dečka. Kje pa sta?«

»Tukaj, z menoj,« sem veselo odvrnil. »Mislim, da ne moreta biti daleč. Deček je ranjen, a pravijo, da bo njegova laketa kmalu v redu.«

»Ali še ni dosti tega vojevanja?«

»O ne, videti je, da sta obadva, on in Auberry, šele pričela.«

»Hm! Mislim, da sta zdaj srečna. Če dobi dedec tri kvadratne metre zemlje in dosti boja, res ne vem, česa bi si mogel še želel.«

»Desetnik!« sem kliknil straži, ki je zdaj hodila pred vrati sem ter tja in si z roko zakrivala usta; spravite to žensko v zapor in zadržite jo tam, dokler se ne vrnem. Vojnika Auberryja išče in Mc Governova iz stotnije G prvega virginskega dobrovoljskega polka. Peljite jo v mojo pisarno in pošljete po oba. Prinesite mi torbo, ki jo imam na mizi.«

Med Mandy in desetnikom se je razvil prekrasen boj. Desetnik je moral poklicati na pomoč. »Daj ga, Pete!« je kriknila Mandy, ko je videla, da ji veže roke; in tisti mah se je zakadil izpod vozička majhen, kosmat vražji psiček, nem pasji mešanec z rožnatimi uhlji, ter jel molče ugonabljati desetnikova kolena.

Tega psa sem takoj spoznal. Najrajši bi ga vzel v naročje kot svojega prijatelja. Bil je tisti mali indijski pes, ki sva ga bila z Ellen ukrotila! Nu, zakaj ga je bila vzela s seboj domov? Ne vem, kakšen bi bil konec borbe, če Mandy ne bi bila videla, kako sem se vzpel na sedež in vzel vajeti v roko. Pete se je ravnodušno vrnil na svoje mesto pod vozičkom.



Nalezljive bolezni

prenašajo komarji, muhe in druga odvratna zakužena golazen. Vi li ne vidite, kako strahovita opasnost Vam preti. Čuvajte zdravje in življenje Vaše, Vašega deteta in Vaše obitelji. Branite se vsega mrčesa in uporabljajte najdovršenejše sredstvo za uničevanje

SHELLTOX

Razpršite Shelltox samo potom Shelltox pršilnice, ki Vam osigurava maksimum delovanja. Razpršena meglica Shelltoxa zalotene insekte SIGURNO ubija in v teku nekoliko minut

osvobodí Vašo hišo muh, moljev, komarjev, bolh, stenic, mravelj, ščurkov, njihovih jajc in ličink. Tiskana navodila za uporabo dobite pri Vašem prodajalcu. Uporabljajte Shelltox znači vzdrževati hišno higijeno v največji meri. Dobiva se v vseh mestih.

Pločevinaste sode

raznih velikosti, pojačene konstrukcije, avtogeno varjene, izdeluje:

Tovarna kranjskega lanenega olja in firneža



Hrvat & Komp.
-Ljubljana-

Preselitev!

Tordka KASTELIC in DRUG

trgovina s papirjem na debelo v LJUBLJANI

si usoja naznaniti, da je svoje uradne prostore premestila z Miklošičeve ceste št. 6 (hiša Ljudske posojilnice) na

Aleksandrovo cesto 9

v pritličje, levo

Vinogradniki

Sirjenje raznih bolezni in škodljivcev proti z vedno večjo nevarnostjo, da uniči ne samo trgatve, temveč tudi vinograde same. Sedaj je najboljši čas za pokončevanje **OIDIUM**, **TRTNIM MOLOV** in drugih škodljivcev s preizkušenimi in sigurnimi preparati, če želite imeti bogato trgatve.

AGRITOX najnovejše sredstvo za škropljenje proti **TRTNIM MOLOM**.

ARZOLA sredstvo za škropljenje proti **TRTNIM MOLOM**.

MOLEX sredstvo za zapraševanje proti **TRTNIM MOLOM** za časa cvetenja, ko se bolj pojavijo in se trte ne sme škropiti.

SULFAROL za škropljenje proti **OIDIUMU**.

AGRITOX, **ARZOLA** in **SULFAROL** se lahko zmešajo z raztopino modre galice za istočasno škropljenje zaradi prihranka časa in delovnih moči.

Zahtevajte naša strokovna navodila in cenike na naslov:

BILJANA A. D., BEOGRAD

Telefon 3—80

Dušanovac.

GLASBENI INSTRUMENTI		ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK	
GRAMOFONI		HARMONIKE	
DIREKTNO			
TOVARNE			
v Klingenbachu, Nemčija, ali lovarno, skladišča oz. spec. trgovine, Maribor.			
VIOLINE	od Din. 95	TAMBURE	od Din. 98
MANDOLINE	136	TROMBE	505
GITARE	207	KLARINETI	120
GRAMOFONI		1590	
GRAMOFONI		345	
GRAMOFONI		101-B	

MEINEL & HEROLD, Maribor



Japonske namizne prte

importirane naravnost iz Japonskega, uporabljive na obe strani. Stalne barve na solcu in na dežju, eksotičnih vzorcev.

vel. 72 x 72 cm Din. 28.—
vel. 100 x 110 cm Din. 56.—
vel. 130 x 140 cm Din. 80.—

in odgovarjajoča blaznica velikost 48 x 48 Din. 26.—. Od pošiljatev v provinco hitra in zanesljiva. Ako vam prte ne bi ugajale, nam ga lahko na naše stroške vrnete, dokler traja zaloga.

Kastner, Oficer, Zagreb

Trgovsko izobraženega

potnika

ki bi bil poverjen z inkasom in za obisk privatnih strank,

sprejememo

takoj s stalno plačo, provizijsko nagrado in ev. dnevnicami.

Kavcije zmogni agilni zastopniki, ki so dobro uvedeni po ozemlju bivše Kranjske in ki so dalje časa delali v podjetjih s šivalnimi stroji in kolesi, naj stavijo ponudbe na poštni predal 18 v Ljubljani, z navedbo dosedanjega službovanja. 7136

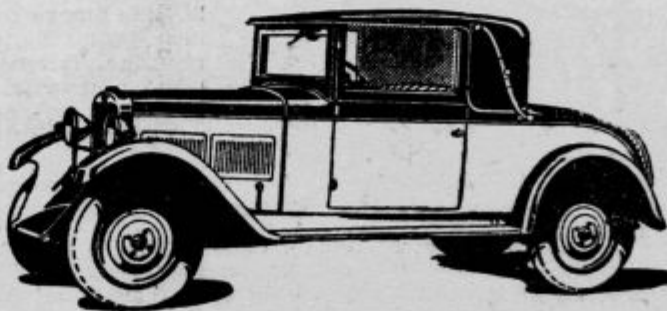
Na morju v Aleksandrovem

je najprijetneje, če ste v vsej oskrbi v **„Perivoj“** hotelu in restavrantu

Fina in zadostna kuhinja, lepe sobe. — Vsa oskrba Din. 55.— do 60.— dnevno. — Zasiurajte si abonement.



WANDERER



Avto, ki izpolni vsako željo!

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

Ing. **Bogomir Kocpek**

Maribor Poštni predal 94. Telefon 2414

Podzastopstva:

157

Ljubljana: Avto-Trg. družba z o. g., Kapitalska ulica št. 3, Telefon 2942

Zagreb: Garage „Splendid“, Zvonimirova 23, Telefon 5949

Pacijent:

Kam naj grem, gospod doktor, da ozdravim želodec in uređim prebavo?

Zdravnik:

v **Rogaško Slatino**

Tozadevni prospekti se dobe pri ravnatelstvu zdravilišča, kakor tudi v vseh pisarnah »Putnika«. V času izven glavne sezone izredni popusti! Igra vojaška godbal. Direktno železniške zveze.



Pozor! Srednja in mala lesna obrt in lesna zaloga.

Redite se, žalom, kajti leter to žana ženska, se mu oditi. Praktičen in cenen stroj model za vašo delavnico. Brez tega žana ženska ženska ženska in ne morete korakati s žalom. Tračne žage na lesenem podstavku 600 mm in 700 mm valjčnega premjera. Močiran toči na železobeton, s valjanim motorjem ali na pogon s jermenom. Za mizarje, kolarje, sodarje in lesne trgovine, blagovne tržake itd. Tudi kombinirani rezalni stroji. Prebijalni aparati in krošnje žage, krogljišča, tekoča igraja, lahek tek, sigurni pogon. Izdeluje jih FRAN OTT, Krolja št. 125, Bačka, Jugoslavija. — Prosimo po možnosti nemake oferte. 7147

TUT-TOX
TY-TOX



TUT-TOX je najboljšo sredstvo zoper mrčes.
TUT-TOX je za domačo higijeno nujen kakor milo za vzdrževanje telesa.
TUT-TOX je neškodljiv za ljudi in domače živali.
TUT-TOX se dobi povsod. Generalno skladišče za Jugoslavijo: v trgovini barv in kemičnih izdelkov: 128

NEDELJKA K. SAVIČA,
BEOGRAD, Kolarčeva ulica št. 5. Telefon 40—34.

Učinkovitost letošnje sezone

pri trajnih kodrih

z dvema zanesljivo dobro preizkušenima aparatoma za majhne in velike kodre. Izvršuje jih sam prvovrstni lasničarski strokovnjak z dolgoletno prakso in znanjem pri prepariranju las. Samo v frizerskem salonu

E. Mally

ALEKSANDROVA CESTA 22
(v hiši zobnega zdravnika dr. Kaca.)

Prva hrvatska štedionica, podružnica v Ljubljani, odda v I. nadstropju svoje palače na Aleksandrovi cesti št. 8 v najem

stanovanjske prostore

pripravne zlasti za pisarne. Prostori sestojijo iz velike dvorane, predsobe ter 5 lepih svetlih sob.
Ponudbe je nasloviti na ravnateljstvo prednjega zavoda. 7240

„TITAN“ d. d. Kamnik

izdeluje najpopolnejše

stroje za rezanje mesa
evartove verige
okovje iz železa in kovin
ključavnice za avtomobilerije itd.

Lastna livarna -- 400 delavcev

Ustanovljeno 1896 Ustanovljeno 1896

Sposobnega potnika

za Slovenijo in Hrvatsko išče dobro fundirana in vpeljana

tekstilna tovarna

Točne in obširne ponudbe pod „Dober življenski položaj“ na ogl. odd. „Jutra“

Stari vinogradniki

so že pred vojno poznali kot najboljšo

angleško modro galico

zajamčeno 98—99 % najvišje stopnje

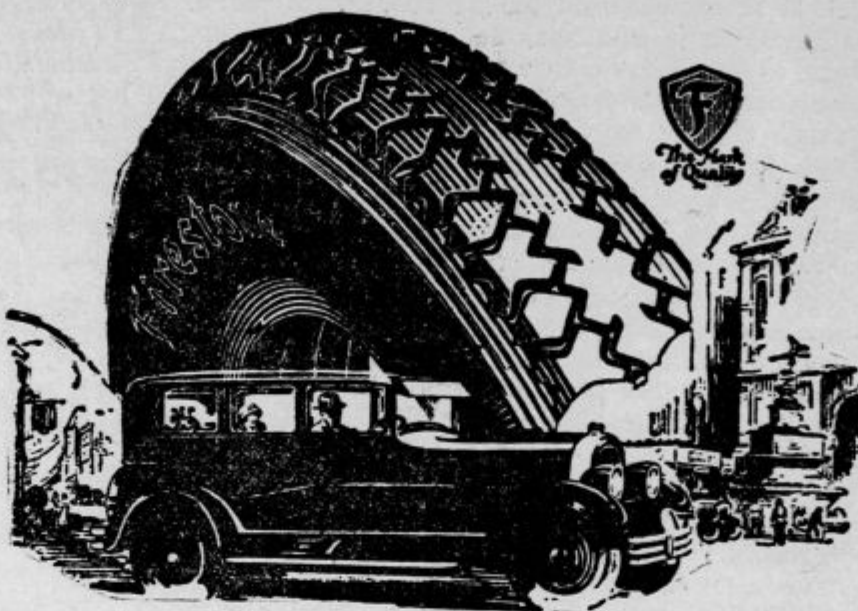
Pazite pri nakupu na nadpis vreče:

„Mackechnie“ ali „Maple“

Dobi se pri **Gospodarski Zvezi d. družba z o. z., Ljubljana**

VODILNA ZNAMKA

Firestone



Gum Dipped

Prvorazredna kvaliteta gume in platna, prepariranega po lastnem patentu »Gum Dipped« jamči za največje število kilometrov za vsak vloženi dinar.

Generalni zastopnik: **Ivo Novaković,**
ZAGREB, Žerjavičeva ulica 12.

Za Dravsko banovino:

Posredovalec družba z o. z.

Ljubljana, Tavčarjeva 6. Telefon 33—77.

Vozni red autobus proge Novo mesto-Toplice-Črmošnjice

Zveze ugodne

Velja od 5. maja 1930

z vsemi vladi!

Dnevna vožnja	km	Odhod	Postaje	Prihod	km	Dnevna vožnja
6:30	—	↓	Črmošnjice	28	—	5:30
6:36	1	↓	Novi Tabor	27	—	5:24
6:42	5	↓	Stara Žaga	23	—	5:16
6:45	6	↓	Srobnik	22	—	5:15
6:50	7	↓	Občice	21	—	5:10
6:57	9	↓	Poljane	19	—	5:03
7:05	11	↓	Podturn	17	—	4:55
7:15	1:30	↓	Toplice	14	10:45	4:45
7:20	1:35	↓	Gradišče	12	10:40	4:40
7:30	1:45	↓	Rumanja vas	10	10:30	4:30
7:37	1:52	↓	Vavta vas — Straža	9	10:23	4:23
7:40	1:55	↓	Jurka vas	8	10:20	4:20
7:42	1:57	↓	Potok	7	10:15	4:18
7:46	2:01	↓	Volavče	6	10:14	4:14
7:49	2:04	↓	Srebrnice	5	10:11	4:11
7:55	2:10	↓	Brod — Irča vas	2	10:05	4:05
8	2:15	↓	Kandija — Novo mesto	—	10	4

S 15. junijem na razpolago izletnikom luksuzno opremljen avtobus.

Priporočila se cenjenemu občinstvu

autobusno podjetje Kokal in drug, Novo mesto. 7178

Turistom in izletnikom v skupinah, šolam itd., ki potujejo na Bled, Bohinj, Golico, Kranjsko goro, Triglav

itd., se nudi posebna postrežba toplih in mrzlih jedil s popustom v kolodvorski restavraciji na Jesenicah. 7139

Za informacije naj se blagovoltijo pravočasno obrniti na podpisane.

MALEŠIČ BOZIDAR, restavratore, Jesenice, Gorenjsko.

Pljučne bolezni so ozdravljive!



Pljučna tuberkuloza — Sušica — Kašelj — Suhi kašelj — Zastuzenje — Nočno potenje — Bronhialni katar — Katar v grlu — Sluzni kašelj — Izmeček krvi — Vzdiganje krvi — Tesnoba — Astmatično hropenje — Zbadanje itd., — so ozdravljivi!

Tisoče ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji

novi umetnosti hranjenja

ki je že mnoge rešila. Ona pomaga pri vsakem načinu življenja, da se bolezen hitro premaga. Telesna težina se poveča ter polajna popnenje končno zaustavi bolečine.

Resni možje zdravniške znanosti potrjujejo prednosti moje

metode ter jo radi priporočajo. Čim prej

začnete z mojim načinom prehranjenja, tem bolje bo za vas.

Popolnoma zastoj dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega znanja. Kogar torej mučijo bolečine, kdor se hoče naglo osvoboditi svojih bolečin na temeljit in varen način, naj piše še danes. — Opetovano opozarjam, da prejmete brezplačno, brez vsake zaveze s svoji strani moja pojasnila in bo vaš zdravnik gotovo pritril temu

novemu načinu Vaše prehrane

ki jo označujejo kot izborni prvi profesorji. V Vašem lastnem interesu je torej, da takoj pišete, in Vas bo nato vsak čas postreglo moje ondotno zastopstvo. Črpajte pouk in močno voljo za zdravje iz knjige izkušenega zdravnika. Vsebuje okrepitev in življensko uteho ter jemlje ozir na vse bolezni, ki se zanjajo za sedanje stanje znanstvenega zdravljenja pljuč. Moj naslov je:

GEORG FULGNER, BERLIN - NEUKOELLN

Ringbahnstrasse 24, Abt. 619 (Deutschland).

Oglasi v „JUTRU“ imajo siguren uspeh!

Šivalni stroji

„Gritzner“, „Adler“, „Kayser“ in kolesa, najboljši material, precizna konstrukcija, krasna oprema ter najnižja cena, kakor tudi pisalni stroji „Urania“ so samo



Večletna garancija! Pouk v velenju brezplačen!

pri **Jos. Petelinc** Ljubljana ob vodi, v bližini Prešernovega spomenika. Telefon 2913.

Ugodna prilika za nakup

Kuhinjske posode

emajlirane in porcelanaste po najnižjih cenah na vrtu, Resljeva cesta št. 4.

7232

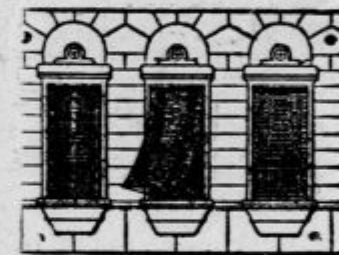
Za obilen obisk se priporoča

A. KUS.

A. Golob & Komp.

LJUBLJANA, Puharjeva ulica št. 3.

Izdelovanje emajliranih peči sistema Luc. Izdelovanje ZORA peči, peči za žaganje, obložene s šamotno opeko. Popravilo vseh vrst pločevinastih, emajliranih in Lucovih peči. Splošno kleparstvo, instalacija strelovodov. Zaloga šamotne opeke. CENE KONKURENČNE.



ŽALUZIJE.

lesene tekstilne rolete (drvonitke), rolete iz gradina, samonavijalce in lesene rolete »Esslinger« v vsakih konstrukcijah izdelujejo solidno in najceneje trdka

PETER KOBAL

Kranj — Slovenija

Brzjavke: Kopal. Tel. interurb. 32.

MIRKO STEPIČ

MARA STEPIČ roj. ŠTERK

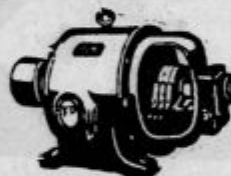
POROČENA

Ljubljana

18. maja 1930

Vinica

Specijalna delavnica



za previjanje motorjev in transformatorjev ter popraviljanje vsakovrstnih električnih aparatov

F. PERČINLIČ

Ljubljana, Gosposvetska cesta 16

Oddelke za svilene senenike



Najpopolnejši

STOEWER

šivalni stroj

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, ogledajte si to izrednost pri trditi

Lud. Baraga, Ljubljana

Šelenburgova ulica 6

Brezplačen pouk. — 15-letna garancija. Telefon št. 29-80.

GOSPODARSKA RAZSTAVA V PRAGI

7014

se bo vrnila letos

od

25. maja

do

1. junija

Razstava in njeni oddelki:

Razstavni trg za plemenstvo in klavno živino ter konje.

Gozdarska razstava »Varstvo gozdov«.

Razstava psov vseh pasem iz cele države 31. maja in 1. junija.

Razstava rastlinske produkcije.

Mlekarska razstava: mlekarski stroji, priprave, ustroji in mlečni izdelki.

Gospodarska razstava.

Razstava perutnine, golobov in kuncev.

Veliki nakupni trg masne svinjadi 25., 26. in 27. maja.

Razstava novosti v gospodarskih strojih in orodju.

Razstava češkoslovaških izdelkov iz tujine.

Na razstavno izkaznico 33% popusta za češkoslovaških železnica.

Cena izkaznic: Kč 21.— za III. razr. Kč 22.— za II. razr. vlakov

Informacije daje:

Vystavni výbor, Praha II., Florenc 27

Vrejuje Davorin Ravljen, Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.